

Från Grindsund till Ekudden

Höglund 1859 – 1969

Förord

Efter en lång resa med många inblickar, fantiserade, upplevda och faktabaserade...

Det är en större frihet att berätta om händelser långt tillbaka i tiden. Läser jag dokument från 1600-talet sätter fantasin och inlevelsen full fart. Jag är redan beredd med bilder av målningar, scener från filmer, inbillade miljöer från läsning av andras beskrivningar av händelser i skilda tider. Jag tror på de som säger att fyra syskons levnadsbeskrivningar kan sinsemellan vara rätt olika. Därför grep jag tag i det här egna skrivandet, med total förtröstan att det här kommer att bli mitt eget äventyr.

Innehållsförteckning

Förord	2
Del I. Pappa	4
Bakgrund I.	5
Släktforskningen kan börja	6
Del av norra Uppland	8
Grindsund	9
Kallerö	17
Vamsta	28
Vedum	33
Finnåker	50
Hur långt tillbaka i tiden känner man sin släkt?	59
Vad har pappa lämnat i biologiskt arv?	59
Varför flyttade smeder från vallonien till Sverige?	60
Hur länge bildade de en särskild grupp?	61
Hur har vallonerna betraktats i Sverige?	63
Del II. Mamma	64
Bakgrund II.	65
Morsgrisar är vi allihopa	65
Kristianopel	68
Malmby	70
Ekudden	71
Bilagor	72

Bokmärkta årtal

[1859](#) [1860](#) [1866](#) [1873](#) [1874](#) [1876](#) [1878](#) [1879](#) [1880](#) [Perioden 1880 – 1894](#) [1894](#) [1895](#) [1897](#)
[1898](#) [1900](#) [Perioden 1900 – 1915](#) [1916](#) [1917](#) [1918](#) [1919](#) [1920](#) [1921](#) [1923](#) [1924](#) [1925](#) [1926](#)
[1927](#) [1930](#) [1931](#) [1932](#) [1933](#) [1934](#) [1935](#) [1856\(m\)](#) (m) hänvisar till årtal under Del II Mamma.
[1860\(m\)](#) [1862\(m\)](#)

Del I. *Pappa*

Bakgrund I.

Min pappa Oscars begravning var över. Vi gick mot utgången i Enköpings Näs kyrka. Gunnel på min ena sida och Andrea på den andra. Min svåger Hans hade som inledning spelat på orgel Sonatina ur Actus tragicus av JS Bach och spelade nu postludium, Fantasi i a-moll av Bach, tårarna rann, gråten sköljde. Det kändes tomt.

Jag minns inte så bra vilka som var med den dagen, men jag minns några ord som morbror Bertil sa vid minnesstunden: ”Oscar lyfte alltid blicken, hade horisonten långt borta”.

Efter minnesstunden samlades familjen i köket på Ekudden. Dit kom också två kusiner på pappas sida, barn till farbror Axel, som då varit död mer än tio år. De hade växt upp i Vamsta, norra Uppland. Min pappa och mamma hade också bott där som unga, många minnen ventilerades. Kusinerna på pappas sida var helt obekanta för mig, kommer inte ihåg namnen på dem som satt med i köket den kvällen. Det här hände i oktober 1983, det var första gången de två kom på besök sen jag som ett-åring kom med flyttlassen till Ekudden i november 1943.

I. En av kusinerna tog sats – ”vi måste berätta en sak, nu när både Axel och Oscar är borta – det fanns en kista uppe på vinden i Kallerö med religiös litteratur, det sägs att Axel o Oscar inte fick rota i den kistan, det var nog kurslitteratur från Fjellstedska skolan i Uppsala. Ryktet säger att farfar skulle ha studerat till präst där – skolans rektor hade en dotter som blev med barn, farfar hade tagit på sig skulden och blev relegerad”.

Ryktet förbryllade. Hade aldrig hört talas om att farfar skulle ha studerat på Fjellstedska skolan, Kunde farfars allvarliga ansikte på de porträtt jag sett och de beskrivningar jag fått av honom förklaras av hans hemlighet? Mitt intresse av att ta reda på hur det verkligen låg till har funnits där hela tiden sen dess.

II. En gång, långt efter pappas död, när mamma var hos oss i Enköping, sa hon – ”jag vill att ni ska veta vad som hände i samband med att farfar Per dog och det blev bouppteckning efter honom. Då visade det sig att pappa blev snuvad på arvet efter farfar, det gick inte rätt till vid bodelningen. När pappa köpte den första lanthandeln som vi ägde själva räknade han med ett arv från sin pappa, men kvar fanns bara skulder, Axel hade lånat upp allting, det han gjort var brottsligt, men pappa ville inte stämma sin bror”.

Detta måste redas ut.

III. Det tredje som retar min nyfikenhet handlar om hur nödvändig flytten från Malmbys var. Hur pass illa hade affärerna gått under 1941 och 1942, mitt under brinnande krig och i ransoneringstider. Hur kan man tänka kring beslutet att sälja Malmbys Handel och köpa huset på Ekudden?

Jag var drygt ett år när vi flyttade till Ekudden utanför Enköping. Det jag nu kommer att berätta blir en blandning av släktforskning och egna minnen, smaksatta med den inlevelse jag kan prestera då jag är en i familjen Höglund. När jag börjar skriva är det 2017 och berättelsen sträcker sig från 1859 till 1969, året då Gunnel och jag gifte oss.

Släktforskningen kan börja

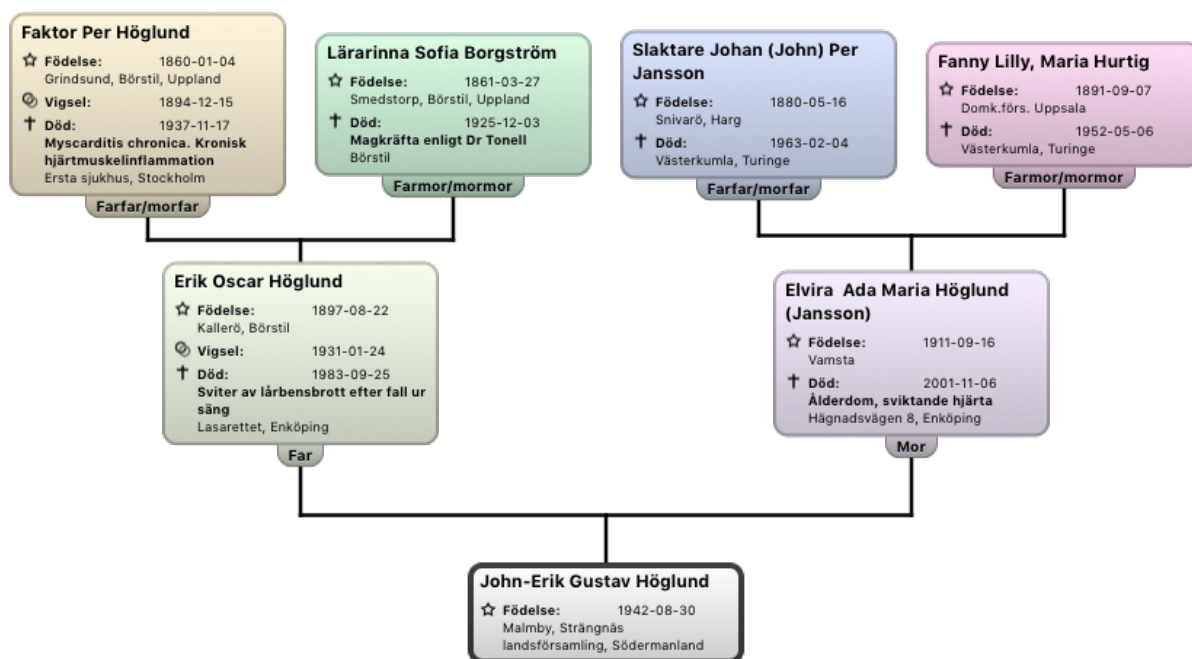
Gunnels mamma ville få hjälp att samla ihop sina anteckningar, kåserier, och berättelser till en bok. Gunnel fick kartongvis med material. Jag hade min nyfikenhet på pappas släkt och i synnerhet farfars liv. Vi gick till Enecopia Släktforskarförening en tisdagkväll på hösten 2008, för att få hjälp med hur det går till att forska efter sina rötter.

Vi fick hjälp att söka i Riksarkivets sökprogram Svar och ett program som hette Genline. Med hjälp av sökbara register över folkräkningar i Sverige och församlingarnas husförhörslängder började vi komma underfund om de allra enklaste knepen.

Nu först fick jag klart för mig när farfar föddes, hur gammal han blev, att farmor hette Sofia Borgström, var hon föddes och hur familjerna såg ut. Farfar hade en syster Elin Kristina, farmor var yngst i sin syskonskara på sju barn. Intresset ökade efterhand,

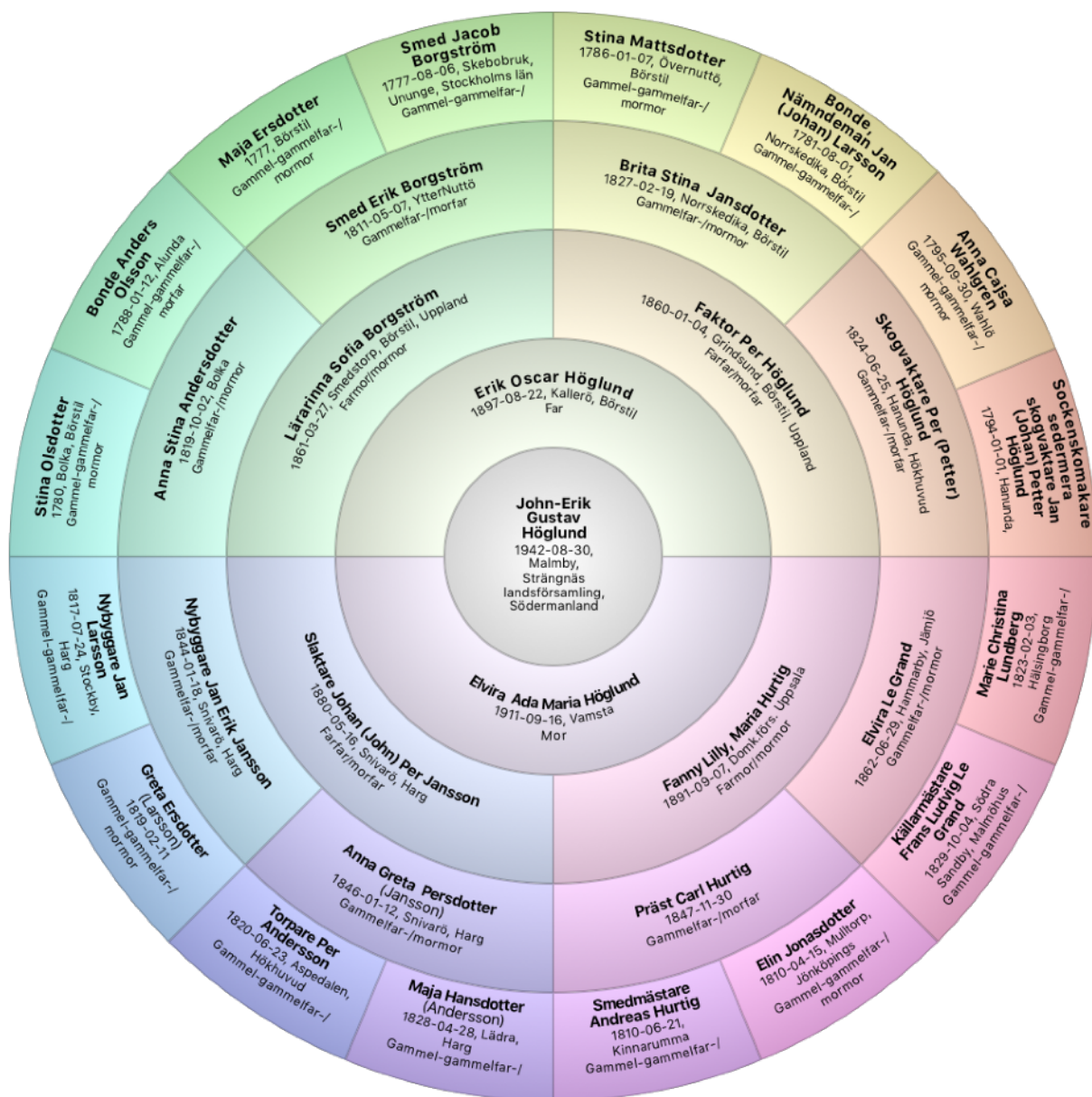
Det var tidskrävande och en tisdagkväll i veckan kändes snart allt för lite. Vi prenumererade på både Svar o Genline till en början. Efter ett par år skippade vi Genline och Arkiv Digital blev mer o mer huvudprogrammet, vartefter deras arkiv byggdes upp. Nu 2017 är det bara ArkivDigital's sökprogram AD-Online som vi prenumererar på. Resten får vi ta på Enecopia eller Biblioteket. Tidigt stod det klart att en databas som kunde binda ihop alla personer i slakten skulle vara bra. Jag valde Mac-FamilyTree som automatiskt gav struktur åt relationerna.

Först ett exempel på timglasdiagram:

Det sprider ut sig med dubbla antalet personer för varje generation, det blir snabbt för trångt. Här är inte alla barn med i varje familj. Om vi vill se det blir trädet gärna för stort

Databasprogrammet har många olika varianter för att visa släktskap. För att se två generationer till bakåt passar Fjäderdiagrammet bra:

Så en titt på Lantmäteriets vägkarta från 2017. Här kan vi hitta de flesta platser som beskrivs i texten mellan åren 1859 och 1931.

Del av norra Uppland

Teckenförklaring: B (Berkinge), Bk (Börstils kyrka), G (Grindsund), H (Hanunda), K (Kallerö), S (Simundö), Sb (Snesslingeberg), V (Vamsta), Åg (Ågalma), Å (Ånö)

Grindsund

1859

Söndag den 27:e mars. Det är dags att kliva in i Torpet Grindsund, Börstils församling, Uppsala län. I köket sitter enkan Anna Cajsa Höglund, sonen Per Höglund och sonahustrun Brita Stina Jansdotter. Det har varit några tunga veckor för familjen.

Den 17:e mars dog far i huset, torparen och skogvaktaren Jan Petter Höglund. Han blev 65 år, 2 månader och 17 dagar. Prästen har antecknat i dödboken att han dött av ålderdom och under högmässan i Börstils kyrka söndagen efter, tillkännager han detta och avslutar med orden:

”Herren läre oss att så betänka vår egen förestående bortgång, att, när vi skola skiljas från detta förgängliga livet, vi må vara beredda till en salig hädanfärd!”

Begravningsdagen var fredagen den 25:e mars, Jungfru Marias Bebådelsedag. Det var helgdag och dagen var arbetsfri.

I övermorgon ska torpet Grindsund värderas och en Bouppteckning upprättas. En ny tid för Per och Brita Stina. Per har övertagit sin fars skogvaktarsyssla. Djur och byggnader på torpet behöver skötsel och omvårdnad. Som för de flesta familjer är självhushållet en nödvändighet. De sköter torpet utan hjälp. Torpet ligger alldeles vid landsvägen så det är på intet sätt öde. Det är inte så långt till byn Sund eller Norrskedika.

Anna Cajsa Per Brita Stina

Efter kvällsmaten, när allt är undanstökat, sitter de tysta runt bordet alla tre. Mor Anna Cajsa ser trött ut men lyser upp en smula och säger – ”nog blir det nån råd med bouppteckningen, sitter här och tänker på tiden då far och jag träffades och gifte oss, far han hjälpte sin far, Jan Höglund, med skomakeriet. Jan var sockenskomakare i Hökhuvud. Vi bodde i sockenskomakarens torp i Hanunda tillsammans med fars bror Anders och farfar Jan förstås. Det här var 1821, jag hade hunnit med att arbeta som piga på Prästgården i Forsmark, sedan i Börstil och så i Ånö i Hökhuvud. Visst har det varit mycket oro genom åren sen dess...

Hon fortsätter – ”Första åren som hustru i Hanunda var riktigt besvärliga, jag blev på det viset och födde tvillingar i augusti 1822, en flicka och en pojke, de var så svaga, vi lät döpa flickan till Brita Cajsa, hon dog redan i oktober, pojken kristna vi till Johannes, han levde till strax före midsommar året därpå. Lagom till midsommarhelgen 1824 kom så du Per, tack gode Gud, du var frisk”. Hon gör en paus ”1827 kom så vår lille Anders”...

Per säger – ”jag minns inte mycket från Hanunda, jag var fem år när vi flytta därifrån o hit och lillebror Anders två (1829). Men jag kommer ihåg att ni var glada att far hade fått arbete som skogvaktare här på frälsegården Snesslingeberg, jag minns också allt bekymmer med lillebror, han var inte kry, han dog bara elva år gammal. Han fick ingen ordning på det han ville säga och mådde ofta illa”...

Mor säger– ”ja det var en orolig tid. Året efter att vi kom hit till Grindsund, flyttade din farbror Anders till Harg och blev skogvaktare där. Sen flyttade han igen, blev befallningsman på Kristineholms Gård i Lohärad, bytte namn till Molin och alla barnen kallade sig Molin. De fick fem döttrar o en son. Alla barnen blev vuxna. De hade säkert ett bra liv hos Gustava Oxenstjerna på Kristineholm. Gustava dog 1855, samma år som ni gifte er – ja Per, nu är det du ensam som för namnet Höglund vidare”...

Man kan ana ett vemod hos Anna Cajsa, när hon tänker på hur olika livet tätt sig för Jan Petters och Anders familjer.

Per sträcker på sig – ”jag har alltid tyckt om att följa far i skogen, har fått lära mig mycket om att värdera skogen och få till en rättvis avverkning. Far var sträng mot de som avverkar. Det har jag nytta av nu, när jag redovisar till Forsmarks Bruk. Nästan all skog här, hör ju till Forsmark numera. Kolmilorna står tätt”...

Efter en lång tystnad tar Brita Stina Pers hand – ”tänk om Vår Herre kunde ge oss barn, så vi fick en dräng och en piga till hjälp på torpet – det är arbete i morgon igen”...

Tisdag kväll den 29:e mars, bouppteckningen är nedtecknad och underskriven med ett H som bomärke av Anna Cajsa och de två värderingsmännens namnteckningar. [Bouppteckningen](#) talar om ett torp utan överflöd, väl rustat för att sköta det som behövs för att kunna ta tillvara det som naturen erbjuder. Det krävs mycket handkraft och kunskap för att få ihop det nödvändigaste till familjen och kreaturen, två gamla kor och tre får. De kan hantera slakt av gris och övriga djur, kan man förstå av bouppteckningen. En musköt finns också på torpet. Musköten är ett gevär som laddas från mynningen på gevärspipan med svartkrut och en kula eller hagel. På den här tiden kan man ladda med patroner av papp, kanske kan en och annan hare eller tjäder fällas. För fisket finns en ”ökstock”, helt enkelt en liten roddbåt, ”19 st. mörtnät med botten och tinor”, ”6 st braxenrymningar”. För textilier finns vävskedar och en spinnrock. Vävstol nämns inte, förklaringen kan vara att torpet var för litet för att en vävstol skulle rymmas. Vävstuga kanske finns att användas av flera. I vattendraget som rann ut i Granviken vid Ågalma finns en gemensam plats för att röta sitt lin innan vidare hantering till spinning av garn och vävning av lentyg. Av fårens päls bereds ullgarn.

Det sammanlagda värdet av hus, kreatur och övriga tillhörigheter uppgick till 224 Riksdaler riksmünt och 90 öre, som 2019 skulle motsvara ca. 15 000 SEK. (enligt www.historia.se Prisomräknare från medeltiden till 2100).

Torpet Grindsund ligger på mark som 1829, när familjen J.P. Höglund flyttar hit, ägs av Ryttnästare Gustav Carl Gethe. Gethe äger frälsegården Snesslingebergs Herrgård. Torpet är ett av flera som byggts för Snesslingebergs arbetare med familjer. Torpet kan ha funnits här tidigare, men namnet ”Grindsund” är infört i Husförhörlängdens register i samband med att Höglunds flyttar hit 1829 och är sedan dess vedertaget. Greve Samuel af Ugglas på Forsmarks Bruk, köper 1834 Snesslingeberg, efter att Gethe dött 1831. Den jordlott som delats av för torparen på Grindsund är ca 5 hektar, fördelat på lika mycket åker som skog och bete.

I avsnittet ”Bilagor” finns bouppteckningarna. Den första bouppteckningen redogör för vad [Jan Jacobsson Höglund](#) lämnat som arv till sina två söner, Jan Petter och Anders när han dog som fattighjon 1831, efter ett långt liv som sockenskomakare i Hökhuvud. Den andra bouppteckningen är den som just blivit upprättad efter [Jan Petter](#) nu den 29 mars 1859. Där finns också en [jordbruksdeklaration](#) för Grindsund år 1944. Då ägdes Grindsund av Johan Wallin, som köpt det av Forsmarks Bruk i början av 1930-talet. Farslinjens bouppteckningar kommer vartefter.

Snässlingebergs herrgårdslika gård

Det är intressant att se vad en skogvaktare förväntades göra. Jag har hittat två olika beskrivningar, en ej fullständig [skogvaktarinstruktion](#) från 1792 som Lövsta bruks arkiv skrivit av och ett torparkontrakt från Söderby Säteri, inte långt från Snässlingeberg. Det [kontraktet](#) skrevs 1828 och jag hittade det i boken "Studiecirkeln Sund förr och nu Norrön" som finns på Östhammars bibliotek. I kontraktet finns en passus om torparens skyldighet gentemot skogvaktaren.

När Per fick överta sysslan efter sin far, så hade Forsmarks Bruk ägt Snässlingeberg i 26 år, inspektor Thomas Björkman på Forsmark kände säkert till Per och hade förtroende för honom.

1860

Nio månader och en knapp vecka efter att bouppteckningen efter farfarsfarfar Jan Petter skrivits och undertecknats med bomärke av farfarsfarmor Anna Cajsa, föds min farfar Petter som kom att kallas Per, som sin far. Det händer den 4 januari 1860. Den 19 februari fyller sedan nyblivna mor Brita Stina 33 år.

Omkring år 1860 skall ett nytt bostadshus byggas i Grindsund. Eftersom husen tas upp i bouppteckningarna, tror jag att torparen själv står för bygget. Alltså byggs det strax efter att Jan Petter hade dött 1859. Kanske muras en järnspis in i köket. Det var i så fall högsta mode. Det finns ett problem med att stänga in elden (ljuset) i spisen. Man är tvungen att ha annan sorts belysning inne under mörka vinterkvällar. Oljelampa eller talgljus kanske duger innan fotogenlampan blir allmän. Fotogenlampan börjar bli allmän i slutet av 1860-talet och används allmänt till dess glödlampan tar över på 1900-talet.

<p>Anna Cajsa Per Brita Stina Per</p>
--

Torpet Grindsund. Bilden från 2017. Platsen är densamma, invid vägen mot Öregrund.

1866

På hösten 1866 dör Anna Cajsa av ålderdom. Farfar Per fyller sju år om ett par månader.

Per Brita Stina Per

1873

Julen 1873 träffar vi de tre personerna i Grindsund igen. Nu Per och Brita Stina med sonen Per. På Anna-dagen den 9 december hade lutfisken lagts i blöt, julgrisen slaktades kanske i svinottan på Lucia-morgonen och all beredning av fläsk och inälvsmat var klar. Smör var kärnad och svagdricka färdig. Sonen Per, (min farfar) har säkert haft fullt upp med att hjälpa både far o mor med alla sysslor som hör till ett torp om hösten. Att skaffa julklappar hade inte varit något bekymmer. Var det någon som fick en julklapp så hade man först hört ett ”klapp” på dörren sedan fått ett vedträ inkastat, ofta med en rimmad vers på ett papper lindat om vedträet. Versen kunde ibland vara lite spefull. Osäkert om någon i familjen sprungit iväg till en granngård eller att en granne hastat förbi.

Nu på juldagens eftermiddag kommer samtalet i familjen att handla om den närmaste framtiden. Det är far Per som tar upp frågan om sonen Pers konfirmationsläsning – ”har tänkt mycket på hur mor ska klara av allt arbete som blir i vår. Per, du fyller snart 14 år. Det är tid för dig att läsa till konfirmationen. Mor ska föda snart och vi har lovat Lind i Ågalma att ta hand om lilla Anna Aurora. Jag har pratat med prosten Johan Nordmark om att du får vänta med läsningen ett par år”...

Så blev det.

1874

Sonen Per fyller 14 år den 4 januari och den 24 januari föder mor Brita Stina dottern Elin Kristina. Den 19 februari fyller mor 47 år och den 24 mars flyttar 6 åriga Anna Aurora Söderlund in i Grindsundstorpet och blir fosterdotter hos Brita Stina och Per. Nu har alltså den lilla familjen på tre personer vuxit till fem.

Vid midsommar fyller far Per 50 år.

<p>Per Brita Stina Per Elin Anna Aurora</p>

Sonen Per blir kvar hemma för att hjälpa till med försörjningen.

Bland händelserna tidigt under 1874 kan vi lägga till att kyrkoherden Johan Nordmark dog den 6 februari. Han var ingen slätstruken herde för Börstils församlingsbor. Se här vad som skrivs om honom i Uppsala stifts Herdaminnen: *”Nordmark ingaf genom sin väldiga kroppsgestalt en viss respekt, som än mer ökades genom den andekraft, som bodde därinne. Men denna kraft var icke kärlekens och ledde ej heller till kärlek. Den var snarare en härskarekraft, som hufvudsakligen, hvad hans församlingsbor angick, hade till mål att ingifva fruktan för hans person, för att därigenom behärska dem. I umgänget var han eljest fryntlig och skämtsam samt trufdes gärna i ett gladt lag, där han hade tillfälle att meddela något ur sitt rika förråd på historier. I sin vänskap var han fast, pålitlig och uppriktig, men ock lika fast i sitt misshag till dem, som en gång väckt hans misshag. Hans sinne var under alla förhållanden öppet och genomskådligt, hvarför man ock med förtroende kunde vända sig till honom. Skicklig landbrukare, försatte han det i sig själf förträffliga bostället i Sparrsätra uti ett utmärkt skick. I Börstils församling var han den förste, som med något allvar började arbeta för folkskolans utveckling, en sak, som under hans svaga företrädares tid var förbisedd. Skrifter utgifna av N.: Lärobok i geometrien, – Globlära och Tidräkning samt första grunderna i Astronomien, – Algebraiska Problemer af M. Bland. Svensk bearb.*

Enligt Börstils husförhörböcker har ingen person flyttat ut eller flyttat in i torpet Grindsund förrän sonen Per (min farfar) flyttar till Kallerö och börjar tjänstgöra som Faktor där hösten 1894. Han är då 34 år.

Innan vi följer med till Kallerö, måste vi stanna kvar i Grindsund och försöka se hur livet artar sig där.

Under senare hälften av 1800-talet är det fortfarande en intensiv verksamhet i skogarna runt omkring vallonbruken i norra Uppland. Det finns flera skogvaktare runt Berkinge och Forsmark, som är de två bruken som svalde mängder av kol till järnframställningen. Masugnen i Berkinge lades ner 1884. Jag har läst igenom Forsmarks ”Kolböcker” där man kan se redovisningen av koltransporter, från milorna runt om i skogarna, till bruken. Där hittar jag inte någon Höglund, däremot att personer förekommer ibland som skogvaktare, ibland som körare. Arbeten med att sköta skogen så ekonomiskt som möjligt, både sett från järnbruken och från sågverk och böndernas behov av byggnadsvirke, styrs från bruken och de större gårdarna genom instruktioner till skogvaktarna, som har till uppgift att hålla uppsikt och ge information till alla inblandade skogsarbetare. De har också uppgiften att mäta och värdera, alltså ge underlag för brukens beslut. En annan del av deras uppgifter är att se till att gränser, rågångar, stängsel mm. inte växer igen.

1876

Familjen Höglund i Grindsund tycks ha fullt upp med arbete för att få allt att fungera. De har sonen Per (min farfar) som är sexton år, deras fosterdotter Anna Aurora är åtta år och Elin två år. Säkert är sonen Per med sin far på skogvaktaruppdrag för att lära sig och kunna hjälpa till, nu när far börjar bli till åren.

Omdömet ”väl” skrivet över alla tre kolumnerna ”Innantill”, ”Luthers katekes”, ”Förklaringar” i Husförhörsboken, förekommer lite då och då i Börstils församling. Far Per och mor Brita Stina har

båda det omdömet. Sonen Per får omdömet väl för ”Innantill” och godkänd för ”Förklaringar” när han konfirmerats och tagit sin första nattvard den 28 maj 1876. Mor Brita Stina var dotter i en bondefamilj där fadern var nämndeman och i den familjen övades säkert läsning och skrivning. Det betyder att de tre vuxna i familjen är läskunniga. Skogvaktarsysslan ger säkert övning i både läsning, skrivning och räkning i praktiken.

Ibland frågar Per sin far — ”har far några beräkningar för mig?”... Svaret är oftast jakande. Sen sitter pojken och summerar koltunnor, läster och dagsverken lätt och ledigt. Det är som att Per njuter av övningen att i huvudet direkt summera de olika posterna. Far brukade till en början kontrollera summorna, men genom åren har han förstått att sonen är säker på huvudräkning. Lika säker som ”Amen” i kyrkan.

1878

Mitt i högsommaren är arbetet i full gång att bärga foder till djuren inför vintern, kupa potatis, plocka bär, se till husen, mocka och skura kättarna, kalka både väggar o tak, koka vinbärssaft med mera. Anna Aurora kan inte vara med i sysslorna, hon har fått ont i halsen och utslag i munnen, tungan har blivit röd och huden har fått röda flammor. Det är charlakansfeber.

Hon dör torsdagen den 26 juli, 10 år, 6 månader och 25 dagar gammal. Måndagen den 30 juli är det begravning i Börstils kyrka.

I Börstil dör många barn denna sommar. Flera av okänd anledning.

Per Brita Stina Per Elin

Hur kom Anna Aurora Söderlund till Grindsund?

Hon föds 1:a januari 1868 i Östhammar, mor heter Aurora Gustafva Josefina Augusta Hagström och far Johan Söderlund. Han är garvarlärling och 10 år äldre än sin hustru. Augusta, född i Östhammar, har två oäkta barn med sig när de gifte sig 1864. De får två gemensamma barn Hulda Josefina och Anna Aurora.

Mor Augusta dör 1:a mars 1871 av kronisk njurinflammation. Johan är nu 48 år gammal och skrivs fortfarande som garvarlärling, de fyra barnen skiljs åt, de två äldsta barnen tar plats i varsin familj, pojken som skräddarlärling flickan som piga. Deras gemensamma barn placeras som fosterbarn i varsin familj.

Fadern Johan börjar leva ett kringflackande liv. De sista åren skrivs Johan in i Husförhørsboken bland ”Personer på socknen”. Han dör på fattighuset i Östhammar den 18 december 1902.

Den 27 augusti 1871 tar torparen Anders Petter Lind och hans hustru Maja Stina Lundgren i Ågalma emot Anna Aurora. Ågalma är ett av de närmaste torpen, ca 500 m från Grindsund. Anna Aurora är 3 år gammal.

Familjen Lind i Ågalma har sen tidigare ett barnhemsbarn från Stockholm född 1861, ”så som eget barn upptaget”. En flicka som heter Amanda Maria Persdotter. Hon är alltså adopterad och är 10 år när Anna Aurora flyttar in.

På våren 1874 flyttar familjen till Gävle och lämnar Anna Aurora till Höglunds i Grindsund.

1879

Familjen i Grindsund strävar vidare. Det var drygt ett år sen Anna Aurora dog. Nu är det december 1879. Brita Stina har svåra problem med magen, det gör ont, hon orkar inte sköta hushållsarbetena. Hon blir svagare och svagare och dör söndagen den 15 december, andra advent, 52 år, 9 månader, 26 dagar. Hon begravs annandag jul. Dödsorsak förstoppning.

(Tarmvred eller cancer?)

<p>Per Per Elin</p>

1880

Den 4 januari fyller sonen Per 20 år. Far Per är 55 år, Elin snart 6 år.

Perioden 1880 – 1894.

Nu måste berättelsen gå vidare. Hittills har jag berättat kring det som finns noterat i husförhörlängderna och bouppteckningar. Utdrag ur dessa finns bland bilagorna. Jag har sökt uppgifter om Grindsundsborna på flera sätt, letat efter kyrkorådshandlingar och sockenprotokoll. Det som överhuvudtaget fick mig att leta upp mina rötter på pappa Oscars sida var en längtan efter en något fastare kontur kring de beskrivningar jag hört från andra än pappa själv. Det jag minns av pappas egna berättelser var positiva och ljusa minnen av mete kring pråmarna i hamnen vid Kallerö, dit farfar hade flyttat 1894 och om hur pappa lärde sig att odla tomater och gurka där. Men vägen dit, hans föräldrars tidigare liv, har han inte berättat något om.

Hur var det med ryktet som spreds på kvällen efter pappas begravning, om farfars eventuella faderskap och relegering från Fjellstedtska skolan i Uppsala.

På landsarkivet i Uppsala finns alla ansökningar och inskrivningar till Fjellstedtska skolan. Alla böcker från 1865 till 1895 har jag gått igenom, namn för namn, två gånger. Inte ett spår av Per Höglund.

Eftersom verksamheten för farfar och farfars far har varit inom skogshantering, har jag undersökt de elevmatriklar jag kommit åt från olika skogsskolor. Den 19 maj 1882 skriver prästen "bet. till Kristinehamn" i förhörsboken på farfars rad. Farfar är då 22 år.

Jag söker efter skogsskolor runt Kristinehamn och hittar Presterud. Tänker genast: fjäder som blir höna, Presterud blir prästutbildning blir Fjellstedtska skolan. Börjar söka. Om Presterud från nuvarande verksamhets hemsida: Citat från Historik över Presteruds Herrgård utanför Kristinehamn i Värmland: "År 1872 inköptes Presterud av jägmästare Carl Eberhard Wolff med frun Carolina Charlotta Wilhelmina Buchholz. Carl Eberhard Wolff blev med tiden föreståndare för en skogsskola som etablerades 1876 och som var av största betydelse för både Värmlands och Örebro län. Vid skolan fanns två plantskolor, en för prydnadsträd och en för barrträdsplantor. Vidare fanns här en tjärdal, klängstuga för avvinnande av frön ur kottar med mera. Totalt utexaminerades 189 skogsvaktare vid Presterud."

Presteruds skogsskola är avsedd för unga män ifrån Värmlands och Örebro län. Därför kan det vara rätt att farfar ville skriva sig i Kristinehamn. Han skaffar sig flyttbetyg, men kom nog aldrig iväg. Han finns inte med i flyttlängder från aktuell tid i vare sig Börstil, Kristinehamn eller Varnum, som är Kristinehamns landsförsamling där Presterud ligger. Har hittat en elevmatrikel från Presterud med utexaminerade skogsvaktare. Där finns inte Per Höglund nämnd.

Carl Eberhard Wolff med frun Carolina Charlotta Wilhelmina Buchholz på Presterud har en dotter, Karolina Margaretha Wolff. Hon var född 1865, flyttar till Stockholm 10 november 1885 och tjänstgör som Mamsell i familjen Meeth, grosshandlare på Fredsgatan 15, arbetar också som biträde och bor kvar i familjen till 1888. Därefter flyttar hon hem till Presterud igen. Inga tecken på att hon skulle fött ett barn eller gjort abort. Hon var under tiden i Sockholm skriven i Tyska Kyrkan. Möjligheten fanns att lämna barn till "Allmänna barnhuset" i Stockholm. Moder kunde också få vara anonym. För många av barnen i registret står det "Föräldrar okända". Jag söker ett nytt spår.

Om farfar är hemifrån för att skaffa sig utbildning på annan ort, borde han saknas i mantalslängden för något år. Därför tittar jag i mantalslängderna för åren 1882 till 1894. De är vid första läsningen inte särskilt innehållsrika, men jag gör en tolkning utifrån familjen i torpet Grindsund där det inte dyker upp någon annan person än de tre Höglundarna.

I mantalslängden 1882 från torpet Grindsund, under Snesslingebergs fräsegård, Börstils socken i Frösåkers Härad, Häradsskrivaren i Norra Roslags fögderi, står det skrivet:

"f Skogv. Per Höglund 24, s Per 60, d Elin 74, 2 vuxna män, 1 minderårig kvinna, 1 bör lägga mantalspenning."

(förr Skogvaktare Per Höglund född 1824, sonen Per född 1860, dottern Elin född 1874.)

I mantalslängden 1883 och 1884 samma text som ovan.

I mantalslängden 1885 och 1886 samma text som ovan men med tillägget: 1 man noterad som utskriftsmanskap, vilket betyder att sonen Per stod till förfogande för militär tjänst.

I mantalslängden 1887 samma text som ovan men att en person (sonen Per) är i Landtsstormen. Landstormen är de äldre åldersklasserna i en värnpliktsarmé, vilka var tänkta att ingå i folkuppbåd eller i territorialförsvaret vid mobilisering.

I mantalslängden 1888 är inskrivningen lite osäker:

"Skogv. Per Höglund 45?, s Per 60 4/1, d Elin 74, 2 vuxna män, 1 minderårig kvinna, 1 bör erlægga mantalspenning."

Det osäkra ligger i att yrket nu står som Skogvaktare från att ha varit "förr Skogvaktare" Den skrivare som skriver in uppgifterna funderar lite över hur den gamle Per Höglund född 24 kunnat återta Skogvaktarjobbet, han inser att födelseåret är lite konstigt. Per 60 har även fått födelsedatum 4 januari.

Nästa år är allt klargjort.

I mantalslängden 1889 - 1892 är födelseåret för farfarsfar åter 24 och texten i övrigt lika.

I mantalslängden 1893 och 1894 samma text som ovan men alla 3 bör lägga mantalspenning och även Per 60 4/1 skrivs med efternamnet Höglund.

Jag tolkar dessa 12 år med enkla noteringar i mantalslängderna: att farfar Per verkligen behövdes på torpet Grindsund och att han formellt övertog Skogvaktarsysslan 1888 då Elin blev 14 år. Familjen har sluppit lägga mer än 1 mantalspenning ända tills Elin blev 19 år gammal. Farfar hade ansvar för både sin gamla far och sin syster Elin.

I november 1894 kan farfar lämna Grindsund.

Kallerö

Här ett färglagt foto av Faktorsbostaden i Kallerö. Kanske färglagt av pappa Oscar. Huset är nu rivet och Kallerö är numera ett Natura 2000 – område.

1894

Den 15 maj 1894 dör Carl Abraham Roman, faktorn vid Kallerö. Hans hustru dog året innan.

Den 17 november 1894 flyttar farfar Per in i tjänstebostaden på Kallerö. Han tar över arbetet efter Roman som faktor.

Den 21 november kommer småskollärarinnan från Simundö, Sofia Borgström efter och de två gifter sig den 15 december 1894.

Per är 34 år, Sofia är 33.

Per Höglund Sofia Borgström

I Grindsund stannar farfars syster Elin kvar hos farfars far som har blivit befriad från skogvakteriet på grund av ålder.

farfarsfar Per Elin

Sofia Borgström som nu har kommit in i farslinjen har säkert varit kamrat med farfar Per en längre tid. Hon är född i Börstil, på Smedstorp i Norrskedika, inte så långt från Grindsund. Där var hennes far Eric Borgström smed och bonde. Mor heter Anna Stina Andersdotter. Sofia är yngst av sju barn. Egentligen har Eric blivit far till åtta barn, tre i det första äktenskapet med Maja Stina Andersdotter. Vid den tredje barnsängen dog Maja Stina, 31 år gammal och barnet Jacob dog två månader senare.

I sitt andra äktenskap, med Anna Stina Andersdotter, blir han far till fem barn. Sofia är yngst, föds den 22 mars 1861.

När Sofia är 19 år, får hon tjänst som småskolelärarinna i Börstils fattiggård, hon börjar i november 1880. På fattiggården finns förutom fattighjonen en Rättare med familj, en Skollärare med familj och Småskollärarinnan Sofia Borgström.

Efter ett år byter Sofia sin tjänst med Anna Amanda Lundqvist i Simundö skolhus och där blir hon kvar tills hon gifter sig med farfar Per på Kallerö 1894.

Var utbildade hon sig till lärarinna? Samma fråga som jag ställt mig till farfars yrke. Sofia konfirmerar sig 1876, samma år som Per, i samma kyrka. Hon flyttar ifrån hemmet till sin första tjänst på fattiggården. Troligtvis har prästen valt ut henne som lämplig, han har noterat "Väl" i kolumnerna för "Innantill, Luthers Katekes och Förklaringar".

Eget intresse kan ha varit tillräcklig drivkraft.

Per har tidigare varit på Kallerö och hjälpt till och lärt sig rutinerna där. Vid hamnen finns några bodar som användes för lagring av diverse varor som skall lastas om från land- till sjötransport och vice versa. På hamnplanen finns travar med timmer, massaved, props och stångjärn mm.

Kallerö är en livaktig hamn med ut- och inskeppning av gods huvudsakligen från och till bruken Forsmark, Johannisfors, Österby och Gimo. Järnet som levereras ut, går huvudsakligen till Sheffield i England. I min familj har jag alltid hört farfar nämnas som Hamnfogde. Titeln Faktor har jag inte sett eller hört förrän jag läst kyrkböckerna.

1895

Den 28 september 1895 får de sitt första barn, Per Axel. Den 24 oktober kommer pigan Hilma Charlotta Mattsson till hjälp.

Per och Sofia har nu bra möjligheter att forma sina vuxna liv. Sofia har lämnat lärarinnearbetet. Per är säkert trygg i sin roll på Kallerö, väl förberedd för sina uppgifter och erkänt skicklig på att hålla ordning på räkenskaperna.

Per Sofia Axel

1897

**Per Sofia
Axel Oscar**

Den 22 augusti 1897 får de sitt andra barn, Erik Oscar, den pojke som när han är 34 år, bildar familjen som jag så småningom växer upp i.

I torpet Grindsund avlider min farfarsfar Per av "åldersavtyning" den 27 december samma år, vid en ålder av 73 år, 6 månader och 2 dagar.

1898

Farfarsfar Per begravs den 7 januari i Börstils kyrka.

Elin stannar kvar i Grindsund, ansvarar för bouppteckningen och avvecklar torpet.

[Bouppteckningen efter honom](#) finns bland bilagorna.

8 november 1898 flyttar Elin till sin brors familj i Kallerö, Per och Sofia och barnen Axel och Oscar.

Hon är skriven där i knappt två månader. Under tiden hinner det lysa till äktenskap tre söndagar i Börstils kyrka mellan henne och båtsman Johan Ernst Törnkvist med soldatnamnet Gräs.

Den 26 december 1898 gifter de sig och flyttar till båtmanstorpet nr. 65 i Snesslinge södra rote. Han har under året avmönstrat som båtsman, men de bor kvar i torpet några år tillsammans med Johan Ernsts mor.

I november ersätter Klara Nyström, från båtsmantorpet nr 64 i Snesslinge norra rote, Hilma Charlotta Mattsson som piga på Kallerö. Hon blir kvar till 1899 då hon blir ersatt av Anna Margreta Sundlöf från Forsmark.

1900

Elin Höglund Johan Ernst Törnkvist

Axel och Oscar är 5 och 3 år gamla. De får sin första kusin på farfar Pers sida när Elin föder sitt första barn Signe Maria den 20 december 1900.

På farmor Sofias sida har pojkarna många kusiner eftersom Sofia var yngsta barnet och har fem äldre syskon kvar i livet.

Perioden 1900 till 1915

Småpojknas vardag, när de växte upp på Kallerö, kan jag bara gissa, men jag minns ändå en del som berättats under min uppväxt. Min mamma fann ett visst nöje i att påpeka det faktum att Oscar aldrig hade gått i skola. Dessutom betraktade hon honom ibland som en "goddagspilt" som inte fått känna på det svåra livet. Det låg säkert någonting i det. Pappa Oscar å sin sida hade inte så stor talang för martyrskap, han berättade att hans mamma och pappa, Sofia och Per, hade fått dispens för att undervisa sina egna barn hemma därför att skolvägen till närmaste skola var rätt lång. Min egen reflektion är att farmor och farfar helt enkelt såg det naturligt att söka dispens för hemundervisning, eftersom de hade egna kunskaper som räckte till och de hade en position i samhället där det fortfarande inte var ovanligt att ordna hemundervisning. Deras ambitioner för sina pojkar tycks ha varit generösa. Den som arbetar som piga i huset har en stor del i familjens liv. En sammanställning av raden av pigor: 24 oktober 1895 Hilma Charlotta Mattsson, 1898 Klara Nyström, 1899 Anna Mar-

gareta Sundlöf, 1901 Klara Nyström återkommer, 1905 Margareta Högberg, 1906 Hilma Sjöström. Hon gifter sig med Klara Nyströms bror Axel och flyttar till deras hem båtmanstorpet nr 64 i Snesslinge norra rote. (Mer om det paret senare). 1911 Hilda Teresia Eriksson, 1915 och fram till 1920 arbetar Elin Borgström, dotter till farmor Sofias bror Anders. (Anders är född i Eric Borgströms första äktenskap således halvbror till farmor Sofia.)

Pappa Oscar visade under min uppväxt många prov på att hans barn- och ungdom hade varit lärande och givit honom mycket. Det var inte så att han framhävde sina kunskaper. Men han var nyfiken och den av mina föräldrar som läste böcker och kunde reflektera lite utanför sig själv.

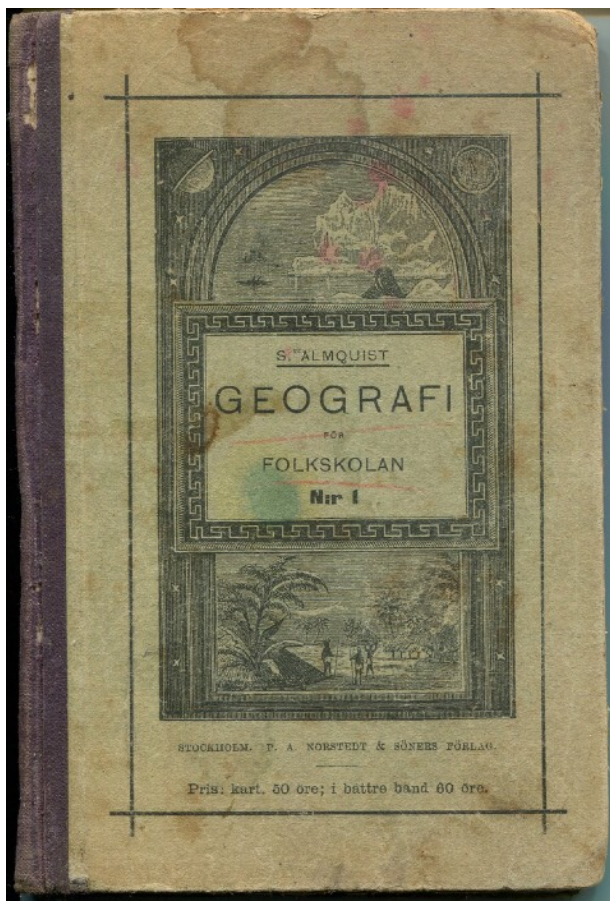
På vinden i huset på Ekudden där Gunnel och jag nu bor har jag hittat en del sparade saker som kommit undan. När jag skulle rensa kring skorstensstocken efter sotarens brandsyn, hittade jag en tavla liggande med bilden nedåt i lagret av kutterspån som pappa Oscar lagt dit någon gång på 1950-talet. Jag har den nu ovanför mitt skrivbord och tänker att pappa har fått den av farfar Per och farmor Sofia, Tavlan är signerad G.W. 97. Alltså målad samma år som pappa Oscar föddes.

**Erika
Gottfrid Ida
Manne Oscar**

Vid nästa vindsröjning hittade jag en [Geografibok](#) tryckt 1903 och med Oskar Höglund skrivet med blyerts på första uppslaget. Bland bilagorna finns fler bilder från boken.

Någon gång i sin barndom eller ungdom har han drabbats av "engelska sjukan". Det skulle ha påverkat hans skelett så att han hade något insjunket bröst med lite framskjutet bröstben och han var lite hjulbent. Pappa Oscar var aldrig rädd att ta i, eller att arbeta med kroppen som man säger. Han hade däremot ingen grovarbetarkropp. Engelska sjukan beror på D-vitaminbrist, den vanligaste förklaringen är för mycket innesittande och därför för lite solljus, det finns också andra orsaker. Redan på 1800-talet började man ge barn fiskleverolja för man hade sett att det var ett skydd mot att

barnet skulle få engelska sjukan. Det var först 1912 som en kemist klargjorde att fiskleveroljan innehöll A- och D-vitaminer. Någon närmare beskrivning av Oscars sjukdomsbild och hur mycket och långvarigt det påverkat hans barn och ungdom har jag inte lyckats ta reda på så jag lämnar det.

Det ligger en liten röd stuga vid Börstils kyrka där prästen höll konfirmationsundervisning för församlingens ungdomar. Den undervisningen var Oscar med på 1911 eller 1912. Enligt berättelsen är han inte särskilt intresserad, där han sitter vid ett fönster och tittar ut. Det ligger ett slakteri i närheten och på vägen förbi passerar en man ledande en tjur. Ur Oscars mun kommer då högt: ”Du går mot döden var du går”. Det fångar lite av den öppne och positiva unge Oscar. Han har ett gryende intresse för att teckna vet vi också av att det har legat några blyertsteckningar i chiffonjén, en möbel som finns kvar i vårt vardagsrum på Ekudden. Jag har hört att han gick på en skola i Stockholm för att lära sig teckna men jag är lite skeptisk. Det var vanligt med studier per korrespondens och jag vet att han betalat en korrespondenskurs i ”Svensk skrivning och fullständig rättskrivningslära” hos Ousby Korrespondensinstitut den 23 april 1915. Hur länge han ”gick i skola” kan man nog inte säga. Det är nog mera riktigt att säga att han var en av många som fostrats in i tanken att det är spännande att lära så länge man lever.

I november 1914 flyttade hans bror Axel från Kallerö till Norrskedika och började som handelsbiträde bland flera biträden, en skapligt stor affärsrörelse.

1916

Under året fyller Oscar 19 år och har redan under 1915 flyttat till Gävle för att utbilda sig till fotograf på Carl Larsson Fotoateljé där.

I Gävle bor han hos sin moster Erika Borgström och hennes son Gottfrid Lund och hans fru Ida med sonen Manne. De är Oscars Gävlefamilj under hans vistelser där före militärtjänsten 1918.

Om han var i Gävle hela tiden fram till sin militärtjänst vet jag inte, kanske gick han en tecknarkurs på sin fritid i Gävle. Han var hela tiden kyrkskriven på Kallerö i Börstils församling.

Den 27 mars 1916 fyller min farmor Sofia 55 år och får då en födelsedagspresent av Oscar.

Oscar har säkert själv arbetat med retuschen och monteringen av porträttet.

Han köper en egen kamera, som han kommer att använda länge för att ta familjeporträtt i den egna familjen och han fotograferar på födelsedagar och andra högtider. Han framkallar och kopierar bilderna själv och det ger en viss extra inkomst. Kameran har dubbelt utdrag så att man kan ta bilder av små föremål på nära håll. Formatet är glasplåtar 10x15 cm. Den kameran följde med till Ekudden 1943, där den hamnade bland kartonger och bråte på sågspånnet uppe på vinden.

Kameran liknade den på bilden här bredvid.

I min familjs ägo finns ett foto av pappa Oscar sittande i en bil av äldre modell. Vem som är chaufför har inte varit uttalat vad jag kan minnas men med lite källforskning har det klarnat.

På landsarkivet i Härnösand finns handlingar om bilregistreringar genom åren.

Där kan man läsa att bilen nummer X 83 registrerades den 27 mars 1916, vilket meddelades till överståthållarämbetet den 14 april samma år. Bilen avregistrerades den 25 april 1923 och är en personvagn av typ Oldsmobil med egen vikt 657 kg, encylindrig bensinmotor om 7 hästkrafter, 2 á 4 personer.

Ägaren är fotografen C.J. Larsson Gävle

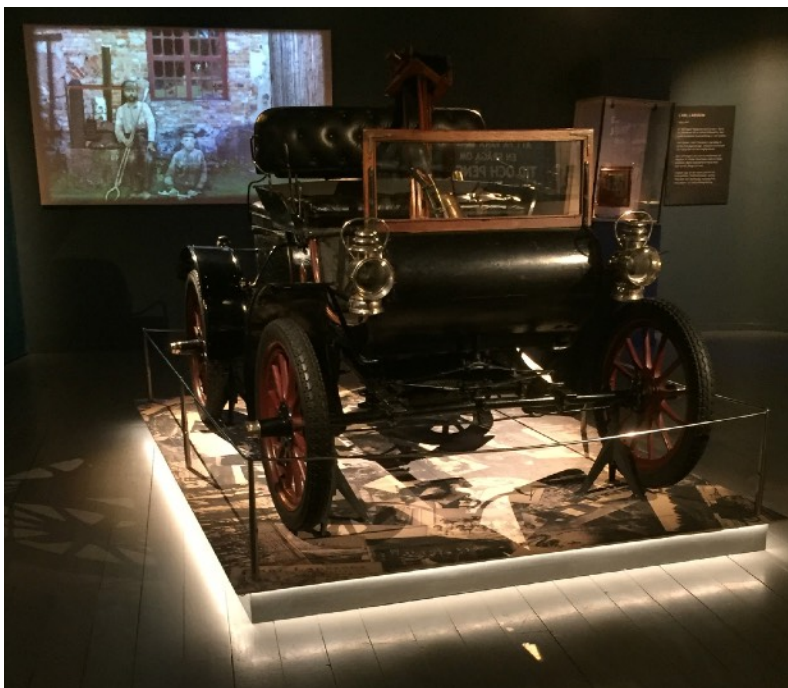
Nu blir jag intresserad av vem som sitter vid styrspaken, har haft en tanke om att det kan vara pappas kusin Gottfrid Lund men det kanske är hovfotografen Carl Larsson själv? För att reda ut det "Googlar" jag på fotograf Carl Larsson för att hitta ett porträtt av honom. Väljer att gå in på Läns museet i Gävleborg och hittar denna bild som illustration till deras utställning: "**Fråga bilden** Vad säger bilden om tider, normer och idéal? Möt fotograferna Carl

Larsson och Anna Nygren från 1900-talets början. Plan 1".

Där står Carl Larssons Oldsmobile – det måste vara den – det syns på lyktorna – hjulen – sitsen – däcken!

Utställningen är en del av deras permanenta utställning som byggdes 2016 och skall vara kvar till 2019.

Det tar inte många ögonblick förrän utflykten till Gävleborgs Länsmuseum är bestämd, så lördagen den 4 augusti 2018 besöker Gunnel och jag museet. Här följer några bilder och texter från utställningen "FRÅGA BILDEN":

"Hovfotografens Oldsmobile-Sveriges första reportagebil

Fotograf Carl Larsson körde en Oldsmobile Curved Dash från 1905 eller 1906. Den hade ursprungligen 7 hästkrafter, nådde en toppfart på 40 km/tim och användes under många år för reportageresor. Båda Carl Larssons söner, Bengt och Bertel, tog sina körkort med denna bil.

Carl Larssons Oldsmobile är länets äldsta bil. Den har på ett föredömligt sätt vårdats och renoverats av Tage Berglund († 2004), Överhärde. I renoveringsarbetena har även Nordisk Motorservice AB/Ulf Brodén, El & Diesel AB, Gränges Metalock AB samt Bilsadelmakeriet medverkat."

En stolt son som fick möjligheten att posera vid denna bil som pappa for på reportage med tillsammans med fotografen Carl Larsson.

Naturligtvis stärker några porträtt av Carl Larsson att det är han som kör sin egen bil med pappa vid sin sida någon gång kring 1916-17. Här ett porträtt:

ANNA NYGREN

1882-1957

Bygdefotografen Anna Nygren cyklade runt med sin tunga kamerautrustning och tog bilder av både stort och smått i Söderala, Hälsingland. Människorna på hennes bilder är nästan alltid glada och naturliga.

Anna Nygren ville utbilda sig till fotograf, men hade inte råd och försörjde sig istället som sömmerska. Hon gifte sig med en handelsman, som öppnade en affär i det lilla samhället Karmor. När hennes son hade vuxit upp lät hon bygga ett eget hus, mittemot familjens bostad. Här, på andra sidan vägen, kunde hon ägna sig åt måleri, poesi, musik, broderi, trädgårdsarbete, och fotografisk verksamhet. Hon hade en nära vän i folkskolläraren i Onsäng, Ingeborg Johansson, som delade flera av hennes intressen.

I bygden sågs Anna Nygren som speciell och egen-sinnig - hon lät sig inte begränsas av rollen som hemmafru. Anna Nygren levde som en konstnär.

Kameran på sidan 21 var Anna Nygrens.

En reflektion till ovanstående bilder, vid studentexamenstid på våren någon gång från 1915 till 1917 skriver Oscar från Gävle ett brev till sin kusin Signe hemma på Kallerö "Du må tro att jag blev avundsjuk när jag såg studenterna tåga förbi, där skulle jag vilja vara med. Men pengarna räckte inte för det." Signe är dotter till Oscars faster Elin.

I Norrskedika har Oscars bror Axel träffat Anna Nymark och de väntar barn när han börjar sin militärtjänst som kulsprutesoldat under året och muckar till julen. De får sonen Johan Axel den 25 juni 1916 och de gifter sig på julaftonen samma år. Axel är länge borta från Anna och lill-Axel det året.

1917

Farfar Per Höglund köper Vamsta 1¹⁹ den 23 maj 1917 av Ludvig af Ugglas som styr över Forsmarks bruk och ägor. Fastigheten är ett stycke skogs- och ängsmark med en affärslägenhet vid landsvägen. Affärslägenheten är en Brukshandel som ägs av Ludvig af Ugglas. Farfar äger nu fastigheten ensam och betalar 20.000 kr för den. Tillträdet är 1 juni 1917. [Köpebrev och karta](#) finns bland bilagorna. Samma år köper Per Johan Jansson, min morfar Torghägnaden, Vamsta 5²⁴ för 2.500 kr. Min mor var då 6 år.

Farbror Axel och Anna Nymark med sonen Johan Axel flyttar från Norrskedika till Vamsta 1¹⁹ den 21 augusti 1917 och börjar där driva sin egen affärsrörelse.

Oscar gör sin första mönstring och får sitt inskrivningsnummer M 61 47/1917.

1918

Nu är det Oscars tur att göra militärtjänst. Han tjänstgör som värnpliktig hovmästare på Vaxholms fästning. Under den tiden skrev han ned en visbok med 188 visor som hållit grabbarna på gott humör under det oroliga Första Världskriget.

Du hittar några bilder från [visbokens sidor](#) bland bilagorna

Bland bilagorna finns hans [Värnpliktskort](#) (Stamkort) som redogör för all militärtjänst han gjort fram till 1944 då han blev hemförlovad.

1918 är året då Finska inbördeskriget utspelades mellan de röda (arbetarklassen) och de vita (borgarklassen). Du kan höra Vetenskapsradion historia från den 30/1 2018, som minns och beskriver situationen i Finland 1918 med anledning av 100 årsminnet av händelserna där. Svensk frivillig militär både officerare och soldater deltog under 1918 i det finska inbördeskriget, officerarna på den vita sidan. kriget kom länge att kallas Frihetskriget. De vita avgick med segern.

Länk till radioprogrammet Vetenskapsradion historia. <https://sverigesradio.se/avsnitt/1012171>

1919

Det blir inte bara vistelse i Gävle och fotograferande. Ett brev från kusin Edit avslöjar att han tillbringar tid efter militärtjänsten som hjälp åt Axel och Anna dels med affärsrörelsen men också med skogsarbete på gården. [Brevväxlingen de två kusinerna](#) emellan i mars 1919 kan du läsa bland bilagorna. Edit är dotter till farmor Sofias syster Anna Karin.

Det lackar mot jul, ett halvår sedan första världskriget avslutats med "Freden i Versailles" som sluts 28 juni i år.

Det var dags att ta nya tag – aldrig mera krig.

Det blev inte så mycket tid i Gävle efter militärtjänsten, de nya tagen för pappa blev i Vamsta.

Den 15 december 1919 firar Per och Sofia silverbröllop på Kallerö, de får ett pennställ av Oscar. (Hittat i en kartong bland sågspånet på vinden på Ekudden)

Han reser inte hem bara för att fira deras silverbröllop, utan också för att samla sina saker på Kallerö. Nu ska han för gott lämna sitt barndomshem för att flytta till sin bror Axel med familj i Vamsta.

Det blir flytt från Kallerö i Börstils församling till Vamsta i Valö församling den 23 december 1919.

Oscar byter inriktning. Lämnar möjligheten att ha sitt intresse för fotografering som levebröd.

Det är farfar Per och pappa Oscar som sitter här bredvid. (Farfar troligen fotograferad 1932 i Finnåker). Det finns inga bilder av farmor Sofia, trots att Oscar var en flitig fotograf. Mamma Elvira sa alltid när det kom på tal: "farmor Sofia var ju missionsförbundare så ingen fick fotografera

henne". Pappa sa: "mamma ville inte bli fotograferad". Flera i familjen Borgström är medlemmar i Snesslinge Missionsförbund. Men inte Sofia.

Vamsta

1920

Oscar benämns Bokhållare i Valö församlingsbok. Han utför allt möjligt annat också, från skogsarbete till det han trivs mest med – att möta kunderna i affären.

Axel Anna, (Oscar)

**Lill Axel,
Per Erik,
Sven Valter**

Oscar är nu 22 år gammal. Han har inte själv valt att bli bodknodd, far Per ber Oscar att hjälpa sin bror Axel. Axel och Anna har nu hunnit få tre pojkar, Johan Axel (Lill Axel, f. 1916-06-24, † 2006-06-25 Upplands Väsby), Per Erik (f. 1917-12-28, † 1975-02-20 Johanneshov) och Sven Valter (f. 1919-10-18, † 1998-03-23 Eskilstuna). Det är klart att de behöver hjälp.

Här ett vykort hämtat från Valö-Forsmarks hembygdsförenings Facebooksflöde. Okänt årtal.

Wamsta handelsbod ligger utmed landsvägen som nämns i köpekontraktet 1917. Gunnel och jag är på upptäcktsresa i norra Uppland sommaren 2017 och i Vamsta träffar vi en man som kan berätta,

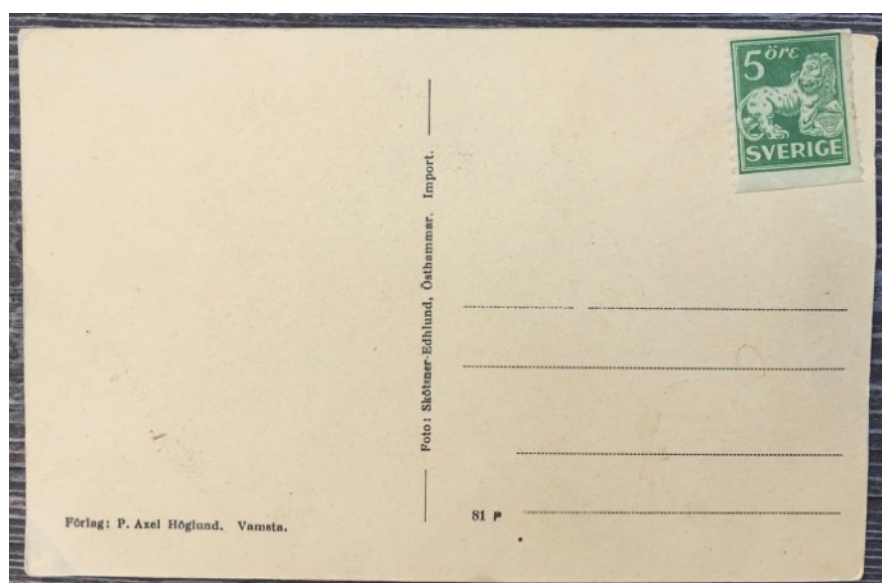

att den gamla affären numera är ett hyreshus, men det finns ett gult hus, som i alla fall de äldre byborna kallar Höglunds hus. Vi parkerar på vägen hitom telefonstolpen man ser på vykortet här bredvid. En man, som idag bor i ett hus på andra sidan gårdsgårn till höger på vykortet, tjarar dörrarna på sitt garage. Det är han som efter lite småpratande gräver fram det här ”nya” vykortet. Vi promenerar fram till kur-

van med bilden av vykortet i telefonen, vägen är nu lite utträdad och breddad, och dessutom asfalter-

ad. Framför oss ligger nu det gula, något tillbyggda "Höglunds hus" och längre bort handelshuset som nu är ett hyreshus med några lägenheter. Bakom själva handelshuset skimtar samma gavel som på vykortet.

Det "nya" vykortet visar att det är från en tid, då hästtransporter kompletterats med automobiler. När jag tittar närmare på "nya" vykortet kan jag urskilja en bensinpump framför entrén och en man på väg ut ur dörren. En vit stolpe syns framför gaveln på huset bortom handelshuset. På den runda skylten överst på stolpen står det: "PRATTS BENSIN P. Axel Höglund Vamsta". Det syns på ett foto som min morbror Bertil hade i sin ägo, det är taget från andra våningen i Handelsboden mot Petterssons Gästgiveri snett över vägen.

Varken handel, åkeri eller taxi finns kvar 2017. Men för övrigt är det sig rätt likt. Baksidan av det vykort jag fotograferat avslöjar att farbror Axel anlitat samma fotograf som pappa och mamma när de gifte sig 1931. Det gröna frimärket "stående lejon 5 öre" gjordes mellan åren 1920 - 1934.

Bland bilagorna finns det några små kartor över fastigheten med text som ger en bild av fastighet-sutvecklingen från 1917 till 1940-talet. [Titta gärna där.](#)

1921

Axel och Anna får sin fjärde son Nils Evald. (f. 1921-07-26, † 2006-01-07 Harlev, Danmark)

1923

Axel och Anna får sin första dotter Anna Brita. (f. 1923-02-17, hon flyttar så småningom till Bennbo och kallas i vår familj för Bennbo Britta)

1924

Pappa Oscar skaffar sig körkort 1924. Det är bra att kunna fara runt till byarna i närheten som fortfarande är rätt så folktäta för att sköta leverans av varor och ta upp beställningar. Det blir ett omväxlande och socialt aktivt liv.

Farfar Per och farmor Sofia bor kvar på Kallerö. Farfar börjar trappa ner sin verksamhet men har kvar vissa uppgifter, som att bokföra vissa sjötransporter. En ung familj från Östergötland flyttar till Kallerö redan 1918 och mannen, David Danielsson, börjar som förman på Linbanan där. Han tar över som Hamnfaktor.

Farfar är nu 64 år gammal och farmor 63. Farmor har en tid haft problem med sin mage.

Axel och Anna får ett dödfött flickebarn på akademiska sjukhuset i Uppsala. (f. † 1924-06-20)

Vallonbrukens tid börjar sjunga på sista versen, Forsmarks järnbruk lade ner redan på 1890-talet. Dannemora och Österby bruk är igång, men Berkinge är nedlagt. Fortfarande är sjövägarna ett dominerande transportnät. Bygget av järnväg mellan Vigelsbo och Lövsta bruk är i full gång, men osäkerheten om det kommer att löna sig börjar tillta.

1925

Farmor Sofia blir allt sämre. Den 3 december 1925 dör hon och begravs den 13 december. Hon blev 64 år, 8 månader och 6 dagar. Doktor Tonell har ställt diagnosen magkräfta. Farfar Per lever nu ensam i det stora huset på Kallerö.

1926

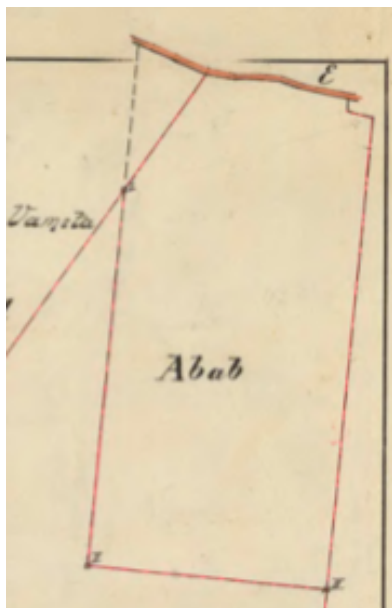
Axel och Anna får sin femte son Lars Gustav. (f. 1926-10-23, † 2009-07-17 Österbybruk)

Farfar behöver en hushållerska och den 2 november anställer han Eva Jansson från Gävle som hushållsföreståndarinna. Hon är 23 år gammal.

Järnvägen mot Lövsta bruk börjar bli klar, men ekonomiska oron fortsätter. Man planerar invigning av järnvägen till den 23 december, men den sista lancashire-smedjan i Lövsta som byggdes 1887 och numera ägs av Gimo-Österby bruks AB läggs slutligen ned den 5 november, så sista delen av järnvägen byggs aldrig. Lövsta bruk blir utan stationshus och postkontor.

1927

Den 5 oktober 1927 köper farfar Per "Kilen", det övre västra hörnet på kartan över avstyckningen av Abab eller 1¹⁹ 1917. Från det hörnet som får beteckningen Vamsta 5²⁸ styckar han av 1501 m² längst till vänster efter vägen. Den nya fastigheten får beteckningen 5²⁹ och byns skraddare, Lööf och hans hustru köper den redan 12 oktober samma år.

Nu har han säkrat en reträttplats om han inte skulle få bo kvar på Kallerö. Han sköter fortfarande köksträdgård och fruktträd där.

Eva Jansson hjälper till att ta vara på produkterna.

På nordöstra sidan av Kallerön, tvärs över lastageplanen bor Axel och Hilma Nyström som har blivit goda grannar med Höglunds på Kallerö. Axel har en specialformad sko på högra foten som är missbildad sedan födseln, han går lite haltande men är en duktig arbetare i hamnen och drar sig inte för att hjälpa till med allt möjligt. Axel och Hilma gifte sig 1911.

Hilma hette som ogift Sjöström i efternamn och arbetade som piga hos Höglunds mellan 1906 och 1911. Axels syster Klara var piga mellan 1898 och 1899, samt mellan 1901 och 1905. Axel och Hilma bodde de första åren som gifta hos Axels familj på båtsmanstorpet nr 64 i Snesslinge norra rote. 1915 kom de tillbaka till Kallerö och bosatte sig där. Vi kommer att träffa dom genom brev och foto längre fram. De förblev barnlösa.

1930

Axel och Anna får sin sjätte son Hans Georg. (f. 1930-07-07)

Den 28/12 lyser det första gången för äktenskap mellan pappa Erik Oscar Höglund, handlande i Vamsta och mamma, Ada Elvira Maria Jansson hemmadotter i Norrby, också i Vamsta.

Mamma Elvira ansluter sig till farslinjen, hon är andra barnet i en stor syskonskara. När hon var tre år dog lillebror Martin knappt ett år gammal, nu är hon nitton år, född den 16 september 1911 och har redan åtta yngre syskon och en storebror. Hennes pappa, min morfar heter John Jansson och är småbrukare och slaktare. Mamma föddes i drängstugan vid Valö kyrkoherdeboställe där hennes mamma, mormor Fanny är dotter till kyrkoherden Carl Hurtig. De bor kvar i drängstugan till december 1913. Familjen bor nu i Lieäng i Norrby inte långt ifrån Vamsta. Elviras anor längre tillbaks i tiden hoppas jag kunna komma till i nästa projekt, min morslinje.

1931

Pappa bryter sig loss från sin bror Axel och affären i Vamsta. Den 24 januari gifter sig pappa och mamma. Efter brölloppet kunde de vara tillsammans tre eller fyra dagar innan pappa skyndade ner till västergötland för att arrendera en lanthandel där. Enligt utflyttningsboken i Valö socken flyttar Oscar och Elvira till Laske Vedum i Skaraborgs län den 13 februari, men redan fredagen den 30 januari skriver pappa sitt första brev till mamma efter att ha varit på plats i Vedum den första dagen. Han har rivstartat med en inköpsresa till Vara den 30 januari, som vi kan läsa i det följande renskrivna breven. Nya köksmöbler för 84 kr. med mera. Söndagen den 1 februari är inventeringen av affärens lager klar. Han hinner skriva sex brev som svämmas över av längtan efter sin "egna lilla hustru". Den 22 februari skriver han det sista innan hon kommer lördagen den 28 februari.

Mamma stannar kvar i Vamsta för att göra sig redo att flytta hemifrån. Här en fin bild av Brudparet. Bilden tagen på fotoateljé Skötsner Edhlund i Östhammar.

VIGSELBEVIS	
Handlanden <i>Erik Oskar Höglund</i>	
och	<i>Ada Elvira Maria Jansson</i>
för vilka lysning till äktenskap avkunnats i <i>Walö</i> församling av	
<i>Stockholms</i> län, under nr <i>17</i> år <i>1930</i> , hava härstädes denna dag	
av undertecknad blivit enligt svenska kyrkans ordning i äktenskap sammanvigda.	
<i>Walö</i>	den <i>24 jan.</i> 19 <i>31</i>
<i>G. Westman.</i>	
<small>Kyrkoherde o. Pastor. Hemmission. Självhj. Arb. o. Pastorat. Upplysn.</small>	
<small>Nr 269. Svenska Kyrkans Diakonistyrelses Bestämm. 7. 27.</small>	

Vedum

1931

fortsättning som lanthandlare och början som egen företagare och äkta man.

”Vedum den 30-1

Kära älskade Elvira!

Jag har nu varit i Vedum en hel dag och det känns bara bra utom det att jag längtar så förfärligt mycket efter dig min lilla Hustru du kan ej ana hur jag längtar och tänker på dig jämt varje minut äro mina tankar hos dig jag hoppas att även du längtar litet efter mig jag känner ibland att nu tänker Elvy på mig. Resan hit gick mycket bra, till Stockholm gick det särskilt fort tack vare sällskapet med Gudrun, sen gick jag och tittade på skyltning i Stockholm. I dag har jag varit till Vara och köpt köksmöbler för 84.- kr. Soffa bord tre stolar tvättställ samt en liten väggspegel allt i gul ek jag tog den färgen därför att dörrar och skåp äro målade i ek. Dessutom köpte jag en madrass av stjärnbolster stoppad med grå vadd, några rumsmöbler tittade jag inte vidare på men det fanns mycket att välja på och billiga priser tyckte jag. Gustavsson chuffören (jag mindes fel då jag sa Larsson) har en egen säng så vi behöver ej köpa någon till honom, hans Far underhandlar om att köpa en gård här i Vedum, så blir det, då flyttar han hem, och vi blir alltså ensamma på täppan, härligt eller hur! Bara du och jag i vår egen våning det låter väl pampit. Vad vi ska bli lyckliga här Elvira jag trivs redan, och affären tycks ha ökat omsättning i stället för minska sedan Dahllöv sjuknade han har legat 7 veckor nu och är ännu ej opererad så det är ovisst när han kommer upp, han har lejt en handlande från Herrljunga som sin ställföreträdare vid inventeringen. Jag tror allt kommer att gå bra för oss bara vi kommer i gång.

Det är 2 fönster på köket fast dom är små 120 cm höga och 125 cm breda till ytterkanterna på fönsterpärtarna alltså nästan fyrkantiga, Dahllöv har bara en halv bredd vid sidorna och en halv till kappan, men det är ej så noga för fönstren ligga ej åt vägen, sen är det ett fönster på vårt stora rum där åtgår 4,5m gardin och den skulle vara röd, i lilla rummet är lika högt och vanlig bredd, golvet har jag ej mett ännu men det är ej så stort dom håller på och packar här så det är så trångt att komma åt och meta idag, och du hinner inte börja på mattan än på länge, du får inte arbeta för hårt så du överanstränger dig tills du kommer jag hoppas du ej får influensa, här nere går den lika mycket som hemma i Vamsta, men jag är kry som en mört bara litet trött efter resan det blev just inget såva av och klockan är nu 9, jag äter och bor hos Dahllövs dom är så snälla och hjälpsamma på alla vis vill ha sina kammarmöbler stå kvar här så länge tänker nog få sälja något till oss men jag tycker inte riktigt om dem och det tror jag inte du kommer att göra heller, mina saker har ej kommit ännu men i morgon hoppas jag att dom äro här så vi får våra sängkläder till måndag, Här är just ingen snö bara så mycket att det är lite vitt på marken men alla bönder kör med vagn, här har varit ganska livligt hela dagen jag tyckte om det varit min dagkassa idag, men jag hoppas det blir lika bra sedan, jag fick i dag höra den glada nyheten att kooperativa skall flytta ifrån vår närhet och bygga ny affär längre upp i samhället, dom är för övrigt inte så farliga att konkurrera med.

Vedums kyrka ligger mitt i samhället vi ska väl göra sällskap dit någon gång då du kommer ned till din längtande och väntande Oscar. Jag tycker nästan det är bra att du kommer efter det är inte så roligt att gå så här om varann heller. Slutar nu mitt brev för denna gång, sänder tusentals heta kyssar till min egen lilla hjärtevän min älskade Elvy! Hälsa så rysligt mycket till Fanny och John småpojarna och Ulla och Lilly och alla bekanta för övrigt, mest dock till dig själv från din Oscar.

adr. ändast Vedum.”

Fru Elvira Höglund

Min kära lilla hustru!

Nu är det söndagskväll och inventeringen är lyckligt och väl över, det har gått bra att komma överens med Dahllöfs företrädare, en Herr Anderson från Herrljunga han var inte knusslig så det blev just inga tråtor om priser, vi hade allt klart kl 5,30 em sedan har vi städat och ordnat i affären så vi har klart till kunderna komma i morgon bittida kl .8. Folket här tycks vara mycket nyfikna på nya handlarn och även på hans kära bättre hälft. Det är många som har frågat efter dig hur snart du kommer och hur länge vi varit gifta, dom beklagar att vi måst skilja oss så snart efter vigseln och det är ju verkligen att beklaga, jag längtar så gränslöst efter den dag då Gustavsson och jag får fara till Herrljunga och hämta dig i hans flotta Auburn han har redan lovat att köra. Vet du Elvira jag trodde aldrig att det skulle vara så svårt att lämna dig så länge, jag längtar så förfärligt mycket efter dig, å om jag nu kunde få krama dig riktigt, trycka dig tätt till mitt hjärta, älskade Elvy vad jag skulle bli lycklig då jag alltid får ha dig hos mig här i vårt lilla paradiset.

I morgon kommer Dahllöfs föräldrar hit för att hämta hans möbler och diverse saker de vill sälja allt dom kan till mig men jag kommer inte att köpa så mycket dom vill ha lika mycket som nytt kostar och då får dom ta det, sylt och saft har dom hemkokt, det köper jag om jag får det billigt och kanske något litet bord om jag får det för slumppris, korkmattan kanske jag köper och flyttar in i köket. Den lags på i oktober, rummet är inte mer än ungefär 4 m i fyrkant. Varorna i affären var mest bara kuranta saker. Vi har ännu ej räknat listorna men jag tror inte det är över 3 tusen eller 3,500 kronor. Vi ska räkna och göra upp på onsdag. Hur har du det hemma jag hoppas att du är frisk och kry och längtar mycket efter mig! Hälsa alla dina syskon och mina kära svärföräldrar från mig, hoppas ni alla äro friska och glada, till dig min kära älskade lilla hustru medföljer massor av kyssar smekningar och hälsningar från din egen Oscar

PS Skriver även till Gustav ikväll. Mina saker har ej kommit ännu hoppas dom kommer i morgon så jag får packa upp.”

Det hinner bli 4 brev till innan Elvira till sist anländer till Vedum den 28 februari. Breven ger en bra beskrivning av hur uppstarten av affären gick.

Väl optimistiskt ekonomiskt samarbete? Den 28 januari 1931 skrivs ett skuldebrev på 11000 kr med 5 % ränta till J.A. Nymark i Östhammar. Det är farbror Axels svärfar Johan August Nymark som ställer upp med ett lån till Per Höglund, Axel Höglund, Anna Höglund (f. Nymark), Oscar Höglund och Elvira Höglund där säkerheten ligger i en gemensam in-teckning i fastigheten Vamsta 1¹⁹.

Vad jag förstår håller farfar Per från och med nu i bokslut och deklamationer för sina två söners affärsrörelser. Det är ju hans levebröd att sköta räkenskaper.

Den 6 februari på kvällen sitter både pappa och farfar och skriver brev, [pappa till sin unga hustru](#) och farfar till pappa. En glimt av farfar skymtar när vi läser det han själv skriver på besök hos Landbergs i Norrskedika.

Landbergs, det är familjen som driver affären i Norrskedika där Axel som ung var handelsbiträde och där han träffade sin fru Anna Nymark. Gamle Landberg dog 1925, den äldste sonen var bara 21 år när pappan dog, men sönerna driver affären vidare. Där har säkert farfar hjälpt till med räkenskaperna sedan dess.

”Norrskedika d. 6 Febr. 1931.

Min Kära Oscar!

Tack för brevet! Roligt att höra att du kom lyckligt fram. Nu har väl äfven dina saker kommit, hoppas jag, fram utan alltför stora skador. Som du ser är jag nu hos Landbergs. Kom dit i dag Fredag. Inventeringen vid Vamsta började vi förra lördagen Axel och jag, men som Axel kände sig trött, när qvällen kom, slutade vi i vanlig tid och tog affären på måndag qväll samt slutade vid midnatt, varefter vi fortsatte på tisdag och hade allt uppskrivet till qvällen. Onsdag räknade jag listorna, torsdag sysslade jag med firmornas afräkningar och idag reste jag till Norrskedika, där jag mellan 9 o 10 på qvällen skriver detta. Elvira har jag ej träffat, men Ragnar hade hälsningar från henne, de träffades vid Norrby jag tror tisdags qväll. Jag hade nog god lust att gått dit en afton, men det var knappt om tiden. Hoppas jag träffar henne innan hon reser till dig. Här blir jag väl hela nästa vecka, såvida inget särskilt kallar mig härifrån. Du har väl ock nu inventerat åt dig lagret. Hur gick det med pengarna, räckte det till?

Såvida vädret blir vackert om söndag, har jag nästan tänkt gå till Törnqvists. Jag tycker det blir bara resa i onödan till Vamsta o så hit igen på måndag.

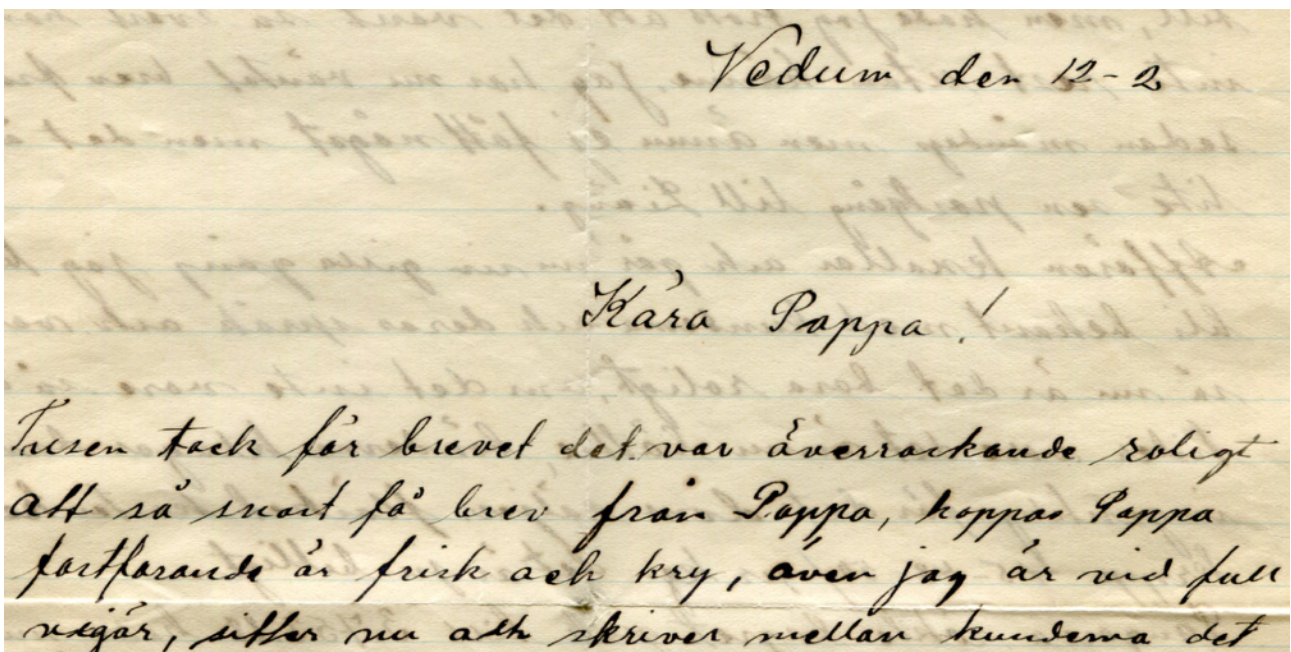
Som nu klockan är 10 och jag inte erinrar mig några nyheter att tala om, slutar jag med kära hälsningar till dig och önskan om välgång och framgång i ditt företag. Axel o hans familj hälsar jag ock ifrån, fastän de ju icke veta, att jag skriver detta nu. De voro alla friska, då jag reste. Kommer jag på något mera i natt, får jag lägga till det i morgon.

Ja, nu är det lördag morgon och vad väderleken angår är den lik alla föregående, mulen med lätta snöflingor fallande mer eller mindre tätt. Jag slutar med de käraste hälsningar.

Din Far

Hoppas du låter höra af dig fort nog...”

Törnqvists som farfar talar om att gå till, är farfars syster Elin och hennes man Ernst Johan Törnqvist, den gamle båtsmannen från Båtsmanstorpet nr 65. De bor nu tillsammans med sin dotter Signe och mågen Gustav Ossian Henning Brolin och driver småbruket Östansjö med ett ganska stort skogsskifte. Lillpojken heter Stig Gustav. Han föddes den 30 april 1926.

Vedum den 12-2

Kära Pappa!

Tusen tack för brevet det var överraskande roligt att så snart få brev från Pappa, hoppas Pappa fortfarande är frisk och kry, även jag är vid full räkning, sitter nu och skriver mellan kunderna det

är ganska länge uppehåll i landet så jag minner
gott ensam. Bada lagar maten och byter av mig
vid måltiderna hon är så väldigt snäll och
duktig både i affären och i köket, vi har nu
fått ganska trevligt i bostaden, fick en ljus i
golvlampor i går så nu kan jag läsa Stockholms-
Tidningen vid lampans behagliga sken och höra
rögglockan slå och påminna om söndags. Dagarna
går förfärligt fort men köllarna är som svighetens
ända här Bertil, bror med Gustav Dahlöf hatt hoser
här hela tiden han har vikeriet på banken är
bara extring ännu så han sändes hit och dit där hjälp
behöves, då har ni ju varit i pajkar och tiden har

gått. Jag bara ångrar att jag ej tog Elvira med mig
då jag reste, längtar efter henne är nästan outhärlig
men nu har ju 14 dagar gått så skall ett väl gå så länge
till, men hade jag trott att det varit så svårt hade jag
inte rest utan henne, jag har nu väntat brev från henne
sedan måndag men ännu ej fått något men det är ju
lite sen postgång till Liång.
Affären knallar och går nu i en gilla gång jag börjar
bli bekant med kunderna och deras språk och vanor
så nu är det bara roligt, om det inte vore så dåliga
tider vore det ännu bättre, bönderna klagar dom får
ingenting för det dom säljer, fläsket kostar väl
beröpp 45-48-50/ pr. kg: det är ju billigt.

Oscar Elvira

Pängarna rökte laget gick till 3.753.18 hade mina
 pengar på checkräkning där har jag ännest 100.- kvar
 nu men det kan jag rätta in samma dag jag skriver ut
 en check, 400.- har jag på sparkaus der låmmen dom
 3 procent så dom får stå i det långsta jag har ända år 250.-
 kr. på fickan men laget har äkat nu det var ganska mycket
 varor slut som jag nu köpt så i slutet av månader och början
 av nästa får jag ut med lite pengar, men något skall väl
 komma in också, har hittills ränt för ungefär 700.- kr.
 det märta på säkra häcker övrigt kontant.
 Handelsrättigheterna har jag fått i dag de kostade 17.60
 Brandförsäkring har jag också tagit på tillsammans 7.500 kr.
 Här är bar backe igen regnade måndag och tisdag så den lilla
 snö som var smälta bort, just nu är det 2 gr. varmt och veckan
 väder. Sänder många kära hälsningar till Pappa
 Oscar,

Lördagen den 28 februari 1931 kommer mamma Elvira till Vedum.

Till hösten ska Oscar fylla 34 och Elvira 20. De två börjar nu bygga sin familj.

Det är till en början tät brevväxling mellan Oscar och hans pappa Per och mellan Elvira och hennes mamma Fanny. Det är långt söderut de flyttat, fågelvägen ca 37 mil. Närmaste järnvägsstation är i Herrljunga 13 km bort.

Ytterligare några brev från 1931 valda för att få en fylligare bild av relationerna mellan de närmast inblandade återger jag i sin helhet.

Först måste jag avge en bekännelse:

I början på 1990-talet gick upprustningen av huset på Ekudden på högvarv. Efter ett par år fanns vedpannan på plats och hela systemet med ackumulatortankar och vattenburen värme var igång. Det gick åt mycket ved. Under den kalla delen av året tände vi vedbrasor varje dag. En dag kom mamma Elvira med en kartong skräp, brev, vykort och annat som hon sorterat ut. Jag var nere vid pannan när hon sträckte fram kartongen och såg på mig och sa allvarligt: "det här ska brännas upp och inte sparas till eftervärlden".

Jag var så förbannat lydig att jag gjorde det!

Det första brevet som finns från mamma till pappa dyker upp 1935, och det första brevet från mamma till mormor 1933. Det blir lite ensidig kommunikation. Kartongen med brännbart var nästan i banankartongstorlek. Jag är övertygad om att det fanns mängder av brev som mamma fått i retur på samma sätt som pappa fått sina brev i retur.

Från mormor och morfar (Fanny och John Jansson)

”Lieäng den 3 mars 1931

Våra kära barn!

Hjärtligt tack för båda breven, för gratulationer och presenter. Jag blev så förvånad, inte tänkte jag väl att jag skulle bli gratulerad även på Maria tack ska ni ha.

Vi tyckte riktigt vi kunde se ända hit så glada ni voro i söndags. Vi hoppas så innerligt att lyckan må räcka livet ut, ty då blir allt annat en bisak. Kära Oscar vi ta det så lungt, så det kan du ej tro. Vist förstår du väl att det är litet konstigt att skiljas, men inte ska hon ju resa bort till främmande och inte till Amerika heller. Du må tro vi äro så glada och lyckliga att få lämna henne i så goda händer som dina. Inte kan ju alla vara hemma jämt, vi äro så nöjda att hon fått det så bra. Vi hoppas nu att allt må gå eder väl i händer även i fortsättningen. Inte undrar jag på att Elvira glömde väskan just då. Hon var väl så glad och nyfiken på samma gång. Pappa fick pengarna för kalven sen du reste, den gick till 92 kr. Idag har han varit till Älgmossen efter ett stort halmlass å så har han kört hö åt Johansson. Nu måste du skriva ett långt brev och tala om hur du tycker om ditt nya hem o dina nya bekanta. Du skriver intet om vad du tyckte om moster, tant och deras hem. Tyckte de om kotletten? Var det långsamt på tåget från Stockholm till Vedum? Pappa säger att Gunhild stod vardagsklädd i

affären då du och han kom dit, så tog hon posten och gick. Hade hon den gamla fula kappan på till stan, reste de in för att ta plats nu, eller talade de inte vid dig på resan heller? I lördags på frukost-trasten fick fröken Ongman telefon att hennes pappa dött så hon reste till Örebro på e.m. Karla Andersson vikarierar medan hon är borta. Farmor och Britt var hit i går f.m. Här har vi haft klart och kallt efter yrvädret det har varit 22 gr idag å blir nog inte bättre inatt heller. Pappa har släppt in kaninhonorna i stallet nu och släppt ut hanarna istället, de äro så efterhängsna så de följa med ända in i förstugan. Brudbuketten och diademet blev kvar här. Igår tog jag ned spinnrocken och spann lite men idag har jag haft storlagning på Nisses pullover å så har jag kokat kalvsylta. Om ni kommer hem får ni smaka. Skriv också och tala om vad Maja sa. Kl är nu över 6 å jag ska sätta fram mat och gå i lagårn få se om jag hinner skriva till Gustav o Greta sen. Många hjärtliga hälsningar till eder från mor och far.”

Mormor Fanny, här bredvid, frågar mamma om ”moster och tant och deras hem”.

Här måste det bli en utvidgning från farslinjen för att kunna förstå ”mosters” stora betydelse i mammas familj.

Fanny föds den 7 september 1891 i Uppsala domkyrkoförsamling, får en syster, Valborg, den 3 juli 1893. Deras far, Carl Hurtig, är vikarierande domkyrkokomminister i församlingen, mor är gästgi-

vardottern Elvira le Grand. Bröllopsfesten mellan Carl och Elvira står den 8 december 1890 på svärfar Frans Ludvig le Grands gård Eke, norr om Uppsala. Carl är nybliven änkling när han gifter sig med Elvira, han har 4 barn i livet. Första hustrun Ebba Aurora dog 24 januari 1890. 1894 flyttar Carl och Elvira med de 4 barnen från Carls tidigare äktenskap och de två gemensamma flickorna Fanny och Valborg till Djurö prästgård i Stockholms skärgård, där Carl börjar tjänstgöra som kumminister. Till prästgården flyttar också Elviras pappa Frans Ludvig och hans nya hustru Klara Johanna Kastman.

Carls hustru, Elvira le Grand, dör den 11 juni 1899.

Ett år efter Elviras död är det uppbrott från Djurö prästgård. Det händer under augusti – november 1900.

Carl Hurtigs barn från hans tidigare familj skingras till olika ställen i Stockholm och Uppsala och sonen, sjömannen Carl Robert Andreas, skrivs som "Utan stadig hemvist, på socknen skriven".

Fanny följer med Carl till Hedesunda i Gävleborgs län, där han börjar en tjänst som kumminister. Han hamnar så småningom som kyrkoherde i Valö församling som Vamsta hör till.

Valborg tas om hand som fosterbarn av änkan Emma Flagge, som bor på frälsegården Kopparmora på Värmdö. Hennes man notarien Amadeus Flagge dog sommaren 1899. De hade inga egna barn. Den 15 december 1902 flyttar Emma Flagge och Valborg in till Odengatan i Stockholm. 1903 är försäljningen av frälsegården Kopparmora klar. Vice häradshövdingen Otto Viktor Moll köper gården.

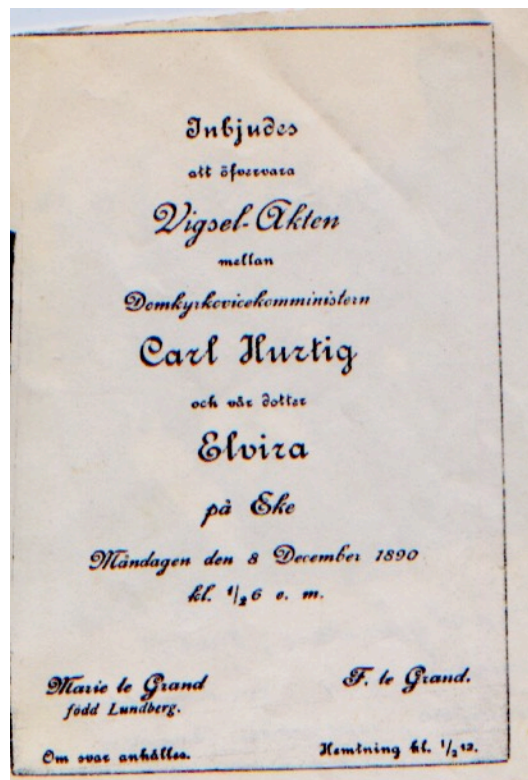
Valborg heter Hurtig i efternamn, men hon byter det till Flagge den 25 april 1911, samma år hon ska fylla 18 år.

Emma och Valborg Flagge kommer att följas åt ända till Emmas död 9 januari 1935. Då är Emma 75 år gammal och Valborg 41 år, ogift, mitt uppe i sin yrkeskarriär som slöjdlärare inom Stockholms folkskolor. De bor på Författargatan 3 i Ålsten (Bromma) sedan 1928, då "tant" Emma köpte en nybyggd villa där. "Moster" Valborg satte avtryck bland sveriges slöjdlärarinnor genom att som ordförande i Stockholmskretsen av deras förening, vara den som hälsade alla välkomna till årets kongress i Stockholms stadshus den 17 juni 1930. Se bild och text från "[Svensk Läraretidning 1930](#)"

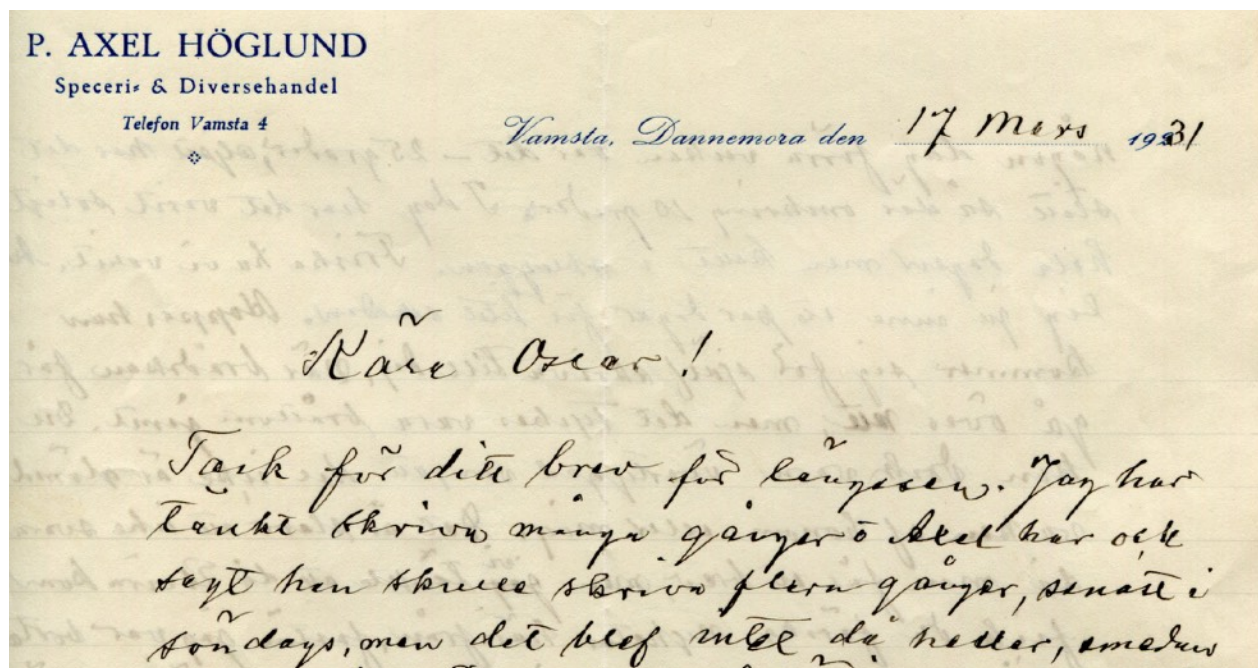
Carl Hurtigs, Ebba Auroras, Frans Ludvigs och Elvira le Grands liv och leverne beskriver jag i nästa tänkta projekt, som skall handla om min mors linje, om tid och hälsa kommer att stå mig bi. **Nu tillbaka till Vedum 1931.**

Slöjdlärarinnan Valborg Flagge är den "moster" och Emma Flagge är den "tant", som mormor Fanny Jansson ber att få rapport om av mamma Elvira, som i sin långa färd till sin äkta man Oscar i Vedum, övernattade hos "moster" Valborg och "tant" Emma på Författargatan 3 i Ålsten (Bromma). Valborg Flagges syster Fanny har nu 1931 fött 11 barn. Min mamma Elvira är andra barnet i skaran. Det fjärde barnet Martin, dog som liten 1914. Morfar John Jansson är slaktare utan någon förmögenhet i ryggen. Morfar o mormor får kämpa för sin familjs försörjning från första början 1910 när de gifter sig.

Nästa brev kommer från farfar Per som lånat brevpapper av sonen Axel som är mitt uppe i sina räkenskaper.

Från farfar

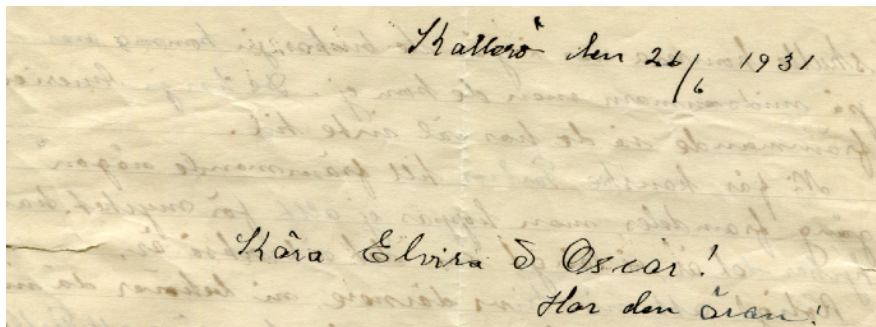
forts. avskrivet: han hade göra med att få räkningarna i ordning. Han är nu ute om dagarna, började i lördags, vid Forsmark. Jag har varit som vanligt borta vid Norrskedika o Östhammar. Kom hit förra fredagskvällen, samt har nu i 2 dagar knogat med i affären, emedan jag ej fått från Forsmark ännu, hvad som fattas att göra i deras räkenskaper. Jag hade en veckas arbete från dem förut och vilken dag som helst kommer mera.

Nu har du väl slutat att känna dig ensam och längta sedan Elvira kommit samt sett litet, hur det kan komma att gå med affärerna. Hur gick det med gamla symaskinen? Är den brukbar? Du är väl snäll och skriver o talar om lite av varje. Jag har ej mycket nytt att omtala. Jag är för mycket för mig själv, fastän jag är ute ibland. Vinter hava vi här fortfarande. Snöat har det gjort och kallt har det varit. En morgon någon dag förra veckan var det - 25 grader, eljest har det stått så där omkring 10 grader. I dag har det varit soligt hela dagen men kallt i skuggan. Friska har vi varit. Axel låg ju inne ett par dagar för litet sedan. Hoppas han kommer sig för själv skriva till dig, när brådskan få gå över nu. Men det tyckes vara bråttom jemt. Du kan dock vara övertygad om, att du icke är glömd varken af honom eller mig. Det är slarv att icke svara då man får ett brev, men jag vi tänkte att då Elvira kom fick du färskta nyheter härifrån, fastän jag var borta då hon reste och fick ej säga henne farväl och hälsa fram. Hon hade kunnat ringa Norrskedika, så hade jag åtminstone fått säga henne några ord, men det tänkte hon väl ej på. Lika gott för det. Jag tänkt också, att du kunde få vara där ett tag, så du kan börja känna dig hemma där och se ungefär hur det arta sig, så har du något mera att berättat. De hälsa dig alla här och icke bara dig förstår du, utan även Elvira är inbegripen däri. Från mig äro ni också hjärtligt hälsade och önskade lycka och framgång i Edert samliv och verksamhet. Jag antar att jag blir här denna o nästa vecka, hvarför du kan adressera brevet hit, såvida du icke är lika trög att skriva som jag varit. Sedan kommer jag troligtvis att vara vid Sund några dagar, då jag, om tiden tillåter, gör troligtvis en titt till Öregrund och hälsar på Linds.

Öregrund och hälsas på Linds
Hälsningar
Pappa

Det blir fler brev skrivna. Under sommaren planerar farfar ett besök till Vedum. Han är nu 71 år gammal och kan bestämma ganska fritt om sin vardag. Kallerö är fortfarande hans medelpunkt men pojkarnas affärsrörelser och andra inarbetade uppdragsgivare ger honom möjlighet att flytta runt lite mellan uppdragen. På Kallerö finns fortfarande Eva Jansson som hjälp på sommaren. Hon gifte sig med sjömannen Emil Algot Lind från Ljusterö förra våren, närmare bestämt den 8 mars 1930 och de flyttade till Öregrund 15 oktober -30. Eva och Emil Lind är alltså de Linds som farfar talar om i brevet ovan.

Från Eva (Jansson) Lind:

forts. avskrivet:

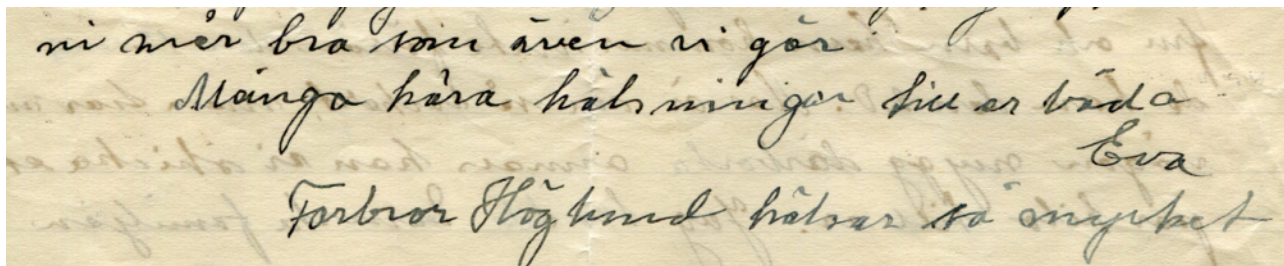
Nu har väl ni blivit utvänt på brev så det förslår. Men bättre sent än aldrig. Eller hur?

Hjärtligt tack för brevet som vi fick från eder. Roligt att höra att ni lever och mår, då ni skrev och jag hoppas att ni gör det ännu. Du frågar om jag har blivit något bättre i händerna, inte är jag sämre fötterna är jag nästan sämre i, men de blir väl bra nästa vinter kanske. Vi har trivas utmärkt bra i Öregrund fast nu trivs jag lika bra var som helst. Vi har varken haft några kaniner eller kelgrisar i vinter. Kelgrisarna låter vänta på sig. Om jag blir på Kallerö hela sommaren vet jag inte. Farbror Höglund säger inte så mycket, men nog blir vi väl det.

Vi har nu sommargäster, Svenssons i Västerås fru och barn, hern kommer inte förrän den 12 aug de kom den 20. Här är nu så vackert, men har ni någon mygg därborta annars kan vi skicka ett par kilo till er. Jag trodde Vamstafamiljen skulle komma ner igår de brukar ju komma ner på midsommarn men de kom ej. De har ju Americafrämmande så de har väl inte tid.

Ni får kanske farbror till främmande någon gång framdeles, men hoppas ej allt för mycket, han tycker det är så långt som det väl också är.

Roligt att ni trivs därefter, ni behöver då inte vara rädd för mycket främmande. Jag säger att farbror kan ju åka med Nya Östhammar till Stockholm så blir det ju billigare resa också och lite kortare tid på tåget han kan då åka med första tåg som går från Stockholm en månda morron. Blir det av så får han väl skriva själv och bestämma när. Farbror Hld skall fara upp till Vamsta i dag och prova en kostym som Löv håller på och syr. Här är det som vanligt överallt. Fru Danielsson ligger fortfarande kvar på lasarettet har legat där sen den 18 mars och går ej uppe ännu synd om henne. Viktor Forsmans rävar har fått 18 rävungar i år (rekord) kaninerna har det gått bakåt med har vist 16 st. Jag har 6 st kaniner i år, har köpt av Skytt. Jag får väl ett brudkort av eder? Nu får jag sluta för denna gång hoppas ni mår bra som även vi gör.

Jag uppskattar mycket att kunna läsa brev från tiden jag skriver om. Kan inte låta bli att ta ett par till.

Kära Pappa!

Tack för hälsningarna i brevet från Eva, Hanna
och tacka henne för brevet det var så efterlängtat
det är alltid så roligt att höra något från gamla Kallero.
Roligt hära att Pappa tänker på att komma hit
och hära på oss, vi hade nästan förlorat hoppet
på att vi skulle få något förärande i sommar
det blir så långsamt i längden att inte få träffa
Pappa eller någon gammal bekant, vi ser i andan om
hur vackert vi har på Kallero nu, vi badar och majar
er kan jag förstå, vi har inte varit och badat
någon gång ännu, har inte varit något varmt här
och det är en mil till sjön så det fräster inte så
mycket. I söndags var kurrärden här, och jag ut
och cyklade vi besökte Skara, besöga domkyrkan,
åkte vidare till Skovall Vårnhem Jonstorp och Billingen
där var ganska vackert gamla klosterkyrkan i Vårnhem
var mycket vacker och intressant att få se, vi var och
drack gott vatten ur himmelskällan i Vårnhem, hela

resan blev 13 mil men vi blev bjudna på bit de sista 5 milen på hemresan så det gick bra, i Jämtland det ligger vid foten av Billingen var en snilla med affärs fastighet till salu som vi var och tittade på men det var ingenting att ha efter priset, 20.000 kr. begärdes.

Kan Pappa skaffa mig adressen på Moster Erika eller Gotthrid skulle gärna vilja skriva till dom.

Affärens i Vedum tenallar och går juni månads omsättning blev 2.617 = kr. så det ökar ju men jag är inte nöjd med den ännu borde vara 1.000 kr. till administrande, för det kunna vi så gott med, vi skall ha en halvårs inventering i denna månad så vi får se hur det har gått för oss, meddelar väl resultatet sedan.

Träffade Hälle Östlund från Kefle han var ute på semester resa, stannade och fyllde bensin här Pappa skall för jag fick stora ögon så jag fick se honom det första bekanta ansikte på 5 månader det var så roligt att träffa honom han omtalade att Brorson hade varit till Stockholm och sökt läkare skulle ha något fel på blodkropparna hur är det med honom nu, skriv och tala om det jag har inte fått något svar på mitt sista brev till honom, men han har väl haft midnattsräddningar förstär jag, skulle sända pengar för livförsäkring men han får inga pengar han skriver hur mycket det är. Sänder ett brev till Pappa om vi får väl så vi skriver till henne Hälsa Ylster Foreman och gratulera honom för så många räveningar. Tusen kära hälsningar medföljer från Elvira och Oscar i Vedum.

Källersö den 6/7 1931

Älska Oscar & Elvira!

Farbror Höglund vred mig hätra
och traka för brev och brevport, det
var mycket stidligt. Farbror Höglund
har varit till Norrbeddika i dag och blir
där några dagar. Skolkasören Sunden
är död, så han är död och hjälper den
med skräcken skaperna, så han bod mig
skriva. Han tänker nu komma och
hälsa på er i nästa vecka. Vilken dag
är svårt att bestämma. Vi har en herre
som mörklar här, han är ifrån Limmared
i Väster götland och han skall resa hem
så farbror får sällskap till Falköping.
Forsmark har gått till Halmstad nära
4000 km silkesmassa. Nu är han som
bor här Tugspektor Nyman, skickad ut av
köparen att leta upp och överse lastningen.
Nu väntar dom biter om onsdag om den
kommer då så är det knapt om de kommer

bli färdiga till lördagkvällen isäfall så kommer
 han då på söndag kväll 8.27 man kommer
 han ej då så kan det inte bli förrän på
 tisdagkväll för di lastar de på måndag också.
 Ni har väl inte så långt till Stationen?
 Så om han börja gå och hitta på söndagkväll.
 Det är ju roligt för honom att han får sällskap
 så långt. I går var Axel o Anna och en del
 utav barnen var en stund. Axel o Erik ligger
 ute vid Raggavön, juniorerna har sitt läger
 där. Det kvindiga litrådet har nit flyttat
 den första juli. Här är mycket varmt och
 inget regn får vi. Vi orar alla bra
 här. ^{Anton} Mårten Svensson ligger till sängs i
 ledgångs remakinen så ung som han
 är. Glutar för denna gång. Skogars vi
 äro friska och prya, skulle E. Stiglund bli
 sjuk eller komma något annat emellan
 så omedlar vi.

Thärs hälsningar till er löda.
 Vänligen E. S.

Från Larsson
 och Göta o Anton hälsar.

Pappa inventerar och farfar kommer på besök i juli och de kan prata igenom hur den första tiden gått. Redan i månadsskiftet juli-augusti lämnar pappa in uppdrag för försäljning av affären till Egendomsbyrån i Vara. Han har fått tips om en affär i Örbyhus som ska bli till salu. Farfar har efter besöket i Vedum, varit där för att höra sig för vad den har för rykte. Pappa vill inte förhastiga sig, han vill ha ett bra pris på sin affär. En spekulant från Göteborg kanske kommer. I breven kan man förstå att Oscar o Elvira tycker att de kommit långt hemifrån. Kanske var det inte så lätt att lämna den välkända hembygden. Elvira har blivit gravid. Handeln går inte så lysande.

Långt inne i mina minnens dunkla vindlingar kan jag höra hur ordet ”lappsjuka” och ”Vedum” slingrar sig om varandra. Kanske var det när jag hörde berättas om Vedum som ordet lappsjuka fick sin betydelse för mig. Tror att det är pappa som nämnt det.

Ett par citat från farfars brev till pappa under hösten 1931:

7 oktober ”Roligt att höra, att ni äro friska och att affärerna bättra sig. Fortsätter det som det visar sig, torde det bli bra, om du blir qvar där någon tid, om du ej får sälja till belåtenhet. Karlsson i Örbyhus tycks hålla sin affär för din räkning och visst vore det trevligt att komma närmare hemtrakten och det kunde nog bli bra där också, när du finge komma dig in där, men nog vore det bättre att få en affär på någon bra plats på landet, där man vore ensam, men var får man vara ensam nu, då landsvägen befaras av affärsmän överallt.” – – –”Sjöfarten har varit dålig här i sommar och mycket pappersmassa ligger qvar här, men skall gå något mera ännu. I måndags var här en stor Tysk båt, som lastade 500 tons här på amerika och skall en till komma och taga lika mycket men på en månad göra de ju det och något mera vid fabriken och så har det varit 4 eller 5 stycken andra här som tagit 200 å 300 tons vardera. Dessutom har det gått några små partier till Gefle med pråm o Nya Östhammar. En båt med cirka 600 tons kol och en med 300 tons sulfat ha lossats här, men väntas visst en båt till med kol och en med sulfat, så att det synes att fabriken kommer att gå i vinter åtminstone.”

3 december ”Min kära Oscar! Jag måste, då jag sitter i min ensamhet i qväll och väntar på att båten skall komma, skriva några tankar, som uppstått hos mig. Som du väl hört, säljer Forsmarks Bruk gårdar överallt. Äfven fabriken med sitt område skall säljas, och då kommer handeln vid Johannesfors att följa med. Så sade åtminstone Forstmästaren några dagar sen och han tyckte det vore skäl, att få vara med som spekulant för dig. Det är nu Upplandsbanken, som äger Fabriken och kommer väl att sälja så fort någon köpare framträder, om det nu blir Gimo eller någon annan är ännu ej känt, men i början på nästa år torde någon ändring närma sig. Nu kanske Boman arrenderar handeln. Köper Gimo fabriken kommer väl Gimohandel vara med. Kanske kooperativa ock. Det gäller att få reda på när säljningen sker och passa då. Och så är det en annan sak jag tänker på mycket. Axel tycker jag har blivit så klen. Det är ju inte annat än dåligt tätt tätt. Han behövde få en tids vila. Han talade med en läkare i Sthlm i somras och han föreslog en kur på 2 å tre veckor hos honom men tiden tillät det ej. Medicinen han fick piggade för tillfället men mattheten kommer igen. Om du nu säljer i Vedum, men ej känner dig hågad taga Örbyhus, skulle du ej komma hem till Vamsta och stanna där ett tag tills det yppar sig något på trakten. Rum finns det ju och jag nästan tror att Axel skulle känna sig glad. Detta är bara mina tankar. Jag har ej sagt något åt någon, men jag känner på mig, att jag måste tala med dig rent ut som jag har det. Jag mår ej alls bra av det som det är. Jag får väl ock säga något åt Axel i denna sak. Han kommer väl hit någon dag om han orkar fara och taga order.

Jag har nu sagt något av det som ligger mig på hjärtat och som jag icke fått ro för på flera dagar sedan blir det väl du och Axel som får handla. Jag mår annars bra och får väl nu flytta till Vamsta, då båten snart slutar gå och Eva reser till Öregrund och så får jag väl fara hit o dit igen som vanligt om vintern. Nästa börjar jag med att vara vid Sund ett par dagar. Det är gott att få vara frisk och reda sig själv, slippa ligga andra till besvär. Hälsningar Far

A photograph of a handwritten note on aged paper. The text is written in cursive and reads: "andra till besvär. Hälsningar Far". The signature "Far" is written in a larger, more stylized cursive at the end of the line.

Trots farfars hjälp och förfrågan blir det ingen flytt under det första året.

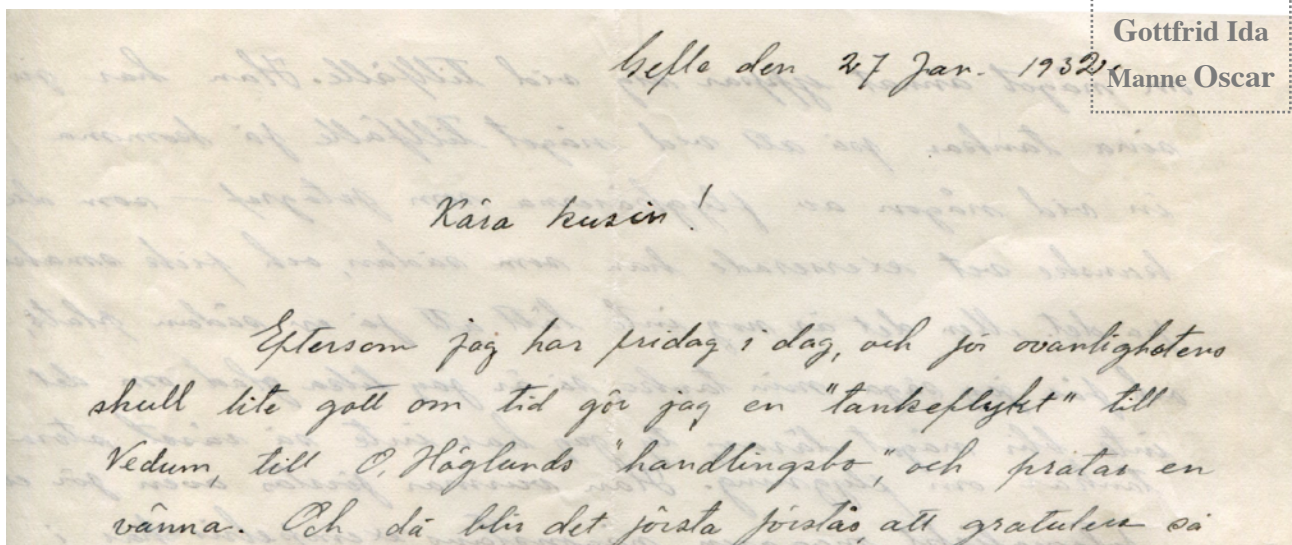
Oscar och Elvira firar jul i Lieäng Vamsta, tillsammans med Elviras syskon och moster Valborg. moster Valborg som träffar Oscar och Elvira ordentligt under juledigheten och tycker bra om mormors och morfars måg. Elvira är nu gravid i åttonde månaden. Oscar träffar naturligtvis både sin far Per och bror Axel. Oscar avvisar att återvända hem. Pappas moster Erika i Gävle får ett brev från honom inför julen. Hon skickar ett brev och bjuder hem Oscar och Elvira för att som hon skriver: ”få se Oscar medan vi känner igen honom, ni är mycket mycket välkomna, är pappa Höglund där, så tag honom med, eller någon annan.” – ”vi väntar vilken dag som helst välkommen Oskar och Elvira. Vänskapsfullt af moster Erika”. Handstilen vittnar om en gammal hand, Erika föddes 1858. Det blir inget besök i Gävle, men pappas kusin Signe och hennes man Gustav Brolin med lillpojken Stig får besök. De bor i Snesslinge Sjö tillsammans med pappas faster Elin och hennes man Johan Ernst Törnqvist. Oscar och Elvira får ett brev den 19 januari 1932 från Signe där hon tackar för kort och besök.

1932

Den 22 januari föds Kerstin Maria Sofia. Gratulationer kommer i många brev från mormor och Elviras syskon och från farfar. Kerstin är det första barnbarnet till mormor o morfar, det är en stor sak. Gratulationer kommer också från pappas kusin Gottfrid Lund i Gävle, som pappa hade mycken kontakt med när han bodde där. Brevet från Gottfrid får plats här för att ge ett vittnesmål om pappa Oscars ungdomstid i Gävle. Du kanske minns den här familjerutan från 1916?

Oscar Elvira
Kerstin

Erika
Gottfrid Ida
Manne Oscar

Avskrivet:

Eftersom jag har fridag idag, och för ovanlighetens skull lite gott om tid gör jag en ”tankeflykt” till Vedum, till O Höglunds ”handlingsbo”, och pratar en vänna. Och då blir det första förstås, att gratulera så innerligen mycket till den nya värdigheten, den att ha blivit pappa, gratiss, gratiss, roligt att allt har gått bra, och att såväl tösabiten som hennes mamma befinner sig väl efter resan. Ävenså får jag framföra de minas hjärtliga lyckönskningar och gratulationer, såväl från mor som från gemålen min.

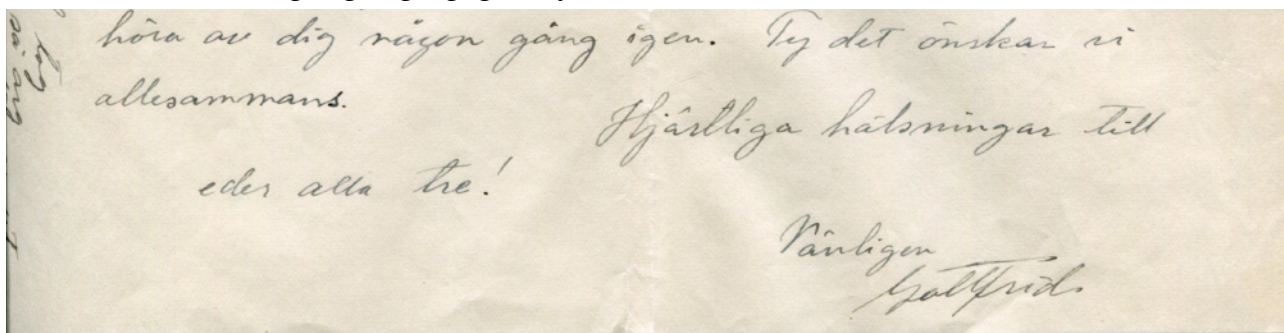

Tyvärr kan jag inte fortsätta med den vanliga frasen att vi alla mår bra, ty så väl är det inte. Mor är fortfarande sängliggande, efter att hela jul- och nyårshelgen ”gått och hängt” som man säger. Det går inte fort att få hälsa och krafter tillbaka vid den åldern, men vi får väl hoppas att hennes dock så starka fysik segrar till slut, så vi får henne på benen igen snart. Ida och jag är ju vid full vigör, och Emanuel likaså. Han står i med sin fotografering om dagarna, ehuru dom just nu inte har någon högsäsong. Tänk du Oskar, han tog det yrke som du avstod ifrån, vi får väl se om han håller fast vid det, eller

om något annat yppar sig vid tillfälle. Han har sina tankar på att vid något tillfälle få komma in vid någon av flygkårenas som fotograf – som du kanske vet exerceerade han som sådan, och fick smaken på det. Men det är nog inte lätt att få en sådan plats, och får jag säga min tanke, så är jag lika glad om det inte blir någonting därav, ty jag har inte så värst stora tankar om flygning. Han vurmar förstås även för ett fotografiskt magasin någonstans, exempelvis här i Gefle, men här har blivit två nya det senaste året, så det är många även om den brödbiten. Och dessutom fordras det pengar. Nåja alltid blir det väl något. Medan vi så resonerar om fotografering vilja vi tacka så hjärtligt för de utsökt fina foton vi fick av herr o fru Höglund, det var en synnerligen angenäm överraskning. Mor ber mig för övrigt framföra hennes ursäkt för att hon i sitt brev tackade för brevet, men ej för korten. Men ni förstår nog att hon var glad åt dem, och uppskattade dem mycket, så tack ska ni ha.

Ja du Oscar du, dagar har gått sedan vi träffades, och långt bort i en landsända har du hamnat också, så det var alldeles förskräckligt. Hur i hela världen menar du att jag skall kunna komma och hälsa på dig, det går ju inte ens spårväg dit. Och inte heller har jag ännu några utsikter till att få en egen spårvagn att komma med. Annars skulle det vara mycket roligt att se hur ni har det, och se ”handlingsman” inom sin egen ägandes disk. Och så vill jag minna eder på, att om händelserna slumpa sig så att ni kommer på resande fot till Vamsta eller så, så är det bara att följa stora landsvägen så kommer ni till Gefle, vill säga, om ni begagnar bil, i annat fall går det tåg hit också. Vi förstår ju, att under förhanden varande omständigheter ni inte gärna kunde komma den här gången ni var norröver, men nästa gång hoppas vi ju räkna eder som gäster hos oss om än aldrig så liten stund. Men helst en lång stund, ty ni har många i Gefle att gästa, så ni får beräkna tid därefter.

Så till slut får jag önska eder all möjlig God fortsättning därborta, god fortsättning i alla delar, att ni måtte trivas och få vara friska allesammans, och fullt upp med kunder. Jag känner ju inte din fru, men jag sänder henne ändock en varm hälsning, och hoppas i en inte alltför avlägsen framtid få nöjet att personligen övertyga mig om hennes utan tvivel goda egenskaper. Alla de mina hälsa eder, likaså övriga släktingar härstädes. Hoppas affärerna ej lägga så stora beslag på din tid, att du inte får tillfälle låta höra av dig någon gång igen. Ty det önskar vi allesammans.

Skrivet i marginalen som PS.: ”Håll tillgodo med ett foto av konduktören, Emanuel tog det en gång på eftersommaren, men jag är vanligen inte så arg som jag där ser ut.” (Har ej hittat detta kort)

Efter detta brev måste det bli en utveckling, vi förflyttar oss till en sommar i början av 1960-talet. Pappa Oscar, mamma Elvira och jag tar en biltur upp till norra Uppland för att besöka deras hemtrakter. Pappa vill att vi skall åka till Gävle för att se om Manne (Emanuel) Lundh är i sitt fo-

tografiska magasin. Det är han. Han säljer också kameror och tillbehör. Nu börjar Super 8 slå igenom som standard för smalfilmkameror och på en hylla står en begagnad Dubbel 8 till salu. Jag har pengar så det räcker till affär. Är nu lycklig ägare till en Paillard-Bolex B8. Det blev bra många filmer tagna med den på 1960-talet. Denna filmkamera värdesätter jag. Provienssen!

När Gottfrid skriver brevet arbetar Manne hos fotografen Carl Larsson, han är 22 år gammal. Pappa Oscar bodde hos Lunds från senast 1915 till och med 1917, från att

Manne var 5 år tills han blev 7år. Kanske skapades drömmen om att bli fotograf redan då.

Pappa och mamma är kvar i Vedum ett bit in på 1932. Det är inte lätt att få en köpare till affärsrörelsen, som är villig att betala fullt pris. Åtminstone tre spekulanter har inte kommit till avslut på grund av att de inte kunnat säkerställa kapital för affären. Det är lågkonjunktur, ganska hög arbetslöshet. Det är svårt för de flesta, att få pengarna att räcka. Pappa berättar att till och med bönderna vill handla på kredit. Han är tvungen att hålla igen för att inte få osäkra fordringar.

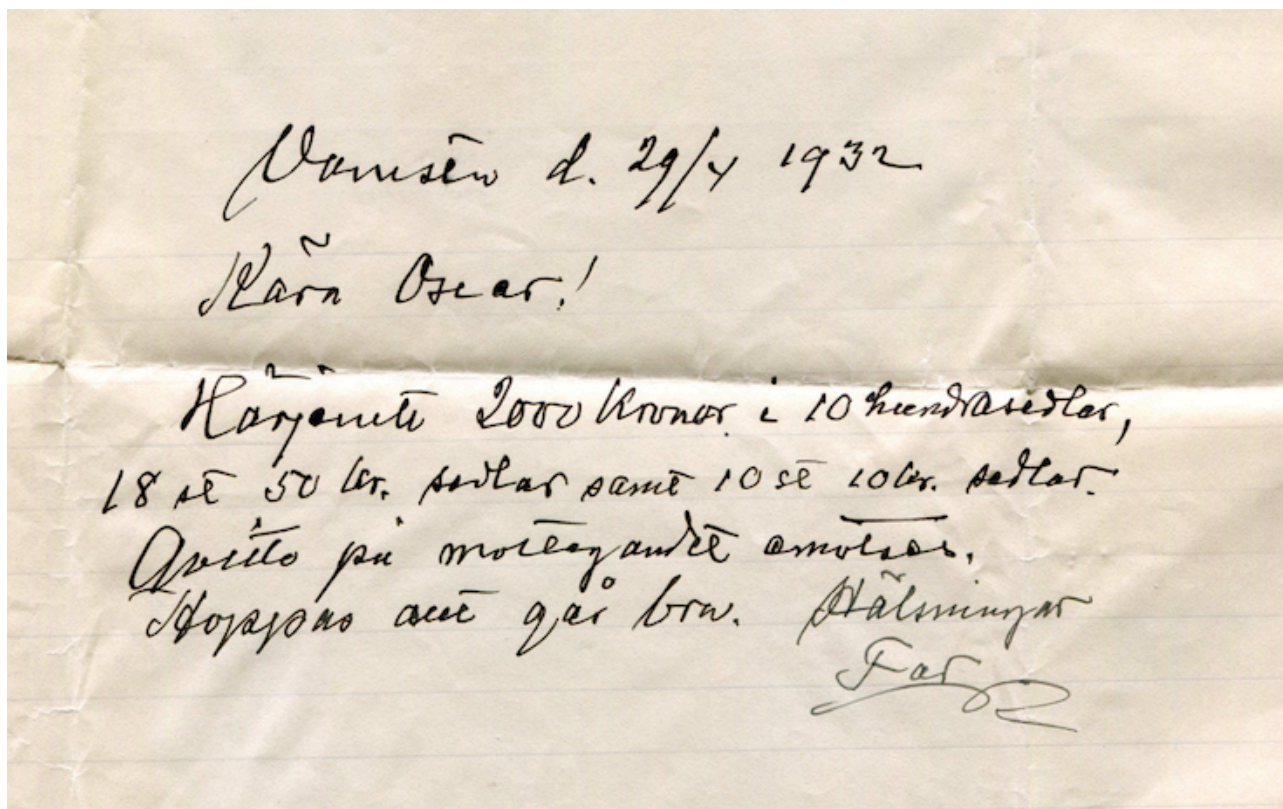
Men så lossnar det. Affärsförsäljningen går snabbt från mars till april, en ny affärslokal hittade pappa i Norra Finnåker. och en köpare fanns som kunde betala för affären i Vedum. Här nedan en bild från trädgården framför affären i Finnåker.

Längst till höger Elvira och Oscar. Trädgårdsmöblerna följde med till Ekudden och användes till 1990-talet.

Finnåker

Den 21 april lämnar pappa, mamma och tre månader gamla Kerstin, Lars Andersgården på sydöstra kanten av Vedum enligt "Utflyttade", flyttbetyget skrevs den 21 mars. Flyttar in på Finnåker Norra by nr 7 den 21 april. De har varit igång med uppsnygning av lokal och inventarier sen i mars. Den tidigare handlaren har dragit sig tillbaka av åldersskäl och affären har ett stort behov av uppsnygning. Inventering av Vedum och Finnåker på Vårfrudagen 25 mars och påskhelgen. (Påskaftonen 26 mars) Allt går snabbt. Lagret i Finnåker behöver fräschas upp. Inventeringen i Finnåker blev cirka 5000 kr högre än pappa uppskattat den till, han får låna 2000 kr av farfar.

Vamsta d. 29/4 1932
Kära Oscar!
Härjämte 2000 kronor i 10 hundra sedlar,
18 st 50 kr. sedlar samt 10 st 10 kr. sedlar.
Qvitto på mottagandet emottas.
Hoppas allt går bra. Hälsningar
Far

Skrivet i hast: "Vamsta d. 29/4 1932 Kära Oscar! Härjämte 2000 kronor i 10 hundra sedlar, 18 st 50 kr. sedlar samt 10 st 10 kr. sedlar. Qvitto på mottagandet emottas. Hoppas allt går bra. Hälsningar Far".

En grundlig städning och målning av lokalen, samt realisation på skor och bomullstyger som legat länge i lager, gör affären mer attraktiv och kunderna börjar komma tillbaka. De var många som åkt till andra affärer längre från byn för att handla fräschare matvaror. Den förre handlaren är också bonde, men har nu köpt ytterligare en gård för att ägna sig helt åt lantbruk. Han lämnar bostaden vid affärshuset att hyra för Oscar o Elvira. De kommer närmare sina hemtrakter och får bättre boende med plats för trädgårdsodling och både höns och gris. Dessutom är det inte långt till sjö för bad och fiske.

Avskrivet brev från pappa till farfar:

"Norra Finnåker den 3 - 5

Kära Pappa

Många tusen innerliga tack för pengarna, dom kom med posten i går så nu får jag göra upp idag. Andersson hade diskonterat växeln på 3.200 i Handelsbanken Fellingsbro så nu får jag in dit idag och lösa den där och det går bra för jag har pengar tillräckligt. Affärerna går bra vi knogar och säljer

om dagarna och på morgnarna är jag jordbrukare har lagt en stor drivbenk, skall snart börja så och sätta, vädret är fint, varmt och solsken. Hoppas Pappa och hela familjen i Vamsta är friska nu, vi äro friska alla tre.

Hjärtliga Hälsningar från Finnåker

Telefon Sällinge 12a”

Pappa skriver ett brev den 1 juni 1932 där han berättar om planerna att knyta Oscaria eller Sparta skofabrik som leverantör av skor. Hur det går, om Oscaria godkänner pappa som säljare eller om Sparta blir valet, vet jag inte. Efter detta brev är det ett långt uppehåll från pappas sida. Nästa och det sista brev jag hittat, som pappa skrivit till farfar, är skrivet 1936. Däremot finns det brev från farfar varje år även om det ej är så tätt som här i början. I brevet 1 juni 1932 från pappa till farfar berättar han bland annat att Kerstin skall döpas i midsommar och att han köpt en gris för 10 kr. Pappa frestar farfar med att kunna bjuda egenproducerad julkorv och julskinka om han kommer på besök till julen.

Ett utsnitt av ett brev från farbror Axel:

”Vamsta 12/6 1932

Bäste Broder!

Tack för brev och kort. Du undrar väl varför det dröjer så länge med papperen men jag har varit dålig i veckan så det har inte blivit gjort förrän nu, är nu kryare så jag skall väl stå rycken till midsommar. Sen tänker jag ta ledigt en tid och vila mig så jag får lite större kraft att ta på. Har tänkt att komma ut i skärgården och få fiska och bada ett tag. – Du skrev om livförsäkringen jag sänder nu kvittot på det samt på vägskatten som jag betalat kommunalen har jag betalt hälften på den andra ska betalas början på juli summerar i slutet alltsammans så kan du sända det på en gång om du vill. Du funderade på priser mm från Oscaria men det är svårt att yttra sig om då man ej har sett dem men vad jag kan se så är det nog ungefär samma priser som vi har i minut. – ”

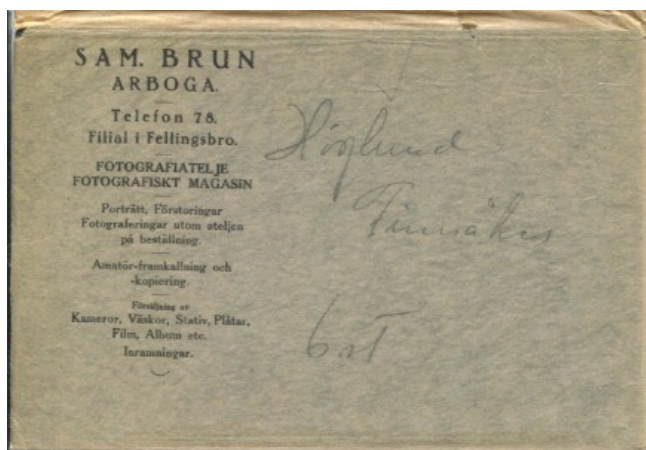
Brevet avslutas med ” Hälsningar från oss till eder

Axel.”

”Livförsäkring	122,85
Vägskatt	11,88
Kommunal utsk.	<u>69,80</u>
R	204,53 ”

Vad jag förstår av brev från mormor till mamma var mammas bror Gustav på snabbt besök under pingsten.

Midsommar, den 26 juni 1932 döps Kerstin Maria Sofia av Komminister R. Danielsson.

Farfar är på besök under sommaren och berättar när han kommer hem för Eva att pappa hade utförsäljning av bomullstyger. Ryktet sprider sig snabbt så det blir flera tiotals meter tyg sålda och skickade till norra Uppland.

Pappas fotograferande tycks ta fart igen i Finnåker. De glasplåtar som vi hittat på vinden ligger i kartonger som säkert har öppnats av oss barn sedan de hamnat där. Några av plåtarna ligger i kuvert, som berättar att pappa lämnat in plåtarna för kopiering. Det kan hända att det

finns fler plåtar kvar spridda på Ekudds-vinden. Vi, Gunnel och jag, plockade ihop dem från ett par olika ställen i sågspånet. Nu går det med säkerhet att bestämma en del bilder som pappa fotograferat. Bland annat bilderna av pappa och farfar på [sidan 26](#).

Många av negativerna har fått skador på olika sätt, emulsionen har släppt delvis från glaset, det ser ibland ut som om fukt och värme har deformerat emulsionen delvis. Det finns några bilder som kan förtjäna att visas.

Kerstin 3,5 månader

Kerstins dop

Kerstin 6 månader

Alla tre fotografier: Oscar Höglund

Under hösten får pappa [tre brev](#) från farfar där han bland annat berättar att farbror Axel åker till Stockholm varje vecka för att få elektrisk behandling för sitt onda. I brevet från den 28 november berättar farfar att Axel just avslutat sin elbehandling och har också fått medicin att använda en tid. Själv berättar Axel att han inte känt sig så här frisk på flera år. Breven ger också en bra inblick i den tilltagande arbetslösheten och oron som rådde efter den så kallade Kreuger-kraschen våren 1932. Kreuger kallades ”Tändstickskungen”, han var vd och ägare av ”Svenska Tändsticksaktiebolaget”.

Farfar reser till Finnåker över julen och far tillbaka för att kunna hjälpa till med räkenskaperna både för Axels räkning och för vägföreningens hos Matts Ersson i Sund. Du kan läsa fler brev bland bilagorna.

1933

Den 15 januari 1933 får mormor o morfar en dotter, Birgitta (Britta), Karin, Tyra. Den unga mamman Elvira får en syster och hennes dotter Kerstin får en moster till, Britta.

[Tackbrevet](#) från farfar efter julvistelsen visar mer oro för Axels trötthet och benägenhet att dra sig undan. Många brev mellan farfar och Oscar och Axel finns att hitta bland bilagorna. Bara en del har jag skrivit av för att det ska vara lätt att läsa. De andra får vara som övning att tyda skrivstil. Det blir ett långt uppehåll med besvarade brev från pappa till farfar, vi får vänta till 1936 innan det dyker upp.

Pappa får ett lån beviljat under vårvintern. Det går trögt med handlandet. Arbetslösheten är stor. Tjänster och gentjänster fungerar, men många har svårt att få inkomst som räcker till för den egna försörjningen.

Fortfarande är det självhushållet som fungerar bäst på landsbygden. Potatisland, köksträdgård höns och åtminstone en gris är standard. Att ha en sjö eller ett vattendrag att fiska ur är en värdefull tillgång.

Industrialismen satte fart i mitten av 1800-talet. Många flyttade efterhand in till städer, bruksorter, sågverk och andra industriområden. I småstäder och mindre orter hade man fortfarande möjlighet att odla t.ex potatis. I de större städerna däremot kunde nöden slå till snabbt när arbetslösheten drabbade familjeförsörjaren.

Under trettioalet och fyrtioalet transporterades mängder av kött, fläsk, ägg, smör, potatis, frukt, ved och andra nyttigheter som paketgods på tåg och båtar och med buss och bilar från självhushåll och gårdar på landet in till släkt och vänner i städerna.

När jag läser breven från farfar får jag en bild av en trygg man med ett väl strukturerat liv, kärleksfull och omtänksam, ingen expansiv man, istället lite inbunden och försiktig. Kanske har han länge funderat på hur han ska få hela idén med Vamsta affärsägenhet att gå ihop. Han satsade 20 000 kr på köpet 1917. Och kanske varit för optimistisk om pojknarnas förmåga att samarbeta. Nu är båda gifta. Farfar, Axel o Anna, Oscar o Elvira står alla som delägare av en skuldsedel på 11 000 kr med säkerhet i fastigheten Vamsta 1¹⁹. Långgivaren var inte en bank, utan Annas pappa.

Det där hände i början av 1931. Jag har redan skrivit om det där en gång, men det oroar mig.

Men Finnåker är en plats med många goda minnen enligt berättelser runt köksbordet som jag hört under min egen uppväxt på Ekudden. Affären gick inte lysande under de knappa åren men pappa och mamma trivdes där.

Vid midsommartiden 1933 reser mamma med Kerstin upp till Lieäng i Vamsta och träffar mormor, morfar och sin nya syster Britta och flera av sina övriga syskon. Här kommer tackbrevet:

Handwritten notes in the left margin, partially obscured by a large flourish. The text is difficult to decipher but appears to be a list or notes related to the main letter's content.

Finnåker den 5/7 1833

Kära mammans yngre systrar

Tack för tider därhinn
det var så hädligt.

Vi kom hem lyckligt
• väl. Kerstin blev så
kinkig tills vi kom hem
hon ville inte eller vara
hos pappa, jag tror hon
inte kunde igen honom
riktigt. Nisse är pigga
livad var so intresserad på
pappa, han skulle skriva
sjelt men hann inte förr
posten var här. vi skriver
snart igen. såret på foten
säg riktigt fint ut. Blomskottan
glömme vi om ni vill sätta ut den
tills Lilly äker skottet med 2 stora
blad skole sätas mer än 2 till bladen
så att den knälen kommer under jorden
Närha kärre hälsningar till alla pappas &c.

Nisse är en av mammans yngre bröder som följde med till Finnåker. Lilly är näst äldsta dottern efter mamma. hon kommer senare och tar med Nisse hem efter vistelsen i Finnåker.

Inget besök från farfar denna sommar, farfar förmedlar i november en inbjudan till Gottfrid Lundh i Gävle. Han ska fira 50 år och pappas moster Erika firar 75 år vid samma kalas.

Inte tid för pappa att fara till Gävle och delta i födelsedagsfesten för Gottfrid och moster Erika. Pappa får en [hälsning från farfar](#) som far ensam till Gävle för att representera familjen Höglund.

1934

Väntans tider för mamma och pappa.

Den 15 maj skriver farfar [ett långt brev](#) och berättar vad som rör sig i hemtrakterna kring Kallerö. Han är fullt upptagen av olika uppdrag från sina uppdragsgivare och har inte haft tid att besöka Finnåker än.

Den 27 juni 1934 föds Karin Fanny Margareta.

Oscar Elvira
Kerstin Karin

På kvällen samma dag skriver pappa ett brev till morfar John och mormor Fanny i Vamsta.

Finnåker den 27/6 34.

Kära Svärmor, Svärfar,
och alliemammans!

Tack för brevet, hoppas ni är friska alla både stora & små. Skriver idag för att lägga gratulationer, Vi har fött en stor och duktig lös. Elvira är också kry och duktig det gick bättre och fortare denna gång fast lösen vägde 4 kg. utan trösk föddes i går natt alltså den 27 kl. 2,08 på natten, vi gick i räng som vantigt vid elva tiden Elvira kände sig riktigt kry, sade jag hur vi räknat fel det kanske dröjer en månad till men kl. 11,30 vaknade hon då hade vattnet kommit, jag åkte då efter ^(o. h. ej vacker) en gammal bonde som har bil i stallet före ett, var barnmorskan här sen gick det hastigt som du kan se på tiden. Lösor är svakhärig och lik Kerstin som då hon föddes fast denna har inga födelisfläckor, och är inte så mörkhyad, och inte så fet som Kerstin var, men

Kraftig och fröijkommer, åter inte mycket än, har heller inte
så mycket i få" so mamma än noen det blir nog,
Elvira blev inte så slud och utpinad nu som då
Kerstin föddes så hon kommer väl att repa sig fortare nu.
Skanna i mellangården "nära närmaste grannar" går litet och
sköter om Elvira å lite Råbgr.

Kerstin är så fortbjut i daekar talas on för Lantarna att
Mamma har en liten fin Docha

Vi har ju hoppats att det skulle bli en pojke men nu när
allt är över och gått så bra är vi lika glada ändå,
Jag har fått skriva ett långt brev till Lantarna men tiden
är knapp så det blir inte så, kommer han ut på A.R. jobb
så skicka oss adr: skall vi försöka plita ihop ett långt
brev till honom.

Allt går sin gilla gång här i Linniken vi har haft mycket jobb
i affären men nu har slottet härjat för fullt så det blir lite
lugnare åtminstone om dagarna, här blir tillit hö i år
första års vatten blir bara lite blommor men annars ser det
bra ut ännu med haore och höstid men det är stort behövs
regn snart och mycket regn På vår farm har allt gått bra
utom mejran som vi fått så om fi se hur det blir nu, loker
är fin. Tidig potatis, bär och tomater blommar nu.
Trucktröster är fulla med kott nättor alla.

Vi har en kull bejdlingen igen 10 st. cirka 14 dagar gamla
sen har vi inte lagt några mer har ej några ser dom bara vägrar
20-25 ägg var dag. blir det bra med honn i nista kullen för vi
närmare 50 honn till vintern, va ägg det skall bli!
Elvira skriver väl snart ett utfoiligare brev.

Tusen kära hälsningar till er alla från Elvira Oron Kerstin
i Råbgr.

Farfar är på besök sommaren 1934. Den 14 augusti kokar mamma kaffe och gör i ordning frukost åt farfar, som far hem från Finnåker kl. 9 på förmiddagen. Till jul är han åter hos Finnåkersfamiljen och deltar vid Karins dop annandag jul.

Oscar, Elvira, Kerstin, Karin och farfar Per.

Foto: Oscar Höglund

Bilden utstrålar välbefinnande, Karin och mamma ser nöjda ut, Kerstin undrar hur länge hon behöver stå still, farfar är så fin i sin relativt nya kostym, sydd av skräddaren Gustav Joel Lööf, han som köpte avstyckade tomten Vamsta 5:29 av farfars nyinköpta "Kilen" 1927 (Vamsta 5:28). Stärkkragen tycks inte irritera. Pappa Oscar är mest intresserad av att se om slutaren på kameran kommer att fungera.

Det går bra med affärerna, det blir fler o fler kunder som hittar till Oscar o Elviras handelsbod. Familjen trivs bra nu. De har nästan 4 års erfarenhet av att driva lanthandel på egen hand. Om nio dagar fyller farfar 75 år. Han är till god hjälp med bokföringen.

1935

Efter nyår, den 4 januari, firar de farfars 75-årsdag. Det kommer blommor från Vamsta, fabror Axel med familj har skickat. Farfar blir kvar ytterligare någon vecka för att göra klart bokslutet. I mitten av januari åker Elvira och Kerstin tillsammans med farfar till Vamsta. Farfar för att även hjälpa Axel med bokföringen, Elvira och Kerstin för att gästa mormor o morfar och Kerstins mostrar och morbröder som fortfarande bor hemma. En speciell känsla för Elvira, att få träffa sin syster Britta som är ett år yngre än Kerstin. Karin blir kvar hos Oscar och affärsbiträdet.

Den 9 januari dör Tant Emma Flagge, hon som tog hand om mammas moster Valborg år 1900. Mammans och Kerstins vistelse hemma i Vamsta blir inte så lång, när de far hem gör de ett uppehåll Stockholm. Mammans syster Maja möter på centralstationen och de far till Författarvägen 3 i Ålsten, till "moster" Valborg och Maja. Moster Maja bor hos Valborg Flagge under sina studier. Där blir

dom hjärtligt mottagna och ombedda att stanna kvar över kommande helg för att de ska kunna vara lite mer tillsammans.

Mamma berättar i brev till mormor att moster Valborg ritat ett förslag till möblering i rummet, det blev 10 stolar i ek med skinnklädsel ett bord i ek och ett linneskåp. Mamma får en järnsäng och ett litet pelarbord, som hon poletterar på järnvägen.

Moster Valborg tar med Elvira och Kerstin till NK och EPA. Kerstin får en glimt av Stockholm redan tidigt i åren.

Valborg berättar också att hon har anmält namnbyte för alla mormors ogifta barn. De ska byta från Jansson till Hurtig. Det betyder att Elvira ensam har kvar flicknamnet Jansson. (25 kr för bytet). Så nu är alla mogna att starta sina karriärer.

När mamma och Kerstin kommer hem till pappa och Karin i Finnåker finns mycket att berätta.

Hur långt tillbaka i tiden känner man sin släkt?

Under min tid som elev, från första klass i Haga skola till studentexamen i Enköping, trodde jag att årtal och historiska händelser före min födelse av helt naturliga skäl inte var gjorda för att minnas exakt. Blev Gustav Vasa kung 1521 eller 1523? Sköt Ankarström Gustav den tredje i slutet på 1700-talet? Var det samtidigt som franska revolutionen? Vad hade alla årtal för betydelse för vårt liv idag? Förmågan att beskriva människors levnadsförhållanden i historien som resultat av olika geografiska förhållanden, olika religiösa eller politiska uppfattningar av omvärlden, hade jag inget intresse av. Det var däremot roligt att lyssna när de vuxna berättade om vad de hade varit med om i sin ungdom och när de skvallrade om allt de varit med om.

Jag föddes 30 augusti 1942, mina tidigaste egna minnen kan vara från 1946. Då levde fortfarande mormor Fanny och morfar John. Jag hann aldrig få någon personlig relation till dom, mormor dog 1951 och morfar 1963.

Farmor dog 1925 och farfar 1937. Jag visste inte som vuxen vad farmor hette, visste att farfar hette Per och hade varit hamnfogde på Kallerö norra Uppland och varit en hejare på att lägga ihop fem-siffriga tal med huvudräkning. Där på Kallerö sprang pappa omkring som en goddagspilt i sin tidiga ungdom.

Mormors far hade jag tvärkoll på, Carl Hurtig präst i Valö. Prästen och prästfrun fick två barn, mormor Fanny och hennes syster Valborg. Det lärde jag mig så småningom för moster Valborg, som vi sa, kom och hälsade på oss någon gång då o då. Hon fungerade som en samlande punkt för några av mina morbröder och mostrar.

Mamma Elvira föddes 1911, Hon hann aldrig träffa sin mormor Elvira L. G., som dog 1899 och hennes morfar Carl H. kan hon inte minnas då hon var knappt ett år när han dog 1912.

Slutsats av denna historiska beskrivning blir att min uppfattning om mina anor var före mina efterforskningar mycket grunda. Tror inte att jag är särskilt unik i det fallet. Tror inte heller att min pappa och mamma hade så klar överblick längre tillbaka i tiden.

Annat gäller för de som fastnat i en adelssläkt eller annan betydande släkt som i generationer har hävdat sin särart och inpräntat anornas särprägel.

Vad har pappa lämnat i biologiskt arv?

Om inte någon mutation kommit emellan så har jag en Y-kromosom som är identisk med vallonien Bertrand Sporns. Det är den kortaste av alla 46 kromosomer som tillsammans med min mammas mitokondrie-kromosom styr mitt biologiska arv. Av de 46 har pappa och mamma lämnat hälften var. Mamma ensam lämnar mitokondriernas DNA. Mitokondrierna är "cellens kraftverk" och är viktiga för cellernas funktioner. Mer om detta i Del II.

Bertrand Sporon var en man som föddes i en liten by i Vallonien ca 1580. Byn Forges de Chimey några mil söder om Liège i dåvarande Vallonien, hade ett Bruk där järn av hög kvalitet framställdes. Där lärde han sig till smältare, gifte sig med Jaceline Marteleur. De fick sonen François och dottern Johanna.

Föräldrarnas namn visar på järnbrukstradition, Sporon (sporre), Marteleur (hammarsmed).

1625 värvade Louis de Geer från Liège Bertrand Sporon till Sverige. Enligt kontraktet skulle han arbeta fyra år i Sverige med lön för sig och viss lön till fru Jaceline, som stannade kvar i Forges de Chimey, sen fick han åka hem igen om han ville. 1627 värvades på samma sätt sonen François. Han började som bokare, fick så småningom avancera till masmästare. De fanns sedan till döddagar vid de norduppländska vallonbruken. Antavlan från Bertrand och Jaceline fram till mig själv på farslinjen, kan man se på hemsidan [hemsidan](#) . Det krävs lösenord för att komma in där om du läser den här texten utanför den hemsidan.

Om någon som fått veta att jag är intresserad av släktforskning frågar, ”hur långt har du kommit?”, då svarar jag snabbt ”1580 Vallonsmed Bertrand Sporon”. Då väntar jag mig att ett skimmer ska lysa över mina anors dagar.

Om det är ”Vallon” eller ”Smed” vet jag inte. Smed har jag hört talas om att de var ett kunnigt folk med en viss rang i bygden där de verkade. Valloner har jag varit mer tveksam till. Hade de ett annat rykte om sig än att de var skickliga yrkesmän?

Köpte en bok för ett par år sen ”Valloner – järnets människor”. Den tar upp en mängd frågor om den stora invandringen av valloner i 1600-talets början. Tar med reklamtexten från bokens baksida:

”Vallonernas invandring till Sverige i 16-talets början är väl känd. Trots det saknas mycken kunskap om dessa ut- och invandrare.

Varifrån kom de?

Varför flyttade de till Sverige?

Vad har vallonerna betytt för svensk järnhantering?

Hur länge bildade de en särskild grupp?

Och hur har vallonerna betraktats i Sverige?

Här presenterar svenska och belgiska forskare aktuella rön om vallonutflyttningen till Sverige och om vallonernas vidare öden i det nya landet. Det är första gången som sakkunniga från båda länderna lägger fram sitt letande i en gemensam svenskspråkig utgåva.

Boken är resultatet av ett samarbete mellan de historiska institutionerna vid Uppsala universitet och det belgiska Université Catholique de Louvain.

Utgåvan har redigerats av Anders Florén, som var professor i historia och chef för Dalarnas forskningsråd i Falun, samt docent Gunnar Ternhag, verksam vid institutionen för musikvetenskap, Uppsala universitet och Dalarnas forskningsråd.”

Vi ser på de tre mest intressanta frågorna i det här sammanhanget:

Varför flyttade smeder från vallonien till Sverige?

Det fanns flera orsaker till att de kom hit, som det alltid finns när en stor migration blir till. De kristna rörelser som under flera hundra år har uppstått för att reformera den romersk-katolska kyrkan ställde till mycket trassel i centraleuropa, särskilt efter Luther och Calvin plus en hel mängd mindre protestantiska riktningar. Från mitten av 1500-talet till 30-åriga krigets slut 1648, valde många att fly ifrån områden där det plötsligt utfärdades dödsstraff för medlemmar med viss trosriktning. Man kan gott säga att det inte var lätt att passa in, om man inte anpassade sig till den senaste

segraren i de många krig som fördes. Krig och avrättningar i en enda röra, där sveriges ”hjaltekung” Gustav II Adolf ägnade sina sista 2 år att försöka ta makten över centraleuropa och göra Sverige till en stormakt. I Sverige var vi strängt Luthersk protestantiska. I Örebro stadgar från 1617 förbjöds katoliker att vistas i Sverige. 1624 avrättades den kungliga sekreteraren Göran Bähr och Södertäljes borgmästare Zacharias Anthelius för att de konverterat till katolicismen. Vallonerna var en del av den reformerta kyrkan i södra Nederländerna och kunde se den svenska kyrkan som en fristad från all förföljelse i centraleuropa. Detta beroende på att Louis de Geer hade fått ett muntligt löfte 1627 av Gustav II Adolf, att deras kalvinistiska trosbekännelse skulle tillåtas. (Ändamålet helgar medlen).

Ett citat från boken: *”Senare hävdade emellertid Peder Banér vid riksrådets sammanträde den 31 december 1640, att kungen aldrig varken velat låta De Geer införa den kalvinistiska sekten i den expansiva staden Norrköping eller erkänna kalvinisternas samvetsfrihet. Drottning Kristinas övergång till katolicismen 1654 spädde sedan ytterligare på denna misstro och det är inte otänkbart att dessa försämringar av villkoren fick vissa av de vallonska invandrarna att återvända till de södra Nederländerna. I alla händelser så upphörde invandringen under denna period.*

Förekomsten av reformerta trosbekännare i Sverige störde den konfessionella homogenitet som låg den lutherska ortodoxin varmt om hjärtat. På samma gång kan deras närvaro ses som något av en katalysator för den religionsfrihet som senare skulle bli verklighet.”

Migrationen till just Sverige drevs inte bara av religionsfrågor. Ekonomi och politik förenades i Gustav II Adolfs önskan att få igång en kraftfull satsning på inhemsk vapenframställning. En ny entreprenöriell ekonomi växte fram och gav Louis de Geer från Liège ett namn som en skicklig ekonom med stora resurser. Gustav II Adolf och Louis de Geer kom överrens om att samarbeta och bygga upp en effektiv järnframställning i Sverige. Gustav II Adolf var beställaren, Villem de Besch var den tekniske ledaren och Louis de Geer finansmannen och den som kunde rekrytera skickliga smeder från Vallonien. Dannemora var en av gruvorna med bra malm. Kontrakten skrevs mellan smederna och Louis de Geer eller hans ombud i Liege. Kontrakten som berör familjen Sporon hittar du översatta till svenska på [”hemsidan2”](#).

Hur länge bildade de en särskild grupp?

De vallonska smederna skapade inte brukskulturen vid Bruken där de var ansvariga för järnframställningen. De arbetade fyra timmar, vilade fyra timmar. Dessa pass rullade dygnet runt alla dagar från måndag till lördag eftermiddag, söndag var helgdag. De flesta hade med sig sin familj. Smederna kunde i veckan sova i anslutning till smedjorna och kvinnorna kom med mat under vilopassen. Arbetarbostäderna som ingick i bruksmiljön, var ganska rymliga, byggda av sten och tegel. Hur en masmästares hem kan se ut under senare hälften av 1600-talet beskriver den här texten: *”Den 13 september 1689 sker en värdering av Åkerby bruksegendom i samband med en ekonomisk tvist, varvid vi får en hel del uppgifter om såväl herrgård som bruksbyggnader och bruksstugor, bl a om Masmästaren Frantz Sporungs tvenne stugor, en med bakugn och den andra med spis och järnhäll. Fönster och med järngaller för söderstugan, tvenne bodar samt litet vedhus, källare på sidan utbyggd, fähus och dess fårhus med kryddgård, 150 daler kmt.”*

De som skapade miljön var, bland andra adelsmän, Louis de Geer och hans ättlingar. 1641 blev han adlad trots Axel Oxenstjärnas skepsis. Louis ordnade det genom att presentera sitt släktskap och betalade en del av den svenska kronans skulder. (Ändamålet helgar medlen).

Han lät bygga ett hus i centrala Amsterdam, fasaden utsmyckad med bland annat skulpterade huvuden av antika krigare, inrättade där ett stort bibliotek med huvudsakligen religiösa texter. Han lever

ett typiskt luxuöst liv för den tidens adel, lät uppföra ett palats i Götgatsbacken i Stockholm, som han genast var redo att ersätta med ett annat som bättre motsvarade den förhärskande smaken.

Louis de G. ville leva upp till en sann svensk adelsman och patriot. Han utrustade en flotta 1645. (Krigsskeppet [Vasa kantrade](#) och sjönk 10 augusti 1628.) Han hade höga andliga ideal, nödvändigt för en fulländad adelsman. Han planerade att grunda en akademi vid Finspång under ledning av den kände pedagogen [Amos Comenius](#).

Louis de Geers båda söner, Louis och Emanuel, fick överta faderns egendomar i Sverige. Louis blev ägare till Finspångs bruk och Emanuel fick Stora Wäsby slott och Lövsta bruk i norra Uppland.

Båda sönerna strävade efter den adliga identitet som gällde för unga officerare och adelsmän, de levde i lyx och glans. Vid sekelskiftet 1700 lät den dåvarande ägaren Carl de Geer uppföra en ståtlig samling byggnader som gjorde Lövsta Herrgård till en miniatyr av Versailles. Carl de Geer hade ärvt egendomen efter sin farbror Emanuel.

Till vänster om herrgårdsbyggnaderna ser man fyra rökar som stiger från smedjorna. Smedernas och de andra arbetarnas bostäder ligger uppradade efter den bakre långa bruksgatan.

Tillbaka till arbetarna. Släkten Sporon består under 1600-talet av masmästare och hammarsmeder med fördelning på flertalet av de norduppländska bruken. Under de första hundra åren i Sverige räknar man ett tjugotal masmästare. Släkten blir mycket stor, speciellt under 1700-talet. Under detta sekel sker en spridning, dels geografiskt utanför Uppland, dels yrkesmässigt genom att en del medlemmar lämnar bergsnäringen och blir lantbrukare, soldater, hantverkare och tjänstemän.

För min raka farslinje gäller att de första tre generationerna var smältare och masmästare i Lövsta. Den tredje, Toissant, gifte sig 1676 med Kerstin Jacobsdotter – den första inblandningen av mera lokal DNA. Därefter är min farslinje utanför själva järnhanteringen och dessutom bosatta mer österut i norra Uppland. Det finns dock ytterligare påspädning av ”smed-dna”, farmor var dotter till bysmeden Erik Borgström i Norrskedika. Mormors far var son till en spiksmed.

Här får man betänka att osäkerheten om man verkligen är släkt är tydlig, redan när man jämför DNA-likheter med personer fyra generationer bakåt. Det gäller att inte dra för stora växlar på sina anor för egen del. Varje människa är värd att uppmärksammas av egen kraft. Ganska stolligt att yvas över släktskap med betydande personer fem-sex generationer bakåt. Mer om det i Del II.

Hur har vallonerna betraktats i Sverige?

I Sverige lever eller levde i alla fall till slutet av 1900-talet, en myt som talade om de renliga, rättrådiga, handlingskraftiga, stolta, kulturellt begåvade vallonerna. De tog hand om sina barn och gamla. Det fanns ingen utbredd fattigdom vid bruket där vallonsmederna skötte smedjorna. Det var till och med så att under mellankrigstiden (1920- och 1930-talen) fick livet vid de gamla vallonska bruket stå som modell för tankarna kring den politiska idéen om att skapa det svenska folkhemmet.

Jag vill gärna tro att vi människor utvecklas hela tiden, för det gör vi ju från födelse till död. De där grundförutsättningarna man har fått av sina föräldrar vid födseln, de är biologiska och ändras sig inte så mycket på några tusen år. Kunskaperna som vi har chansen att förvärva under vår levnad har förändrats med rasande fart. Historia är fantastiskt spännande.

Jag kan förstå tidigare årtusendens mellanfolkliga aggressioner utifrån vad vi vet om hur vi spontant reagerar, även mot skillnader män och kvinnor, men mellankrigstidens (1919 - 1939) oblyga idéer om olika folkslag är ett av de största misstagen vi bör lära oss av. Det ligger så nära i tid och plats. Vi borde kunna hantera historiens gång bättre tillsammans.

Del II. *Mamma*

Bakgrund II.

Morsgrisar är vi allihopa

Det finns en viss skillnad mellan DNA-arvet från pappa och från mamma.

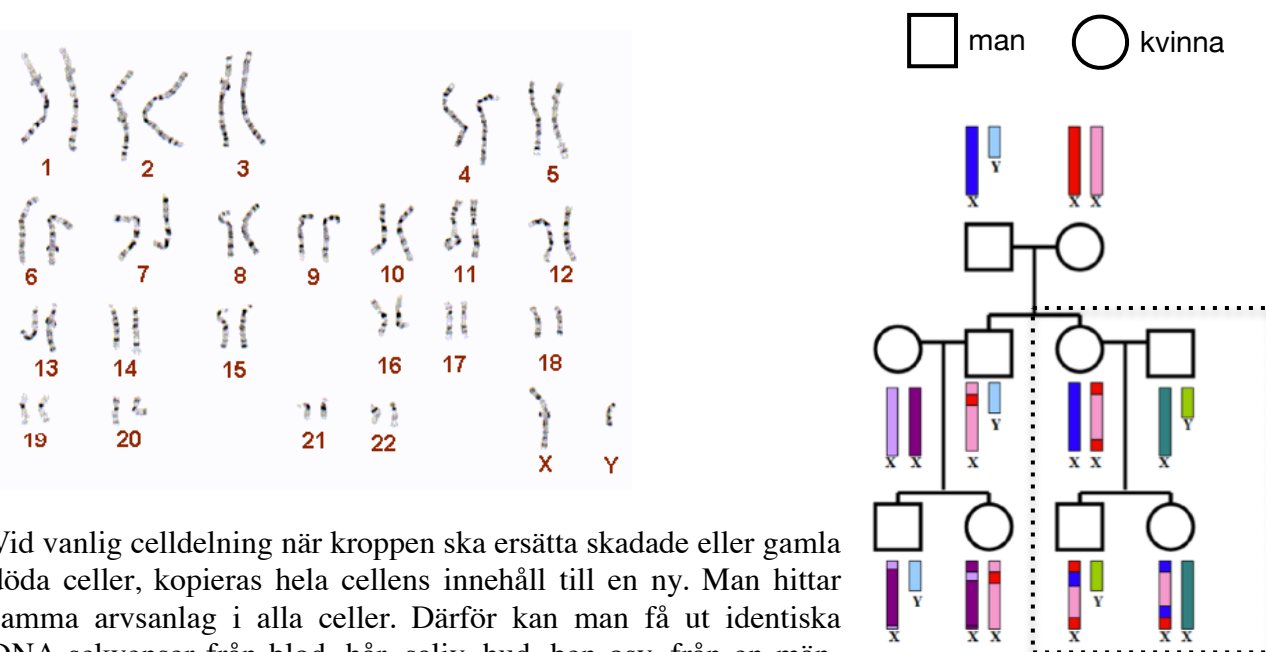
Den långa DNA-molekylen som kan rulla ihop sig till en tråd som är synlig med mikroskop kallas kromosom.

Pappa bidrar med 23 kromosomer. Mamma bidrar med 23. Till synes ett slumpmässigt urval av deras 46 kromosomer i cellkärnan. Vi har 23 olika kromosompar som man numrerat från 1 till 23.

De första 22 paren ser lika ut hos mamma och pappa, de är **mixade** så att båda kromosomerna i paret innehåller DNA från farfar o farmor, morfar o mormor och naturligtvis anorna bakom dem.

Mer om det strax. Det 23:e paret är könskromosomerna, X X hos kvinna och XY hos mannen.

Y är kortare, innehåller alltså färre gener än X. Bilden nedan visar alltså en mans uppsättning.

Vid vanlig celledelning när kroppen ska ersätta skadade eller gamla döda celler, kopieras hela cellens innehåll till en ny. Man hittar samma arvsanlag i alla celler. Därför kan man få ut identiska DNA-sekvenser från blod, hår, saliv, hud, ben osv. från en människa. Men alla individer är unika. Kombinationsmöjligheterna är ofantliga.

Mannen producerar hela sitt vuxna liv spermier. Spermier bildas genom att en cell delas i två nya könsceller med 23 kromosomer vardera som arvs massa, var och en har antingen X eller Y. De två kromosomerna i paret hamnar i varsin spermie.

Trixet är att före delningen sker en mix.

Tänk att du sätter en eller två eller kanske rent av tre gummisnoddar på olika slumpvisa ställen runt de två kromosomerna i varje par, utom könskromosomerna, så att de ligger pryddligt längs varandra.

Tänk sen att du klipper av kromosomerna vid gummisnoddarna och låter motsvarande bitar byta plats. Sen behövs inte gummisnoddarna längre.

Titta på bilden ovan till höger. Där har jag ramat in en mamma och pappa med en son och en dotter. Mamman har fått en av sina X-kromosomer från sin pappa ovanför, (den blå) och den andra från sin mamma, den är en mix av hennes mammas två X-kromosomer.

Deras son har fått en mix av mammas två X-kromosomer plus pappans Y-kromosom.

Deras dotter har fått en annan mix av mammas två X-kromosomer plus pappans X-kromosom rakt av.

Alla söner och döttrar kommer att ha olika mixar av mammas X-kromosomer men alla barnen har samma X eller Y från pappan eftersom pappans X-kromosom inte kan mixa sig med Y-kromosomen.

Mixad X + Y = son. Mixad X + omixad X = dotter.

De andra 22 kromosomerna är förstås mixade hos båda könen könsceller, ägg o spermier.

Det betyder att mormor har en X - kromosom från mormors far Carl Hurtig och sin andra X-kromosom från mormors mor Elvira Le Grand och den är en slumpvis blandning av Elvira Le Grands mamma Marie Lundbergs och Frans Le Grands X-kromosomer. (Personerna presenteras närmare längre fram).

Jag har alltså fördelen av att bära en X-kromosom från antingen John Jansson eller Carl Hurtig eller en blandning av Marie Lundbergs och Frans Le Grands. (se fig. nästa sida)

Min Y-kromosom kommer förstås från Oscar Höglund, som fått sin från Per Höglund som fått sin från sin far osv. Vill jag ta reda på vilka som har en fars-linje som går ihop med min längre tillbaka, får jag köpa ett Y DNA - test.

Mitokondrie DNA.

Spännande att **MtDNA** redan finns i moderns äggcell vid befruktningen. Oavsett om det blir en flicka eller pojke så får de moderns MtDNA.

Mitokondrien finns i alla celler, men den ligger **utanför cellkärnan** där de 46 kromosomerna med arvsmassans DNA finns och deltar inte i den krångliga celldelningen av kromosomer som sker när ägg och spermier bildas. Vid vanlig celldelning när kroppen växer och hela tiden fixar nya celler om nåt går sönder, då skapas kopior av cellerna rätt av. Så alla våra celler innehåller samma uppsättning av kromosomer med identiska gener, arvs massa eller DNA som vi numera säger, alltså även MitokondrieDNA. (Om ingen mutation råkar hända förstås)

Varför tycker jag att det här är så spännande?

När jag började samla fakta om min släkt på farssidan 2008 hade jag inte möjlighet att få min arvs massa kartlagd och dessutom kunna jämföra med andra människor i världen. Nu har jag skickat en tuss med avskrap från min kind i munhålan till ett företag i USA, som kartlagt hur delar av mitt DNA "ser ut" och jämfört med hur andra personer i världens DNA "ser ut". Ju fler lika sekvenser man hittar, desto närmare släkt är man troligen. Jag har lagt ut mitt släkträd bakåt och kan då jämföra med andra av de nära träffarna som också lagt ut sitt släkträd i det Amerikanska företagets databas. Jag hittar "släktingar" där jag minst anar. Från alla världsdelar.

Nu behöver man inte vara det vi normalt kallar släkt även om vi har flera DNA-sekvenser som är lika. Våra anor kan ju mötas kanske 100 generationer bakåt, eller nära. Det är en slump. Det kan ju vara gener från Bertrand Sporon och Jaceline Marteleur, min farslinjes tidigaste anor som jag hittat. De var födda i slutet av 1500-talet. Men för att hitta släktskapet måste man gå via kyrkböcker eller andra skrivna dokument och klara ut släktledet så att det håller hela vägen.

En urgammal medfödd reaktion, att vara skeptisk mot de som verkar annorlunda, kan skapa rädsla. Och rädslan kläs lätt i ord och känslor som har en förmåga att smitta. Det blir lätt "vi och dom".

Det är en naturlig process. Jag får försöka förstå vår historia utifrån den tid jag beskriver eller lever i. Människan som art gör inte framsteg genom evolution (=spontana felkopieringar i arvs massan

med gynnsam effekt), som påverkar våra egenskaper efter några generationer. Däremot har vår kunskap om hur våra hjärnor fungerar fått en allt fastare struktur under de sista hundra åren. Den forskningen har inte funnit skillnader som skulle förklara grundläggande olikheter mellan olika folkslag. Utifrån det kan jag våga hoppas att humanismen har en framtid.

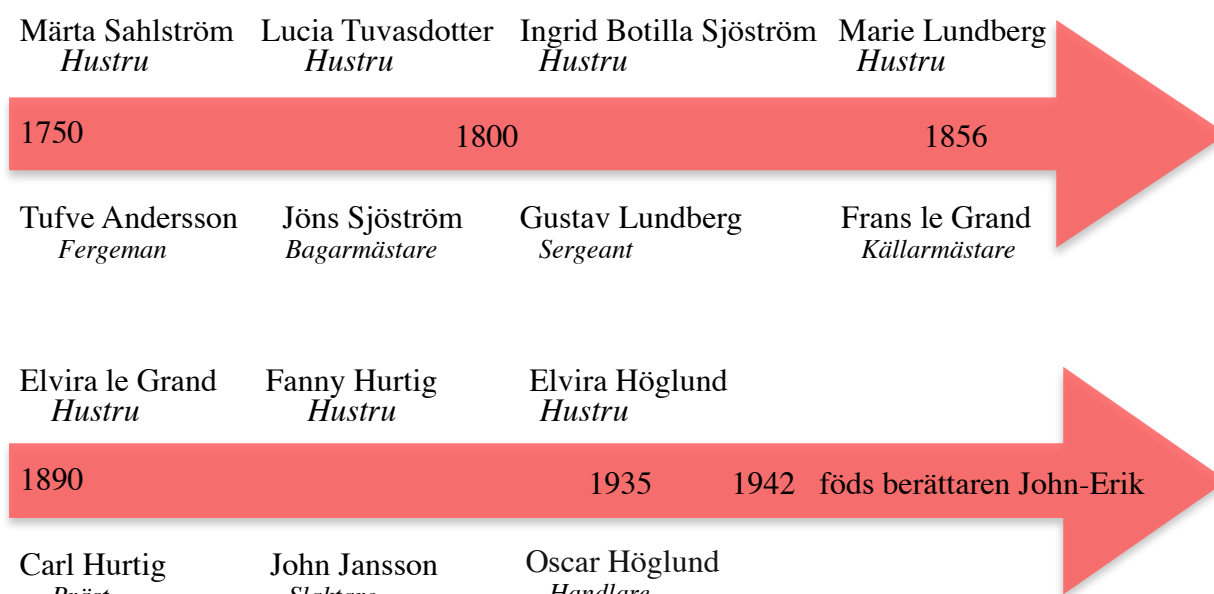
Tillbaka till min släktforskning.

Farslinjen är klar från 1859 till 1935, där det mesta handlat om fädernas sysslor.

Jag tänker följa mammas anor mer i detalj från 1856 till 1935, för att sedan i Del III följa familjen Höglund (Oscar o Elvira) från 1935 och framåt.

Först ett svep bakåt, från mitten av 1700-talet med första familjen Märta Sahlström o Tufve Andersson till mina föräldrar, Elvira Höglund o Oscar Höglund.

Ett grovt schema över mammas linje: hustrun ovanför pilen och maken under. Lägg märke till hur viktigt det var att i husförhörslängden ange kvinnans civilstånd i förhållande till mannens titel.

Först lite historia från "Helsingborgs stadslexikon" med anledning av titeln "Fergeman" som Märta Sahlströms man Tufve Andersson har:

"Färjemanslaget, redan i det äldsta bevarade kungliga privilegiet för Helsingborg, utfärdat 1414, ålades stadens borgerskap att "hålla deras färjor färdiga mellan Själland och Helsingborg". Denna skyldighet fullgjordes av stadens färjemanslag. Dess äldsta bevarade stadgar härrör från 1622 men laget var mycket äldre. Färjemanslaget var organiserat på samma sätt som ett hantverksskrå med ålderman och bisittare i ledningen. Färjemännen ägde vanligen var sin "färjebåt". Dessa var av varierande storlek, de mindre för enstaka passagerare och de större för boskapstransporter och herrskapsekipage. Färjebåtarna roddes för det mesta av två man men vid god vind satte man segel. Färjemansyrket var högt ansett och gick ofta i arv från far till son i generation efter generation. Bekanta färjemanssläkter är Backe, Bohle, Böös, Dahl, Grubb, Lundström och Romare. Särskilt släkten Romare var en utpräglad färjemanssläkt som också kommit att utmärka sig i stadens historia genom frikostiga donationer. År 1868 upplöstes Färjemanslaget och följande år upphörde verksamheten helt."

Änkan till en avliden färjeman tilläts överta verksamheten med dess privilegier.

Lucia Tuvasdatter och Jöns Sjöström med dottern Ingrid Botilla, bor tillsammans med Lucias mamma Märta som länge varit änka efter färjemannen Tufve Andersson och i hushållet finns också Lucias bror Johan Tuvasson som är skeppare. Kanske har Johan sin mor Märta som chef. Märta skulle då vara ”fergeman” i Färjemanslaget. Hon var rätt ung när hon blev änka. Det kan vara så.

Marie Lundberg, min mormors mormor (enligt pilarna), har sina rötter i Helsingborg, där hon föds 1823. Hennes mor Ingrid Botilla Sjöström är då 33 år, gift med Sergeant Gustav Lundberg 37 år, från Stockholm.

På Marias dop, som sker hemma hos Ingrid och Gustav, finns bland andra ”fergemannen” Sven Romare och Fru L. Romare med som vittne. Sven Romare är gammal. Han var tidigare skeppare men tituleras nu ”fergeman”.

Marie Lundberg har titulerats Mamsell, när hon tjänat som hushållerska hos det övre borgarskapet. Titeln Demoisell eller Mamsell, är en fransk variant av det svenska Fröken, som på den här tiden användes om ogifta kvinnor från adeln, den övre borgarklassen och medelklassen.

Marie har levt bland borgerskapet i Hälsingborg som barn och aldrig tjänat piga som de flesta flickor gort. Efter några år som mamsell eller hushållerska på större gårdar, senast som hushållerska kommer hon till Jämjö gästgivargård just som hushållerska, den 4 april 1854.

1856 (m)

Kristianopel

Här i Blekinge vill jag börja min morslinje. Börja närma mig mödrarna bit för bit och beskriva deras liv utifrån sådant som går att hämta ur allmänna arkiv och i viss mån hörsägen.

Frans Ludvig o Marie le Grand
--

Efter tre söndagars lysning:

”afkunnades uti Christianopels församling ett Christligt äkta förbund emellan Gästgifvaren ifrån Jämjö Frans Ludvig le Grand och Demoiselle Marie Lundberg i Christianopels Köping, med Giftomans bifall.

Borgensförbindelse, ingången af Handlande F.P. Johnsson och Kustsergeant C.F. Håkansson i Christianopels Köping, aflämnades och lades ad acta.

Sammanvigde Söndagen den 24 augusti 1856.”

Framförallt har intresset för familjen le Grand varit omgivet av respekt och utifrån mitt barnperspektiv något onåbart och upphöjt. Min mamma Elvira hade ett armband av guld med inskriptionen ”*Elvira le Grand*”. Jag minns en gång när hon tog fram det och visade på inskriptionen. Jag var kanske i tioårs-åldern. Före mitt uppvaknade släktforskarintresse hade jag inte kunnat svara på vilken relation Elvira le Grand hade till vår familj. Det framgår ju tydligt av pilarna på förr-förra sidan hur nära Elvira le Grand egentligen var i släktskapet med oss. När min mamma Elvira föddes, hade Elvira le Grand varit död i tolv år och hennes man Carl Hurtig dog året efter mammas födelse. Kanske kan den fortsatta berättelsen skingra lite av det ”onåbara”.

Marie Lundberg och Frans Ludvig le Grand flyttade 1857 till Bröms (Brömsebro) där Frans Ludvig arrenderade ett gästgiveri och tituleras Gästgivare, som han varit tidigare i Jämjö, där han arrenderat gästgiveriet sedan 1854. Marie födde två pojkar, August Frans 1857 och Georg Robert 1859. De bodde då i Bröms, strax nordost om Kristianopel.

Frans Ludvig o Marie August F., Georg R.
--

1860 (m)

Georg Robert dog 1860 av ”bröstqvav” och begravdes i Jämjö dit familjen flyttade samma år, nu som ägare till gästgiveriet där.

Under tiden 1854 till 1860 drev Frans Ludvigs yngre bror, Adam August le Grand, verksamheten på Jämjö först som bokhållare tillsammans med Frans L. och fortsatte som gästgivare när Frans L. och mademoisellen Marie for till Kristianopel för att gifta sig där. När makarna Frans L. och Marie kom tillbaka från gästspelet i Kristianopel i två år och Bröms i fyra år och övertog verksamheten som ägare, flyttade bror A. A. le Grand till Bräkne Hoby och drev gästgiveriet där.

Frans Ludvig o Marie August F.
--

Nu har de tre i familjen slagit sig ned i Jämjö. Marie är inte längre demoiselle här, utan hustru. Den första tiden måste ha känts tung när deras yngsta son gick bort den 24 oktober och de fick begrava honom och flytta in i sitt eget gästgiveri i november.

1862 (m)

Den 29 juni föder Marie tvillingar. Elvira Viktoria och Fanny Evelina kommer till världen. Elvira är den flicka som så småningom kommer att få ett guldarmband med inskriptionen ”*Elvira le Grand*”.

Malmby

Ekudden

Cjiffonjén i sovrummet ramlade framstupa med bläckspill o elände till följd.

Den 23/9 1946 Började pappa arbeta på AB Bahco som handhavare av gjuteriets modellförråd.

Avgick med pension den 21/8 1964 efter 17 år och elva månader.

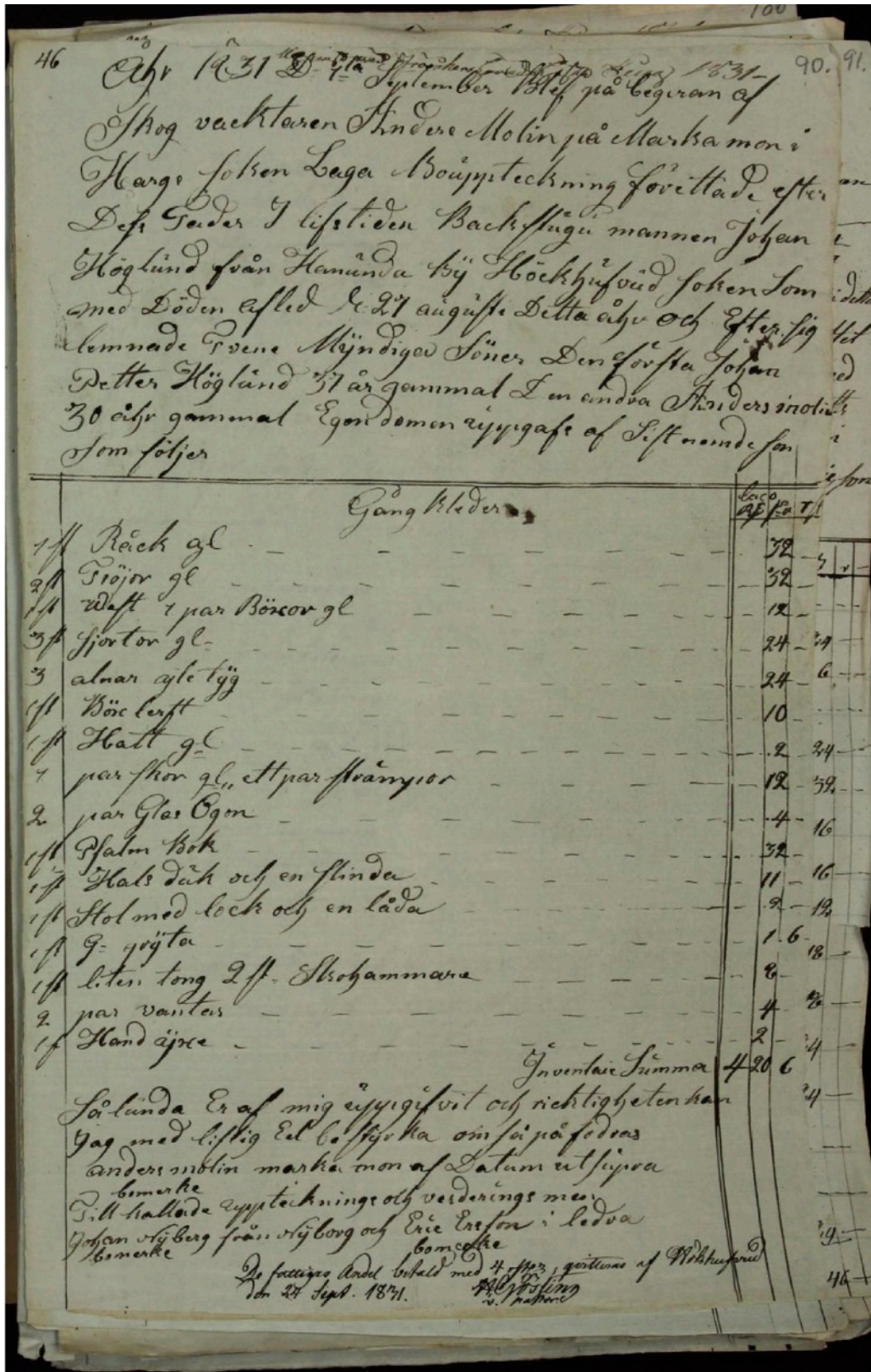
Tjänstepensionen blev 364 kr per år + 185 kr för hustru Elvira.

Bilagor

Bouppteckning efter Jan Jacobsson Höglund upprättad år 1831	73
Bouppteckning efter Jan Petter Höglund upprättad år 1859 sida 1	74
Jordbr.dekl. av lägenheten Grindsund upprättat av J. Wallin 1944.	78
Exempel på Torparkontrakt	79
Skogvaktarinstruktioner: Charles de Geer, bruksherre på Löfsta Bruk	81
Bouppteckning efter farfarsfar Per Höglund upprättad 1898 sida 1	82
Pappa Oscars geografibok från 1903 sida 1	86
Pappa Oscars militärtjänst	89
Några utsnitt ur Visboken från Waxholm 1918	90
Köpekontrakt Vamsta 1 19. Sida 1	94
Kartor över ursprungliga fastigheten 119 (Abab) och senare delningar.	96
Brevväxling mellan Oscar och hans kusin Edit.	98
Pappas brev till mamma från Vedum den 6 februari 1931. sida 1	101
Denna grupp hälsades välkomna av Valborg Flagge den 17 juni 1930.	105
Farfars brev till pappa 13 augusti 1932 sida 1	106
Farfars brev till pappa 26 september 1932 sida 1	108
Farfars brev till pappa 28 november 1932	112
Farfars brev till pappa den 18 januari 1933	113
Farfars brev till pappa 24 januari 1933	116
Farfars brev till pappa 10 februari 1933	119
Farfars brev till pappa 15 mars 1933	120
Farfars brev till pappa 13 april 1933	122
Farfars brev till pappa 14 augusti 1933	124
Farfars brev till pappa 20 november 1933	126
Farfars brev till pappa 29 november 1933	127
Farfars brev till pappa 15 maj 1934	130

Bouppteckning efter Jan Jacobsson Höglund upprättad år 1831

Egendomen uppgavs av den yngre sonen Anders Molin.

[Tillbaka](#)

Bouppteckning efter Jan Petter Höglund upprättad år 1859 sida 1

Egendomen uppgavs av änkan Anna Chatarina Höglund f. Wahlgren. (fyra sidor)

149.

N° 8.

År 1859 den 29de Mars följande är den sista Bouppteckning efter
 Jan Petter Höglund i Grindsvund som med döden af-
 led den 14de denna detta är och efter sig lämnat Enkan Anna
 Chatarinas Höglund och Sonen Per Höglund och Enkan upp-
 gaf egen domus: den Ordning som följer Namn

		Penny	
		Skp	Bre
<u>Glas</u>			
1 St.	gl. Stugu byggn ad	60.	
1 St.	76. Loda ett gulf	20.	
1 St.	76. Takas med foder hus	16.	
1 St.	76. förhus rind Svinkus	3.	
1 St.	Ud bed	3.	50.
1 St.	mat st.	3.	75.
			106 25.
<u>Silfver</u>			
1 St.	glas	3.	
<u>Pöppar</u>			
1 St.	hals kittel	3.	50.
1 St.	gl.	1.	75.
1 St.	flaska ein liten bränvins flaskan	2.	60.
1 St.	Banku	1.	50.
2 St.	Små pennor	2.	
1 St.	kaffe st.	1.	
1 St.	metall ljus stakar	1.	50.
			16. 25.
<u>Tenn i Blok</u>			
6 St.	fat	3.	
6 St.	Salvitar	1.	50.
2 St.	Stops	1.	75.
1 St.	berömda 2 St. Koffin	1.	40.
1 St.	flamma	1.	30.
			4. 25.
<u>Husgeråd</u>			
2 St.	Skåp	5.	
1 St.	Sing ätt soffan	4.	50.
2 St.	Bord	3.	25.
2 St.	glas flaska	1.	6.
		12.	81.
<u>Sammanlagt</u>			127. 25.

40 25 25.

		<i>Trångsvart</i>	12.	81.	127.	5.
1 1/2	Kammstolar			80.		
1 1/2	ff Vaggur		3.			
1 1/2	Liten spegel			6.		
1 1/2	ff Maskot		3.		17	67.
	<i>Lind ä Pappkist</i>		68			
2 1/2	Kar		1.	50.		
2 1/2	ff 1/2			30.		
2 1/2	Sar			25.		
2 1/2	mijt tunna		1.	—		
1 1/2	Liten kött tens			50.		
2 1/2	Små byttlar			25.		
1 1/2	med spidins			20.		
2 1/2	bark tåg			25.		
2 1/2	Krag per äm tenn bratt			50.		
6 1/2	bänkar sin tjerna			30.		
1 1/2	Risfel ff vana			12.		
1 1/2	ff luger			5.		
2 1/2	Säll 1 1/2 sigt			6.		
6 1/2	ff. Uf Skodar			16.		
1 1/2	ff Spinn rakt			28.		
4 1/2	Stäta ljäs		1.	50.		
2 1/2	ff. Drott tunnor		1.	—		
3 1/2	ambar 3 1/2 Skop an			30.		
3 1/2	byttlar			25.	8.	70
	<i>Jern Sakor</i>		5			
1 1/2	Stinn spjota		4.	—		
1 1/2	mindre R sin panna		1.	30.		
1 1/2	Stakpanna			33.		
2 1/2	Saxar			12.		
1 1/2	Lind 22			10.		
1 1/2	ff. mörte			4.		
1 1/2	Slagte jern			50.		
1 1/2	grystring			16.		
1 1/2	hård jernst			28.		
1 1/2	hård Knuf			10.		
2 1/2	ff. Raktkniffen			25.		
	<i>Trångsvart</i>		7.	15.	155.	80.

		Transport	15	153	50
3 1/2	hugg gran				
1 1/2	hand k		50		
1 1/2	jan tin		16		
2 1/2	h. kufflar		40		
2 1/2	h. smi harkor		35		
1 1/2	allip tin		100		
1 1/2	issida			35	
1 st	del jern 1 st jaster	1			
2 st	h. k. skivver			7	
1 st	shennare			35	
1 st	drag qvarn				
3 1/2	broknifvar	2			
1 st	hammarer antång			30	
				13	55
<u>Lång och Qvingkläder</u>					
2 st	bolster 3 st kassar	3			
2 st	lång beken	1			
1 st	lingans lakan		50		
1 st	fys skalle		16		
1 st	blod lake	1		25	
1 st	rik	4			
3 1/2	h. k. kassar			50	
1 st	h. k. pisa	1			
2 st	h. k. vaster			12	
1 st	tröja			16	
1 st	hatt 1 H möjja			8	
3 1/2	lin tyg	1			
1 st	stöfflar 1 pr stämpor			35	
2 1/2	h. k. dukar			12	13 8
<u>Lys tyg</u>					
1 st	h. k. skrock	1	50		
1 st	h. k. mat nät m. d. botten i stäm	4			
		3			
6 st	straxer ryggingar		50		
3 1/2	h. k. cakra		40		
1 st	lussen Pöhlins teckritar			12	
5 1/2	h. k. stoff				53
		Transport		19	65

	Rekvisita	Transport		
			49	65
1/4	Miljö sin bok		95	35
	<u>Orator</u>			
1/8	1/2 Kor		20	55
3/8	1/2 Kor		8	
<u>Summa två gång</u>			<u>114</u>	<u>90</u>

De fattigas Andel är $\frac{1}{2}$ prout 20 öre gäldes
 i *St. Mikaelsskolan*

Allt öfre ständes egendom är Rytte Upp gifven och ingen ting med
 det och vija Undan döjgde Vardes Under Edelig följligt är ser.
 bekräftad.

Enkan Anna Catharina Höglund
 †

Närvarande Boupptecknings och Värderings män
 Unge Joh. Larsson och Jan. Larsson
 i Vänstres stället

Jordbr.dekl. av lägenheten Grindsund upprättat av J. Wallin 1944.

Utlämnas gratis. 1-3-0-0 Formulär a 1.

Uppgifter för allmän jordbruksräkning år 1944

att avlämnas samtidigt med den allmänna fastighetsdeklarationen. 102

Denna handling skall i landet av beredningsnämndens ordförande och i stad av fastighetstaxeringsnämndens ordförande överlämnas till vederbörande hushållningssällskaps lokala organ för granskning.

Ägares eller såsom ägare skattskyldig innehavares för- och tillnamn: Jakob Wallin

Brukares för- och tillnamn: _____

Fastighetens beteckning:

Län: Stockholm Socken, municipalsamhälle, köping, stad: Båstad

Hemmans namn, nr och mantal (jordregisterbeteckning angivas): 6 Grindsund 1

Lägenhet, torp, stadsäga (jordregister- eller fastighetsregisterbeteckning samt å orten gängse benämning angivas): Lägenhet

Ligger fastigheten i sambruk med annan jordbruksfastighet? _____

I så fall vilken? Nej (namn och kommun)

Fastighetens areal (vattentäckt område oberäknat) efter nuvarande brukningsförhållanden.	Hektar	Ar	Denna kol. ifylles ej	I bruk varande större redskap och maskiner m. m.			
				Antal redskap och maskiner, som ägas av brukaren ensam	brukaren är delägare i och ansvarar för	brukaren eljest är delägare i	äro ägnade eller förhyrda
1. Aker	24	2	3				
2. Tomt och trädgård	6	1	0				
3. Slätteräng		75					
4 a. Kultiverad betesäng							
4 b. Annan betesäng (ej skogsmark)	20						
5. Skogsmark	1						
5 a. därav s. k. hagmark hektar.							
6. Utmål enl. dekl.-formulär c							
7. Övrig mark (vägar, icke odlade mossar, myrar, kärr, berg m. m.)	50						
Summa areal	101		15				
Nyodlingar fr. o. m. år 1938							
Täckdikad areal åkerjord med täckdikningen i dugligt skick.							
1. Med tegelrör							
2. Med annat material							
Summa täckdikad åker							
Täckdikning fr. o. m. år 1938							
Gödselvård.							
1. Finnes gödselstod med ogenomtränglig botten: <u>0</u>							
a. av cement?							
b. av annat material?							
2. Finnes cementerad urinbrunn?							
Ensileringsanläggningar.							
1. Ensilagebehållare (torsilos)							
a. av trä							km ¹
b. av sten, cement eller liknande							
2. Gropsilos							

¹ 1 km = 10 hl.

Att jag sanningsenligt och efter bästa förstånd lämnat förestående uppgifter, försäkras. _____

Namn: J. Wallin Titel eller yrke: Lägenhetsägare

Postadress: Östhammar Telefon: _____ Genomläs noga anvisningarna å nästa sida!

Stikt nr KB 610 a, 1944, 1.700.000.

[Tillbaka](#)

[Till Innehållsförteckning](#)

[Till Bilagor](#)

Exempel på Torparkontrakt

Torparkontrakt

Arrendet betalades genom att göra ett visst antal dagsverken pr år, enligt arrendekontraktet. Antal dagsverken varierade efter torpens storlek.

Det kan vara intressant att få ta del av ett sådant Kontrakt.

*Kontrakt med Mats Ersson om Torpet Nordangärdet,
1 / 4^{dels} Mantal, under Söderby Säteri*

Till Mats Ersson upplåtes Härmed att ifrån den 14de Mars 1828 besitta och på bästa sätt bruka och nyttja Torpet Nordangärdet med alla detsamma nu tillhörande lägenheter och förmåner och det med följande vilkor:

1^e Utgör Torparen att på egen kost, där jag eller mitt ombud befaller, Tvåhundra Femtio (250) giltige Mansdagsverken på hela året, fördelte å vissa dagar i veckan, i förhållande till den afräkning å dels dagsverken som genom Kohlning m.m. enl 3^{dte} Puncten kommer att äga rum. Af desse ?????? dagsverken, åligger det Torparen att på året utgöra 12 kördagsverken med par, de dagar som sådant påfodras.

2^d Lämnnar Torparen, då därom tillsäges Qvinsdagsverken utan betalning, dock ej flerän Fyratio (40.) på ett helt år

3^d Skall Torparen vara skyldig att årligen med eget arbete Kohla och till Forsmarks Bruk utföra minst 25 Läster goda bränkohla, om 12 Tunnor pr Läst; Kommandes Torparen att såsom ersättning härföre, å de i 1^{sta} Puncten omnämnde årliga Mansdagsverken få avräkna: för hvarje Läst Kohl på botten ? 2de sådana dagsverken; samt för forslingen till Forsmark, 1 ½ sådant dagsverke för en resa med 2de Läster, då sjöarna kunna gagnas; men 2de sådana dagsverken för en dylik resa, då Honom ålägges att föra den landvägen.

4^d För Torpets lagliga byggande, dels ägors ordentliga bruk samt Gärdesgårdars vidmagt hållande; Åfen som för Båtsman och alla andra onera afhvad namn de vara eller blifva mände, som sig å detta fjortondels Mantal kan belöpa, blifver Torparen ensamt ansvarig.

5^d Åligger Torparen att ordentligen underhålla de Torpet tillhörande Vägstycken, Grindar eller Almänna Gärdesgårdar, på sätt förut vanligt varit.

6^d Skogvaktare åligger att å Torparen i god tid lämna anvisning så väl å hvad trackt fällning af Kohlved får ske, som hvarefter Han får taga sine egna behov af bränsle, timber eller gärdsel fång m.m., åligger det Torparen att sig därefter noge rätta, samt att icke utan erhållet tillstånd och dylik anvisning eller utsyning, fälla eller hemföra några Skogseffecter, och det vid ansvar att i vidrigt fall tilltalas för åverkan.

7^d Förbjuds att utan särskilt erhållet tillstånd, bränna hvarken Svedjeland eller Jord.

8^d Detta Contract får utan mitt skriftliga bifall ej på någon annan öfverlåtas, ej heller får torparen låta någon bo vid torpet, eller därstädes Mantalskrifvas, som ej är i torparens bröd.

9^d Sålängens Mats Ersson redligen och ordentligt uppfyller dels deta Contract utstakader skyldigheter försäkras Han att därvid förblifva orubbad; men skulle Mats Ersson på minsta sätt bryta emot någon af förestående 8 punkter, eller sig icke årligt, nyktert, höfligt, arbetsamt och ordentligt uppföra, så upphörer detta Contract genast, och åligger

Mats Ersson att utan åtnjutande af laga fardag från torpet afflytta, och det utan att någon laglig åtgärd därtill af mig må behfva påkallas.

Söderby d. 27 Januari Gustaf af Ugglas genom Sam Wängdare

Med förestående Contract är jag till alla delar nögd, och förbinder mig i nedanstående vittens närvaro, att det samma alla dess Punkter, ovilkorligen efterlefva och fullgöra.

Datum ut Supra Mats Ersson ifrån Ytter Nuttö Bomärke

Att Mats Ersson underskrifvit sitt bomärke, intyga på engång närvarande Vittnen.

J. Holmström Johan Österblom

Tillägg till föreskrefne Contract

- Torparen förbjudes strängeligen att till nyttjande af andra uplåta någon del af sin åker eller äng, utan bör han den samma själf väl vårda och till egen nytta använda.
- Dagsverkens utgörande förändras från och med den 14 mars 1831, sålunda, att för detta torp utgöres 4 Karldagsverken i veckan halfva året, eller från 12 April till 30 September; samt 2 Karldagsverken i veckan den andra hälften af året,
- Dessutom Kohlas årligen 25 Läster Kohl, som framföres till Forsmarks Bruk, emot vädergällning af 24 skillingar Riksmünt ??? Uti allt öfvrigt förblifver Contractet oförändrat gällande.

Med förestående tillägg förklarar jag mig nögd, och förbinder mig att det samma efterlefva och fullgöra, uti nedanstående vittens närvaro

Mats Ersson
bomärke

Närvarande vittnen;
J. Holmström

Jan Lindberg
Bomärke

Källa: Studiecirkeln Sund förr och nu berättar om sin hembygd (Östhammar)

[Tillbaka](#)

[Till Innehållsförteckning](#)

[Till Bilagor](#)

**Utdrag ur instruktioner till skogsvaktare
undertecknade av Charles de Geer 1792**

General Skogsvaktar Instruction rörande uppsigten öfver de under mina Egendomar i flere Sochnar, belägne Skogar och lägenheter

Skogsvagtarens första plickt och Skyldighet är, att Tidt och ofta, och minst en gång i veckan öfverfara alla de Skogar, som under dess vård lämnade är.

Bör han vara på det nogaste kunnig, om hvarje hemmans Rågångar, så i Skog, som i kring öfriga tillhörigheter och de rågångar finnas igen växte bör sådant genast vid Bruket till känna gifvas, då all nödig hand Räkning lämnas till deras oppqvistande, men där rå-gångar en gång finnas i stånd satte, böra de var tredje År åter opp-huggas, qvistas och vid magt hållas.

Skall noga efter ses att ingen åvärkan skär af näst gräntsande eller andre byar och Folk, och där sådant händer, den Brottsliga efter spanas, samt hygget genast tillkänna gifvas vid Bruket som har att låta syna skadan i dens öfvervaro som åvärkan gjordt.

Som ingen eho det vara må, hvarcken Bönder, Torpare eller annat folck har minsta låf eller tillstånd att hugga okrönt Byggnads tillfång, Hustimber eller Sågtimber; skall därmed få tillgå at då dylikt virke nödigt är bör Bokhållaren sjelf först Husen besigtiga pröfva huru mycket tillfång behöfves, Och dera lämna sedel till Skogsvagtaren, med utsatt stycketal och virkets storlek, samt orten der virket får huggas, hvarefter Skogsvagtaren skall utkröna efter Sedelns innehåll, och där mera virke utkrönes har han att därför till ansvar stånda.

Till kolning efter särskildt lämnat kohlordning får Bonde och Torpare fälla mogen skog af gran då den mogna och fullväxna urgallras och den unga och tillväxande blir ståndande, Vindfälle der det finnes skall aldri först till kohlning uppräntas, Och där odugelig tallskog är, som varcken passar till eller kan blifva Byggnads virke, lång eller sågtimber får sådan odugelig tall utkrönas och till kohlning användas, Och öfver hvilcket alt Skogsvagtaren strängeligen tillser.

6. Wedbrand får Bonde taga af Skog sin, Först vindfälle och torrt ris, Sedan så mycket gammal skog som nödvändigt kan behöfvas, odugelig

Bouppteckning efter farfarsfar Per Höglund upprättad 1898 sida 1

838

Ar 1898 d. 10 Januari för-
 ritades af underskrifnad bouppteck-
 ning efter förra Prokuratoren Per
 Höglund vid Grindsund under
 Inskränkning, Borstils socken, Sam-
 med döden afled d. 27 sistädne
 Decembes och efter sig saam
 arvingar lemnad sonen Faktorn
 P. Höglund vid Kallers och
 dottern Elin Kristina Höglund,
 ej af myndig.
 Ejendomen upprättades af dottern
 Elin Kristina under edsgörpligt
 som följer:

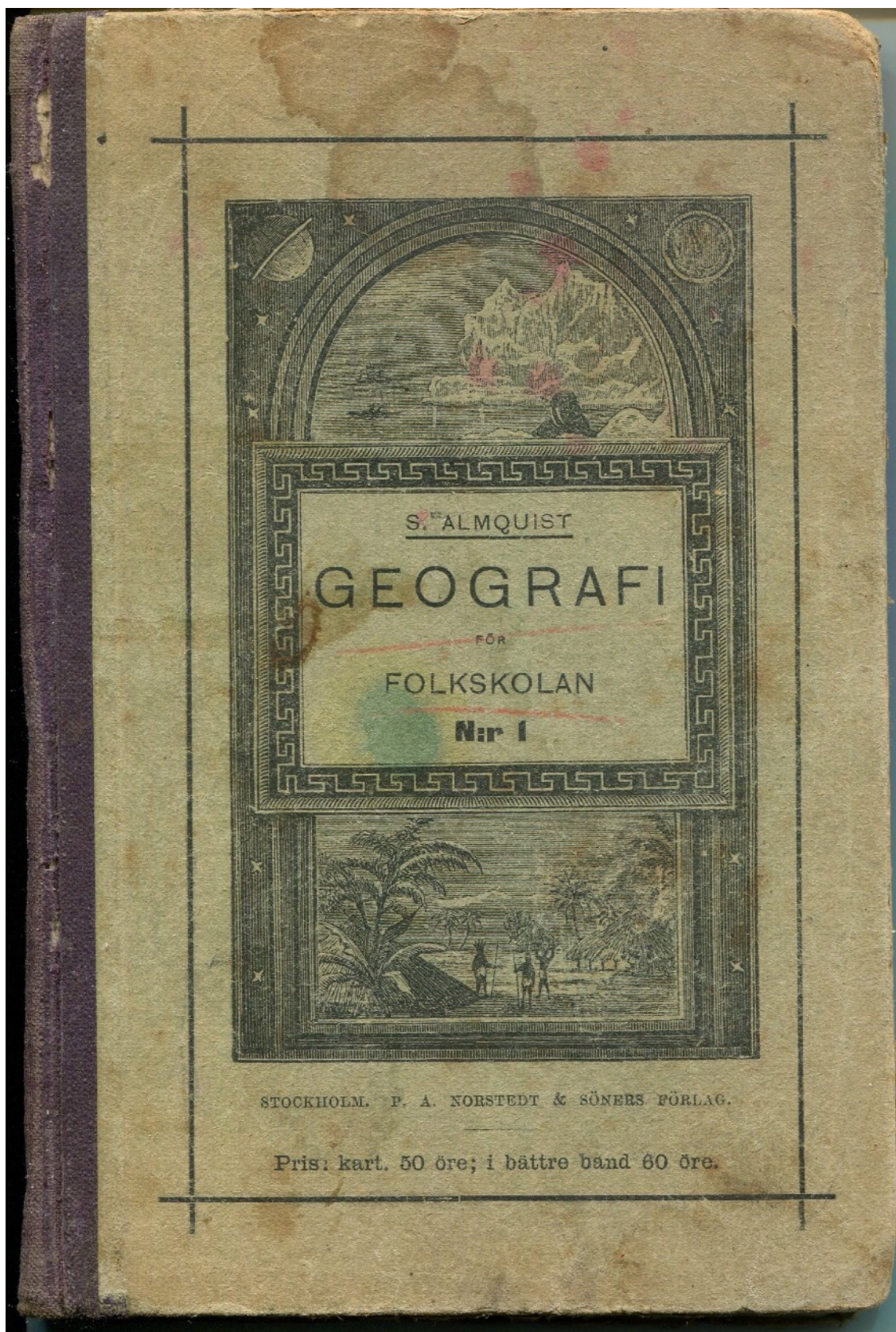
Köper			
2 st kopparkittlar 4.-, 3 st kunkar 3.-	7-		
1 limpanna 1.-, 2 st flaskor, 1 potpanna 2.25	3.25		
2 st kaffepannor 2.25, 1 fiskeflaska 10¢	2.35		
1 skopa 50¢	50	13 10	
Husgeråd			
2 st fjällbord 3.-, 2 st byrjar 6.-	9-		
2 st sängar 6.-, 1 soffa 1.50	7.50		
1 väggar 1.-, 9 stolar 4.50	5.50		
2 skåp 3.-, 1 redlar 50¢	3.50		
2 Kofferten 2.-, 2 mindre skrin 75¢	2.75		
1 språgel 1.-, 1 varktygskåp 75¢	1.75	30 00	
Gång- & Lämpelåder			
2 öfverrockar 5.-, 3 diverse rockar 3.-	8-		
4 västar 2.-, 4 par byxor 3.-	5-		
1 skinntröja 75¢, 3 mossor 3.-	3.75		
3 hattar 75¢, 6 skor 4.50	5.25		
Transport	22-	43 10	43 10

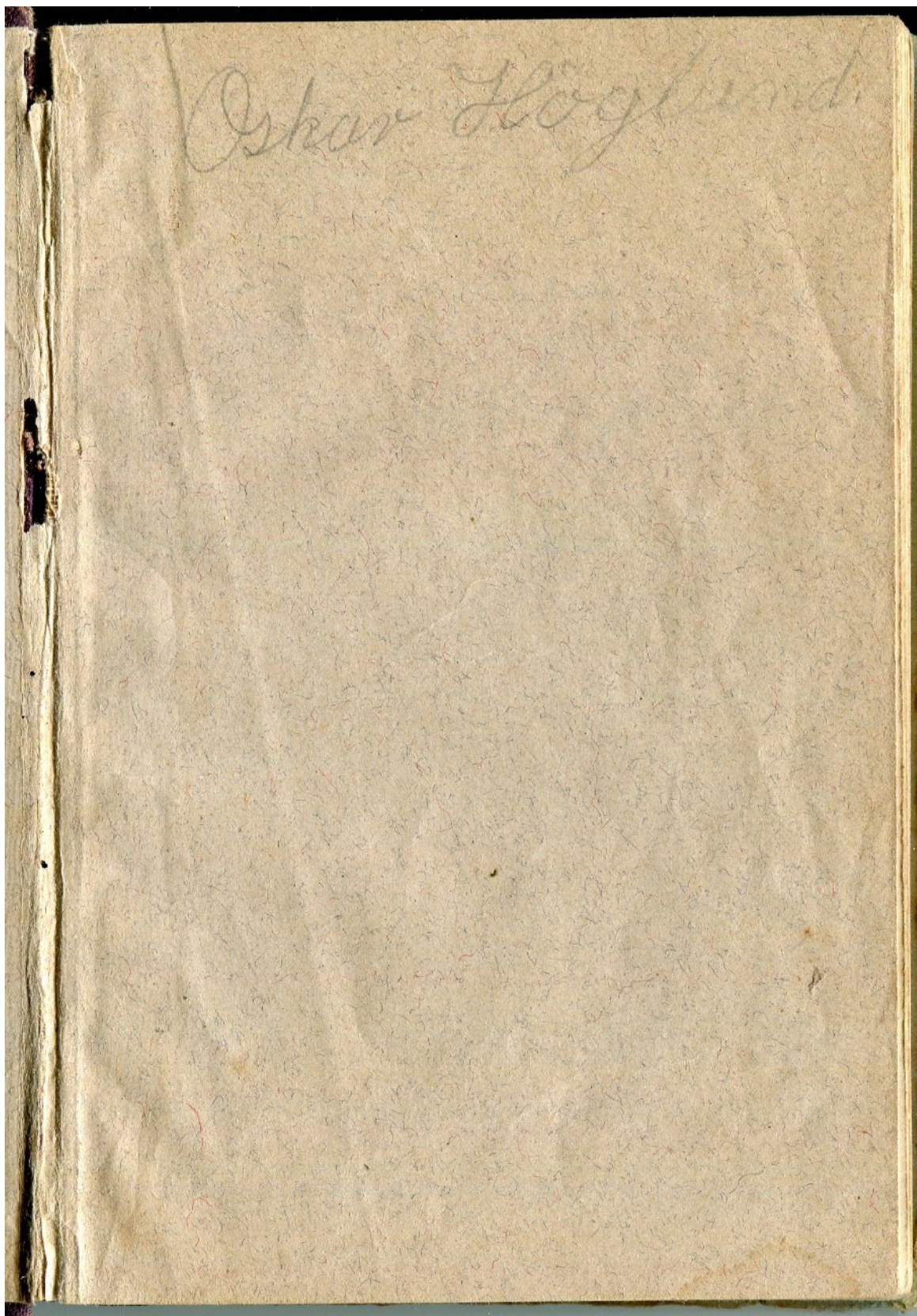
	Transport	22-	43 10	
3 par strumpor 2,25, 2 par skor 1,50		3 75		1 Va
3 bolstrar 6,-, 14 Raddar vid dyngylla 4,-		10-		3 +
2 Raddar vid ryggpytt 1,-, 3 samstaiken 6,-		7-		1 /
3 Skinnpallar 6,-, 14 lakar 2,-		9-		1 Va
3 bordstolar 4,50, 2 servetter 75¢, 6 handstuckor		6 75	58 50	8 p
<u>Korredskap</u>				
1 saltvagn 15,-, 1 spillingstjärn 5,-		20-		3 st
1 skattstora 1,-, 1 skottstaf 1,-, 2 värnack 2,-		4-		div
1 kosterinda 1,-, 1 kuckok 75¢, 1 flake 50¢		2 25		10
1 drygkåla 1,-, 1 salu 1,50		2 50	28 75	7
<u>Prenter</u>				
3 st. Bar 150,-, 2 Raifra 20,-, 14 tackor 24,-			194-	1
<u>Torv och laggbär</u>				
1 Spannmätelår 3,-, 2 Tanna 2,- 3 mindre Tanna 75¢		5 75		
3 Rictor 1,-, 1 saltstora 150, 15 st mindre Rictor 150		4-		
14 betotrig om m 2,-, 1 ankerkrog 1,-, 3 säar 2,-		6-		
1 Bar 2,-, 6 ämbar 150, 1 kaja 50¢		4-		
2 Ståvor 50¢, 1 smortjärn 50¢		1-	20 75	
<u>Diverse</u>				
1 drygvara 1,-, 3 kallar 50¢, 2 spadar 50¢		2-		
5 mindre Rictor 1,-, 1 spår 75¢, 2 propor 20¢		2-		
5 huggvar 1,-, 1 vedsig. källkara 50¢		1 50		
1 iskie 50¢, 2 Skottstora 2,-, 8 kar 2,-		4 50		
1 huggstjärn 5,-, 175 fargbena 3,-, 14 lagor 2,-		10-		
20 div. kufflar 5,-, 7 bringar 1,75,		6 75		
5 grofva korrar 1,-, 1 bala dilo 75¢		1 75		
8 stamjärn 1,-, 1 väpsta o. sämstrån 4,50		5 50		
14 handgvar 1,-, 1 huggstjärn 50¢, 1 par botarna 50¢		2-		
1 spinnack 50¢, diverse verktygen 1,-		1 50		
2 jerngyltor 3,50, 2 panner 2,-, 1 styckjern 50¢		6-		
3 stamjärn 75¢, 1 vaffeljern o. puste 50¢		1 25		
	Transport	44 75	345 10	

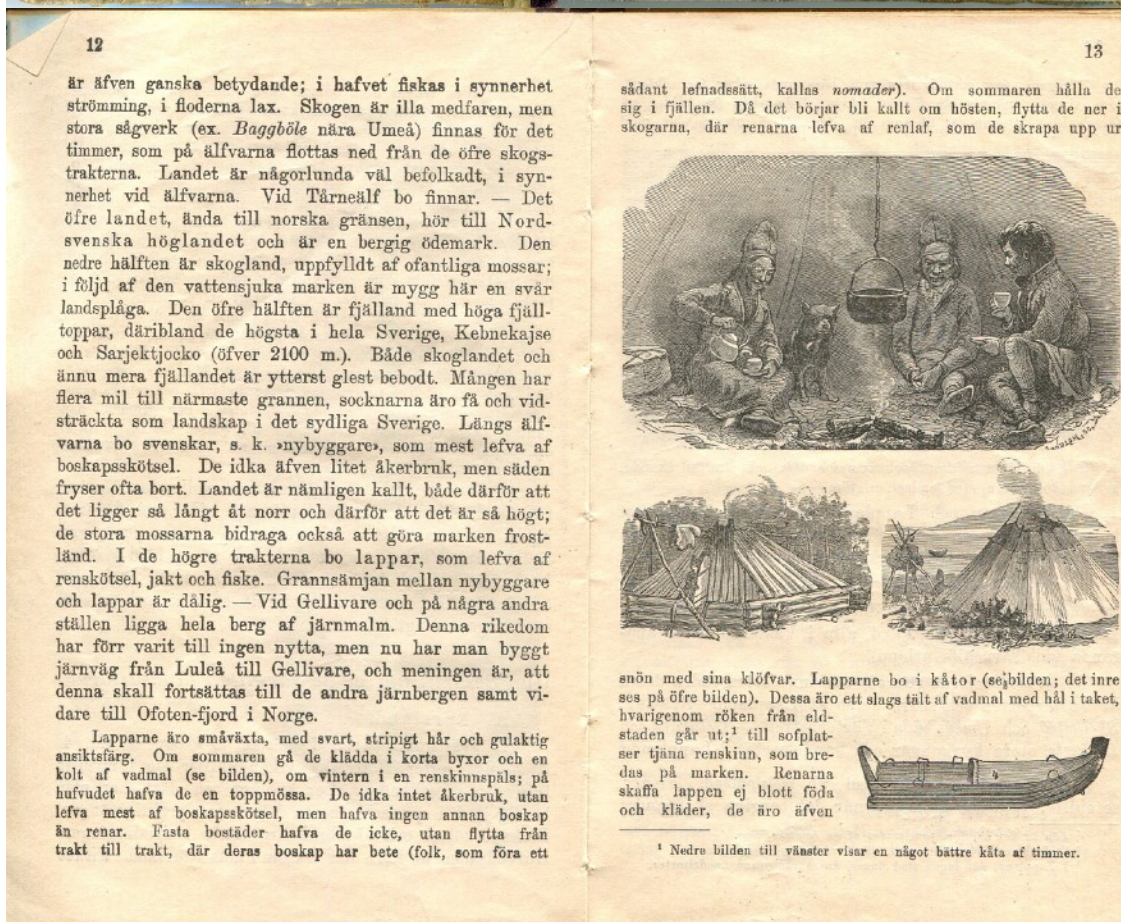
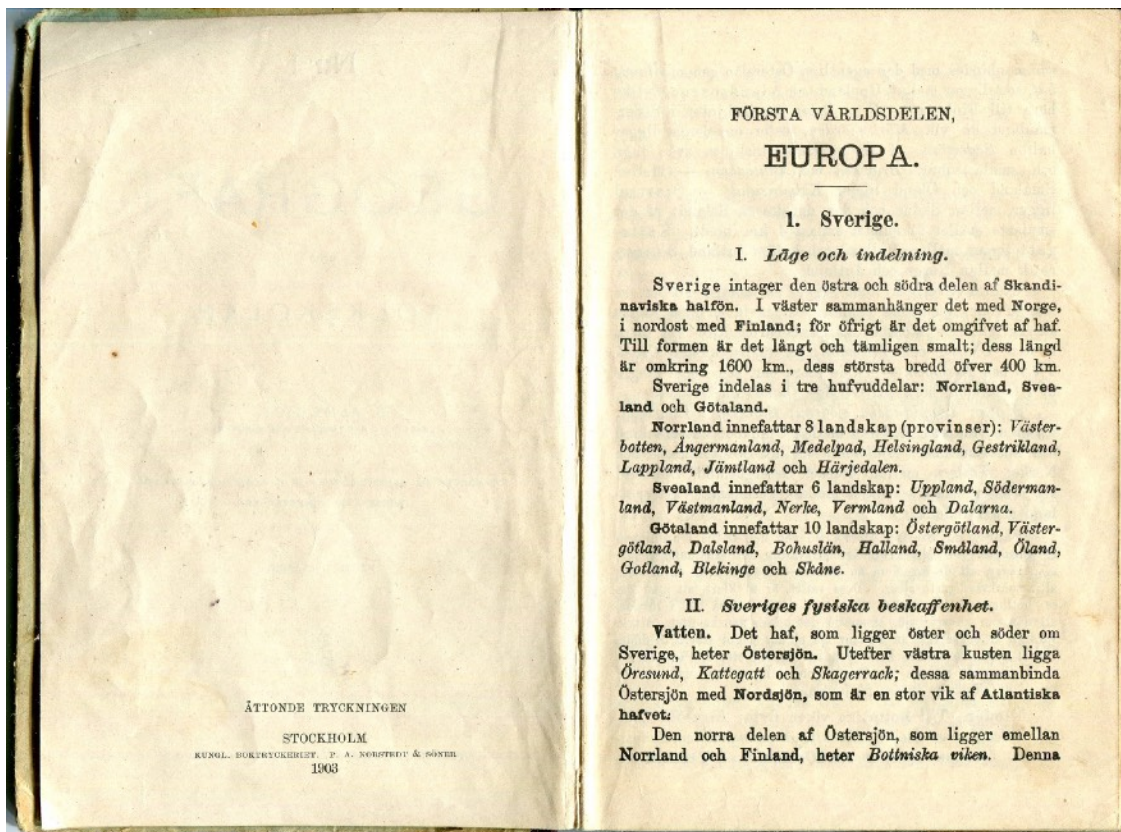
Bouppteckning efter farfarsfar Per Höglund upprättad 1898 sida 2

43 10			839
		Transport	44 75
		1 Kaffepann & brännare sof, 1 krukknif 25f	75
		3 st blackkärl 75f, 6 Tennfat 3-, 1 häckel 1.-	14 75
		1 d. tallrikan 1.50, 6 par kaffekoppa 1-	2 50
		1 Kaffesanna sof, 1 bänk & 2 krukborrar 75f, 2 socka sof	1 75
58 50		8 par bordknivar 1.50, 1 sef 25f, 12 st skedar 50f	2 25
		3 st Gjeststolar 1-, 1 tennstap sof, stenkärl sof	2 -
		div. glas sof, 2 lampor 40f, 1 zväsk m.m. 2-	2 90
		10 st golvmattor 5-, 5 säcken 1,25, 3 Korgar 75f	7 -
		1 matel 25f, div. nät 6,10, 1 pipa med sigarbestyck	7 35
28 75		7 väfskedar 1.75, 1 väfsremmar sof, 1	2 25
		1 fackel sof, div. bänkar 1-	1 50
194 -		Till lägenheten hörande hus	600 -
		Summa tillgång	1024 85
		<u>Skulder</u>	
		Regreringskostnad af räkninges	50 -
		skulder för läkare & medicin	25 -
		skuld till S. G. Skytt	6 -
20 75		• bl. Jansson Dnr	4 -
		• C. J. Jilanders filial	14 50
		Liketal till Prästen	14 65
		För bouppteckningens upprättande	1 -
			95 15
		<u>Boes behållning Summa kronor</u>	929 70
		Under edelig förpliktelse att sika sigt är ond vet eller något	
		dolat eller utlemmat eller riktigt uppgjort underskrifves som ofvare	
		Elin Kristina Höglund	
		Såsom upptecknings- & värderingsman:	
		Pharmen S. G. Skytt	
75	345 10		

[Tillbaka](#)

Åter

Till Innehållsförteckning

Till Bilagor

Form. n: 4 a.
I. F. §§ 12 och 46.

Värnpliktskort.
(Stamkort) 83-26

Red. n: i jan.-uppg. rad 83
Tillförd avr.-saml. den kol.

Red. n: M K 45 d.

Inskrivnings-nr: 44
Namn: *Haglund, Erik Oskar*
Födelsedag och ort: 1897 22/8
Föräldrar: *Wästel*
Hemvist och postadress: *Marinen i Kustartillerijänsd Örn*
Tilldelad truppdrag och tjänstegen vid hären eller tjänst och avdelning vid marinen: *Marinen i Kustartillerijänsd Örn*
Särskild befattning:
Fört innehavd fast anställning vid krigsmakten samt därnuder genomgångna skolor och examina; utmärkelsetecken m. m.
Särskild utbildning: *Gymnasium Flövmästare*
Längd:
Användbarhet i krig:

År	Tjänstgörings benämning	Antal dagar	Regte. station o.s.v.	Kompl. skv. halt o.s.v.	Vitsord för tjänst- upptr. rando.	Förändr. tjänstg. enl. §108 I. F.; hemförlovn. jämte anledn. därtill; antal dagar, för vilka åtnjutet familjeund. skall avdr. m. m.	Komp. (e. s. v.) chefs signatur.	6. Inskrivningsmyndigheternas anteckningar.
1918	<i>Första lög</i>	<i>27</i>	<i>YKA 1</i>			<i>49% överskott ekonomiska</i>		Sida i längden:
1919	<i>Replik</i>	<i>29</i>	<i>10</i>			<i>44-45 20/11-41 6-6, 4-8</i>		
1920	<i>Replik</i>	<i>28</i>	<i>10</i>			<i>44-45 20/11-41 6-6, 4-8</i>		
1921	<i>Replik</i>	<i>28</i>	<i>10</i>			<i>44-45 20/11-41 6-6, 4-8</i>		
1922	<i>Replik</i>	<i>28</i>	<i>10</i>			<i>44-45 20/11-41 6-6, 4-8</i>		
1923	<i>Replik</i>	<i>28</i>	<i>10</i>			<i>44-45 20/11-41 6-6, 4-8</i>		
1924	<i>Replik</i>	<i>28</i>	<i>10</i>			<i>44-45 20/11-41 6-6, 4-8</i>		
1925	<i>Replik</i>	<i>28</i>	<i>10</i>			<i>44-45 20/11-41 6-6, 4-8</i>		

Hemförlövd den 31/12 1944 på grund av utträde ur vpl-åldern.

Koll.: (Rullf.-bets signatur)

7. Utdrag ur straffregister (införes av rullförlövsbefället eller med rätt bläck av övningsbefället.)

8. Frånvaro från inskrivning jämte anledning därtill.

9. Uppskov med inskrivning jämte anledning därtill.

10. Frånvaro från tjänstgöring jämte anledning därtill.

11. Uppskov med tjänstgöring jämte anledning därtill.

12. Månstads år. Försummad månstädning jämte anledning därtill. Erlagda böter för försummad inskrivning: månstädning: adr. anm.:

Avförd	Ull r. o. (s. r. o.)	Ull r. o. (s. r. o.)	Datum	14. Hitt nästan införes övriga anteckningar av rullförlövsbefället av I. I. B. mom. 33 omnämnd orsak; frifälleslag från värnpliktens fullgörande under fredstid eller uppskov från inställelse till tjänstgöring vid mobiliseringstillstånd att skyddas ur riket m. m.	15. Anledningen till överföring i avgångssamlingen.
47	33	33	1927		
33	52	52	1928		
52	43	43	1929		
43	44	44	1930		
			1931		
			1932		
			1933		
			1934		
			1935		
			1936		
			1937		
			1938		
			1939		
			1940		
			1941		
			1942		
			1943		
			1944		
			1945		

Ann. 1. Anteckningar m. m. införes i sammanträngd form, men tydligt.
2. Anteckningar, som ej hava varaktigt betydelse, införes med blyerts.
3. Vid bristande utrymme å detta kort fullständiga föreskrivna uppgifter & bifogningskort.

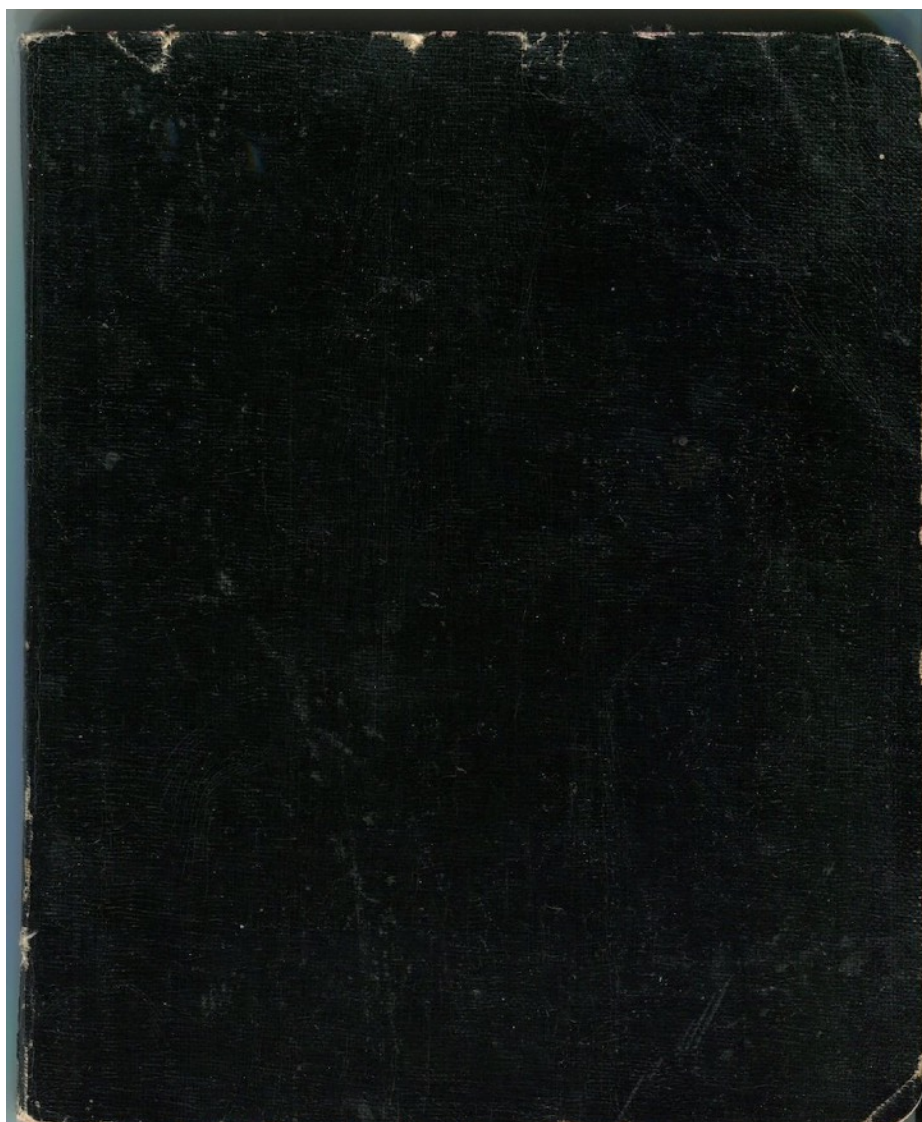
Pappa Oscars militärtjänst

Tillbaka

Till Innehållsförteckning

Till Bilagor

Några utsnitt ur Visboken från Waxholm 1918

Visbok.
Skriven år 1918.
Av värnpliktige Loomästare
nr 306/10 kompaniet Edvard Höglund
U. O. Mässon
Waxholms-Fästning

144

Förbjuden frukt.

Det lockar begärligt
en kyrs, o så härligt
Och munnen den speglar i ljusligt behag
Min huldade min sköna
vill låta mig röna
hur läpparnas smultron smakar i dag
Det sker så förläget
det plockas så träget
ky frukten förbjuden den smakar så bra
Och mättet det rågas
men ändå det prägas
när skola vi mötas och plocka kärnast

Till dig

Må hälsans rosor röda
upprå din kind få glöda
Må sorgen bantyst bliva
blott fröjd dig livet giva.

När i Stockholm äntligen hamnat
har vår hela kontingent
under skraft och skämt
En avskedsfäst vi hålla skall
i Bernsans stora sal
ej längre något sväng
Blott frihet komma kan på tal

Refräng.

Raska gosse vart du reser
håll din frihet städse kvar
Tänk på Gråbos hårda sväng
och vad tiden den var lång
Farväl, Farväl!

Den 17 December Wårnpl. Hovmästare
har jag 5 dygn N° 306/10 K. Elvar, Högland
hvar på Gråbo U. O. Mässen
Leve Friheten. Växholms-fort

Sista sidan med avslutningen på innehållsregistret

192

Nummer sida	Namn	Nummer sida	Namn
143	Första Kyssen	169	Waxöbykvins
"	Min släkting	171	Bondpermitteran
144	Förlojunden frukt	172	Tippary
"	Till dig	174	Ach de små holska kvinnorna
145	Längtan till landet	176	Ljura förtrollarinnor
147	Osten och Blända	178	Hesselbysteppen
148	Gud vet vem som kysser dig nu	180	Flickeras vals
150	Språkflugan	183	Värleksvisa
153	Äffonen	184	Det har min mamma sagt
155	En liten visa	186	Beväringsvisa för år 1915
156	Tiffelvisa	188	Aoskedshymn - från Gråbo
158	Kroken		
160	Jämbliq		
161	Långsamt men säkert		
164	Tio små negerpojkar		
167	Grabbarnas parad- march		

[Tillbaka](#)

Köpekontrakt

Jag Herr P. Höglund Kårens försäjer jag
härigenom mig tillhöriga handelslägenhet i
Wamsta jämte därtill hörande jord med
därå belägna hus, med nedan angifna
gränser, sådant det nu befinnes mot
en afrenskommen kaperskilling af Tjugufem
(2000) kronor samt i öfrigt på följande villkor

Tjugufem kronor jord ligger å ²⁰³ 1000 mantal
H. l. Åka Wamsta och Åka genom ägo-
skytning skiljas från stamhemmanet inne-
varande sommar

§ 2

Tillträdet sker den 1 juni detta år

§ 3

Kapersumman erlägges på följande sätt:
den 1 juni 1917 femmy femhundra (5000), den 16
september 1917 femhundra (5000), den 1 januari 1918 fem-
hundra (5000) kronor, den 1 april 1918 ^{fyra} femhundra (5000),
samma Tjugufem (20000) kronor
Kårens ägar dock rätt att för erhållande af lagfäst
inbetalningskört liqvidera de två sista betalnings-
terminernas liqvidera

§ 4

Gränserna för oförannämnda jordlot, Årens handels-
lägenheten är belaggen så följande: Inom mot lands-
byggen Dannemora Wamsta, Wala samt Gästgifveran
Petterssons ägar, i öster mot Gästgifveran Petterssons
ägar, i söder mot en rak linie som utgår från
en punkt å väggen mot Pettersson belaggen
461 meter från norra rörel i denna raka linie,
denna linie går sedan i västlig riktning 302 meter,
därvid bildande rak vinkel mot förnämnda så

8

gång, därifrån går rågången rinkelrätt från denna
 rätt närmsta linie i nordlig riktning till den Träffar
 landsvägen och blifver denna rågång 507 meter lång,
 Bredden på skiftet blifver således 932 meter och
 längden på midten 487 meter.

§. 5

Säljaren förbehåller sig den vad som finnes upp-
 huggen inom detta grännsråde, och skall den vara
 bortförd omast Uppril 1918.

§. 6

Agsätygelning, som blifven följt af detta
 köp, Botsä köparens och Säljare gemensamt och
 kostnads härpå delas lika

§. 7

Sedan köpeaktens fulla utläsning ärligen
 det Säljaren till två köparne utfärdat salubref jämte
 de för köpfärdens nömande erforderliga handlingarne

§. 8

Säljaren äger rätt att för utöfning af skogs-
 produktens vintertid använda den väg, som går
 från skogen fram öfver detta skifte och ut
 till landsvägen mellan handelsboden och bygghuset.

Härvid förämnas lika lydande exemplar utdelade
 åt köparen och säljaren samt hvar sitt.

Storungö den 25 Maj 1917

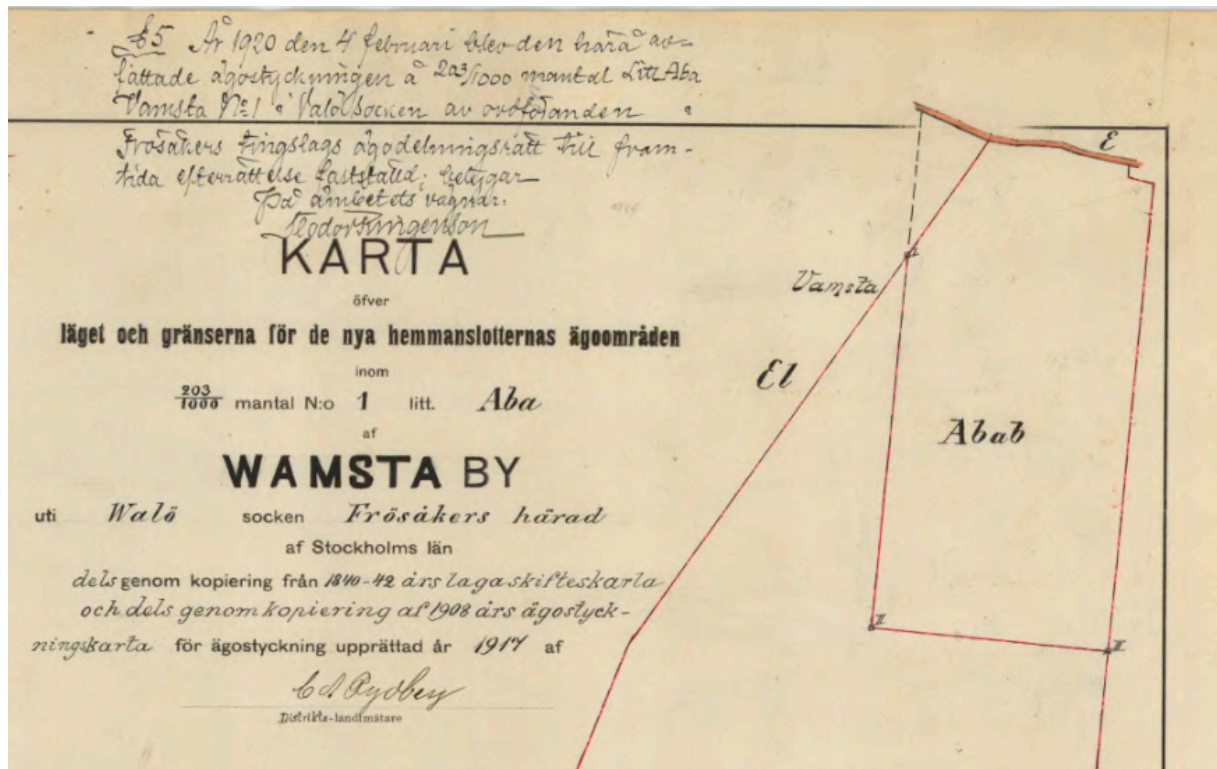
Edd af Uggles

P. Höglund

Wittus

Erik Clemensson Claes Joh. Boman.

Kartor över ursprungliga fastigheten 1¹⁹ (Abab) och senare delningar.

Den trekant som fattas i nordvästra hörnet, (Kilen) köper farfar 1927, då bildas 5²⁸. Han låter stycka av en del av 5²⁸, då bildas 5²⁹ som han säljer till skräddare Gustav Joel Lööf och hans hustru Maria Augusta.

På 5²⁸ finns kvar det boningshus ("Höglunds hus") som farfar nyttjat som bostad, vid besök i Vamsta, ända tills att han den 28 november 1936 flyttade från Kallerö i Börstil till "Höglunds hus" i Valö församling. På Ekonomiska kartan ligger "Höglunds hus" på fastigheten 8¹ och Vamsta handel med bostad på övervåningen ligger på fastigheten 9². Skräddare Lööfs hus ligger på 5²⁹. Fastigheten 1²⁴ sålde farfar så sent som 1935. Bildandet av fastigheterna 9¹, 9², och 8¹ tillkom efter att bouppteckningen efter farfar 1938 gjorts. 5³⁸ har tillkommit senare.

1939 äger farbror Axel fastigheten 8¹. Fastigheterna 9¹ och 9² har han sålt.

Torghägnaden 5²⁴ köptes 1917 av min morfar John (Per Johan) Jansson. Mamma Elvira var då sex år gammal. Det var ett torp under Forsmarks bruk så affären gjordes upp med Ludvig af Ugglas.

[Tillbaka](#)

Brevväxling mellan Oscar och hans kusin Edit.

Edit är dotter till Farmor Sofias syster Anna Katarina Wall i Gävle.

Gävle den 2 Mars 1919.

Kära Oscar!

Lygentligen på onsdag av
Mamma skrev jag en värdig pader
till dig, fast jag ville också se mig själv
onen så kanske du vet fått något brev
så snart, ty jag är trög med det per du,
om jag än så gärna vill.

Jo ple du vi fick brev från Koster
i dag angående ponor och hon ville vi
skulle skicka transportedel till Er för att
få svar som hon skulle pända. Vi hade
just fått en pedel i pädning när brevet kom,
så vi hade skrivit Koster som avsändare
onen det hindrar väl inte, att det skickas
från Hamsta, varför vi inte ändrar något
utan vi få det som det är, liu besvär igen
för oss. Vi äro så tacksamma för er hjälp,
som vi väl aldrig kan återbetala.

Det var poligt höra din röst i telefonen,
du får lov att komma hit snart, det var länge
sen sist. Skulle vara poligt för dig, att få lite
omväxling byter jag. Så härligt det är när
sommaren på landet är det väl trist ändå
på vintern. Vi ha väl på mycket arbete, att
tiden går om dan tänker jag. Häde av Kos-
ter till vi äro skogsbyggare om om dagarna
du sepe hem och hälsar på ibland förstås,
till glädje för dem står på Kallerö som el-
jest äro bra ensamma, när bästa ponerna

lyft vingen, du ej ämnar för alltid, men
den tiden kommer väl peksä. Jag är
gäldens gång att även jag tagit ett steg
värmare, det stora där två människors
skola fröjas till till och jag tror det finns
ej något mer uppåtlyftande och förädlande
än när dessa två älska varandra med
renhet och värme. Jag riktigt längtar till
fäse den flicka, du en gång skedd kalla
din (kanske hon redan är utvald du) det
uppdragas väl någon gång eller skulle du
bli gammal omgående, det hoppas jag ändå
inte. Vill i alla fall önska dig den godaste
renaste och renaste.

Ne tycker du och jag gratulerar för
omkret tok men om jag träffade dig skulle
vi grata mera. Jag är kanske lite oemodig

i dag peksä, då sigfid rest bort i dag
för till Gänslöva i Sandviken en 14 dagar
och det kan du fösta är tiäkigt.

Har du och Ni alla varit friska
i vinter, nej vist jag tvide var det inte
distri som gått till. Har har det varit
med pyranska pykan. Det är främderligt
att vi alla här hemma slappit undan,
för vilket vi få vara på tacksmanna, när
på många andra kemsökt, av den kemiska
pykedomer.

Hälsa om hel och hma på gott från
mig. Skulle vara poligt komma till by nå-
gon pmmar mera. Vill hel är väl stora
karden om peksä tilleror är väl dubbelig.
Skiv någon gång är välkommet när som
hållt. De bästa hälsningar till dig.

Hina Kassin Edlit

Bamsta den 13/3 1919

Kära Edith!

Hjärtligt tack för brevet,
det var så roligt få höra av dig
och höra att du är frisk och
kry, även vi här vid Bamsta
äro friska som små mörtar
alltammans, små pojkar
och ~~anna~~ vora mycket dåliga
i höstas hade spanskan
och difteri, sedan efter jät
finga pojkar lunginflammation

och vora mycket dåliga nu
äro de dock friska och
krya igen till sprin
in i affärn om dagarna
och vill ha en skrub med
juun du skulle se honom
nu när han kommer i
farten han kan nu tala
om nästan vad som häst,
tänk när du själt får en
liter pojke som springer
och jollar om allt som
finnes mellan himmel
och jord

[Tillbaka](#)

Vedum, den 6-2

Min kära, lilla älskade Alvira!

Tack för ditt kära lilla brev jag blir alltid så glad som när jag får brev från min lilla kusku uppe i nordens, här nere tror alla att uppland är väldigt kallt och nordländiskt. Hur mår ni alla nu? det var roligt höra att ni var friska då du skrev till mig hoppas att svämmar är fullt frisk i ryggen nu. Tråkigt höra att ni alla saknar mig men det går väl över så småningom, det blir väl värt då du veier, men vad jag skall bli glad då du skall inte tro vad jag längtar till den dag då kuskar och jag får hämta dig i Heulungå, jag tycker att det snart är ett helt år sen jag såg dig sist, nästan varje kväll har jag fått se våra små poter där du och jag är tillsammans, det är så roligt att få riktigt minnas och se på ar minnas nu då vi ej kunna träffas på så länge.

Annars har jag det mycket bra är frisk och kry, äter sover och mår gott. Beda är mycket duktig och plettilig hon städer, bäddar, lagar god mat och hjälper till i affären på lediga stunder. Matlagningen är

enkelt och billigt mycket gröt och tjock välling så vi
lever billigt men gott, mjölken får vi till droppan & lit
söt mjölk varje dag det är en bonde som kör omkring
med den. Beda är mycket snäll och försiktig men vill
att det skall räcka så vi blir riktigt mätta och tjocka
med tiden. Esustar är väldigt snäll han är så
intresserad av dig jag måste visa honom ditt foto
första kvällen, han är så fjälvram, tar upp vatten,
hugger och tar upp ved och står till tjänst så mycket
han han då han är hemma, han önskar alltid att det
skall gå bra för oss, och det tror även jag att det skall
gå bra, de gamla känderna kommer och handlar nu som
före. I går var Ivar Andersson och jag till Falcköpings
kurarett och gjorde upp affärerna med Dahllöf
han ligger ännu och väntar på operation, så nu är
affären din och min, jag sitter nu på kontoret och
skriver allt gammalt har restats ut här i dag.
Det blir nog ingen riktig ordning i rummen förrän
du kommer hit, jag ligger nu i köket och Bertil
Dahllöf ligger i en soffan i kammaren han är borta med
H. Dahllöf har varit här innan jag kom, har arbetat
på beuken några dagar nu och bollar här och där, vi brukar
spela några massor om kvällarna ibland vi har riktigt
roligt ~~att~~ alla är glada och försä. För vid leörja
herrarna alla dina frågor jag försä att du är hemskt
nyfiken, ungäend maten vet du den är bra och billig jag
blir nog snart fet, vi hade lite finare midda onsdags

för då var Ivar Anderson här och räknade inventeringslistorna
ni flöskottletter och konserverad fisk med grädde gott gott.
Gustaf är väl mellan 25-30 år. Perakis blir det inte förrän
du kommer. Rummet är 370 cm x 330 cm. Fönstret sitter på
lång vägg, mitt på, detta är stora rummet. Lilla rummet
är endast 180 cm brett, fönstret sitter något åt ena sidan
på lång vägg. Därför har lämnat så mycket möbler
ni behövs i rummen men i köket har ni varit ägna så
jag prordigger i skåpoffan ni, du kan ej tro så varm
hon är och stark å massor stolar och bord äro lika. Skåpet
sitter båda fönsterna på samma sida ganska högt på
väggen därför äro de så låga nästan fjorkantiga.
Första dagen sålde vi varor för 13.74 andra 17.02 tredje 35.-
fjärde 68.- femte 28.77 dessutom har vi bok med några
och månadsräkning med stajubbarna här i staden jag har
köpt ved, kol och ost och fisk är olika personer som
köper som andra varor och skriver rejor till på en
gång ni gör upp. Jag har ej varit ut annat än dit
jag haft ärende, ingen B. B. f. finns här nästan
alla super utom jag och några få utvalda, tråkigt
att du ej får Öngmar i sällskap, du kommer inte
bli färdig förr heller kanske? Hållra Ragnar
att man var riktigt snäll som följde dig

jag är inte alls svårtis, du vet jag lutar på dig i allt. Jag glömde alldeles att gå till Edla i backen men ni kan ju skriva samtidigt med kortet av hundparet Höglundom har väl inte kommit än. Fröja Ragnar om han inte har fått vinst handdukarna än du skulle få den med dig hit. Du kan inte tro vad dom beundra gabolampor den var oskadad då jag packade upp den, Gustav sade till Beda du skall få se de blir nog fint här här det blir färdigt. Jag har ännu inte packat upp allt här har varit så trångt innan Dödlöfs kommit bort. Gustav har nu varit iväg och frågat om jag ej kommer upp snart det är så långsamt upppe ensam, han vill prata om så mycket han har mys ringt till sin förtro han är så kär i en härföriska i Falcköping. Beda har också förtro en Guldmed i Våra och Bertel har sällskap med Bredhandlarns dotter i Vedum, och jag har min Fästmo i uppstånd nu vet du vara förbudet här i huset, övriga grannar är mycket hyggliga, svamp i andra ändan har en fru Alsson med en äldre sän som är resande hon är så värlig och pratam som är gammal bekant på en gång. Det var mycket mer att skriva men slutar för denna gång med miljoner glödheta kysar och så mycket kärlek som jorden rymmer jag blir den lyckligaste gubbe som vandrar under himlavalvet då du kommer till mig. Hälsa dina systrar och far i mor jag saknar dem lika mycket.

Diin äger Oskar.

[Tillbaka](#)

[Till Innehållsförteckning](#)

[Till Bilagor](#)

Sveriges slöjdläraryrkesförenings kongress.

Kongressdeltagarna samlade å Stadhushets Borgargård.

Sveriges slöjdläraryrkesförening, som i likhet med alla andra sammanslutningar beslutat kongressa i sommarens utställningsstad, har avhållit sitt årsmöte i Stockholm, i Rådssalen i Stads- huset, den 17 och 18 juni. Trehundra medlemmar hade infunnit sig från hela landet, varjämte 18 kretsar voro representerade av sina befullmäktigade ombud.

Mötesdeltagarna hälsades välkomna av Stockholmskretsens ordf., fröken *Valborg Flagge*, varefter mötet öppnades av föreningens ordf. fru *Sigrid Qvarnström*, som också valdes till mötets ordf. Till mötets v. ordf. valdes fröken *Flagge* och fröken *Hanna Landberg*, Gävle.

Årsberättelsen lades med gillande till handlingarna, revisionsberättelsen upp-

lästes och styrelsen beviljades ansvarsfrihet. Föregående års beslut att hålla årsmöte vartannat istället för varje år stadfästes. De styrelsemedlemmar, som voro i tur att avgå, omvaldes utom fru *Elin Nyblom*, vilken på grund av sjukdom insänt skriftlig avsägelse. I hennes ställe invaldes suppleanten fröken *V. Flagge*. Avgående suppleanter omvaldes, och den efter fröken *Flagge* lediga platsen besattes av fröken *Alice Berglund*, Stocksund.

Sedan alla övliga föreningsangelägenheter och val voro undangjorda, överlämnades ordet till undervisningsrådet *Hjalmar Berg*, som höll ett synnerligen intressant föredrag om »En handarbetskola för 100 år sedan».

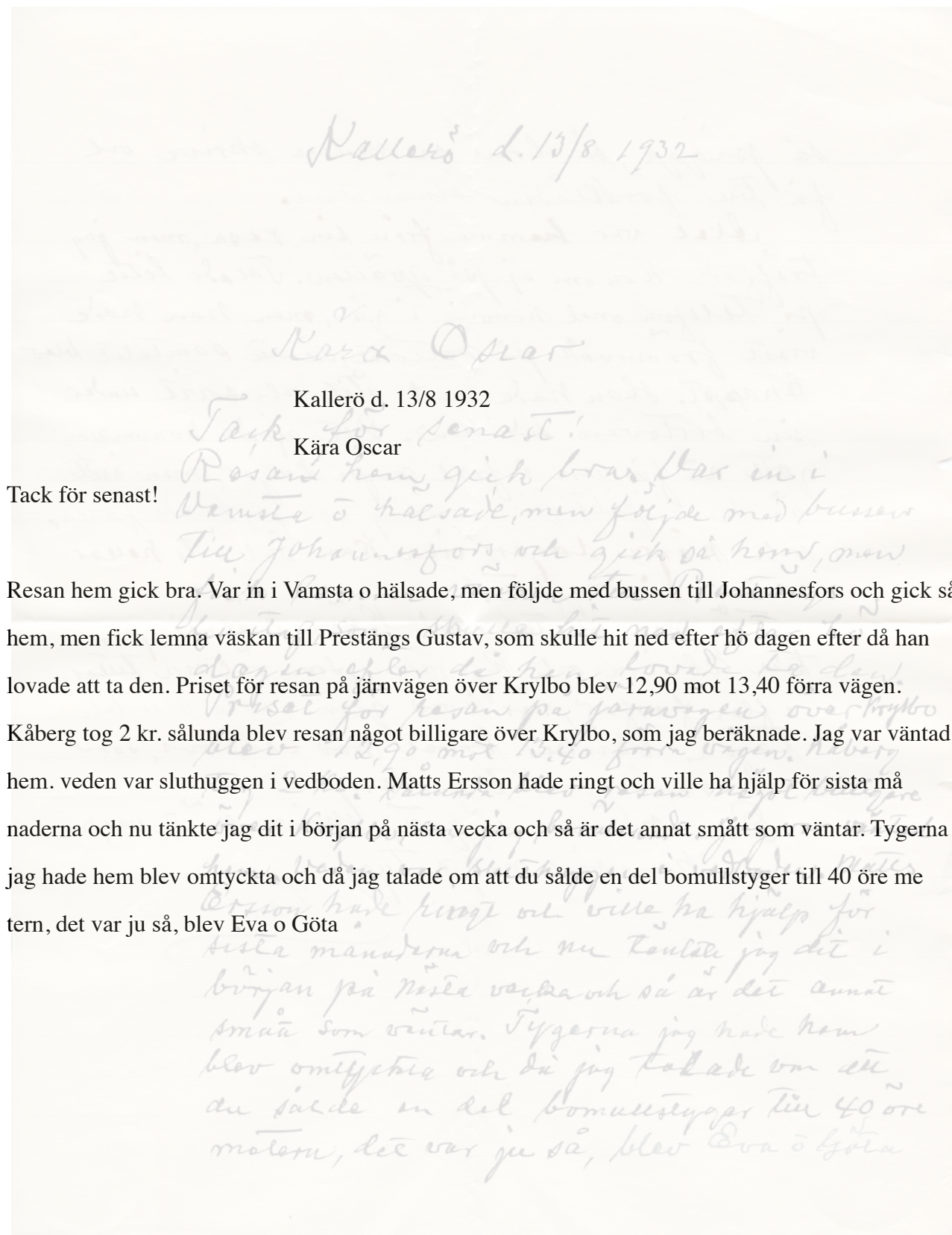
Tal. meddelade, att Klara församling av framlidne kyrkovården *J. W. Hülphers* år

1816 erhöil en donation på 7,500 riksdaler till inrättande av en skola för tio fattiga flickor i församlingen. Då det gällde att sätta detta testamente i verkställighet, erinrade sig kyrkorådet, att en annan församlingsbo, framlidne fabrikör *Chr. Pauli*, överlätit sin gård inom församlingen till upprättande av en fattigfriskola, med rätt för kyrkorådet att för ändamålet sälja egendomen, vilket också skedde mot en köpeskilling av 7,050 rdr. Av de båda donationerna upprättades en skola för 20 flickor, fördelade på två klasser: en läsklass och en arbetsklass. Den 7 januari 1817 började skolan sin verksamhet under ledning av en lärarinna. Omkring år 1820 infördes lancastersystemet, som avsåg att med minsta möjliga kostnad undervisa största möjliga antal elever, varvid de mera försigkomna fingo undervisa sina kamrater. Härigenom kunde elevantalet ökas till 70. År 1838 inflyttade både läs- och handarbetskolan i ett för dem nybyggt hus till dess skolan år 1847 införlivades med huvudstadens folkskoleväsen.

[Tillbaka](#)

Farfars brev till pappa 13 augusti 1932 sida 1

Avskrivet två sidor med original som bakgrund

Farfars brev till pappa 13 augusti 1932 sida 2

Avskrivet

så pigga, så dom sa skulle skriva och få till förkläden åtminstone. Axel var hemma från sin resa, men jag träffade honom ej på qvällen. Talade lite på telefon med honom i går, men han hade visst främmande på kontoret, så att samtalet blev knappt. Han hade mestätit och sovit under sin bortovaro sade han. Det gjorde nog honom gott att få vara ifred några dagar, men inte är han riktigt i ordning vad jag kunde förstå, och några dagars vila kan väl inte heller verkaså mycket.

Får nu sluta med Kära hälsningar till Elvira och Kjerstin, som väl nu tittar efter farfar, när hon grinar och vill bli tagen. Skickar brevet med Antons, som nu skall fara till HargEva hälsar så gott, skriver nästa vecka om hon vill något tyg.

Far

[Tillbaka](#)

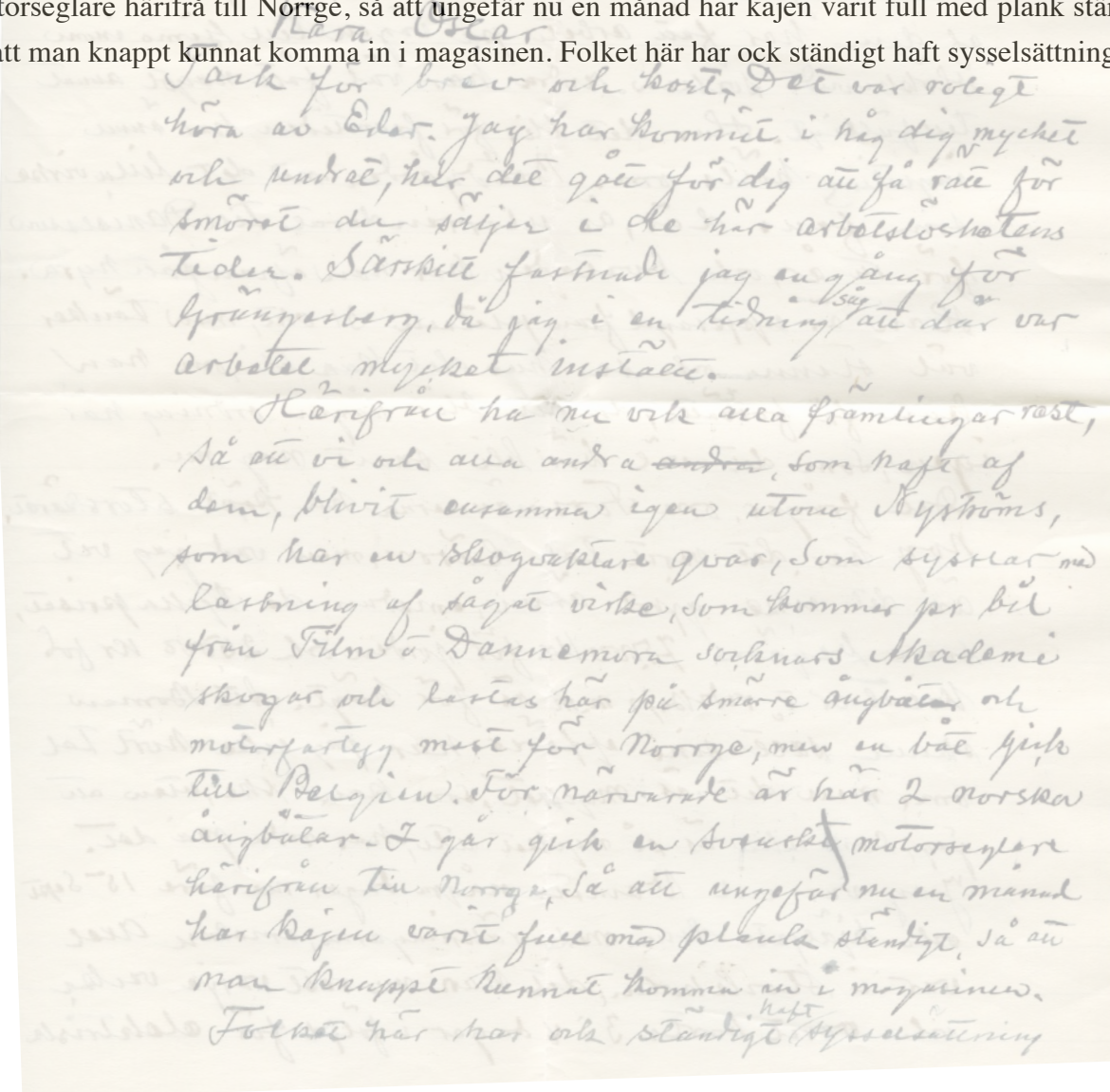
Farfars brev till pappa 26 september 1932 sida 1

Avskrivet fyra sidor med original som bakgrund

Kallerö den 26/9 1932

Kära Oscar

Tack för brev och kort. Det var roligt höra av Eder. Jag har kommit ihåg dig mycket och undrat, hur det går för dig att få rätt för smöret du säljer i de här arbetslöshetens tider. Särskilt fastnade jag en gång för Grängesberg, då jag i en tidning såg att där var arbetet mycket inställt. Härifrån ha nu ock alla främlingar rest, så att vi och alla andra, som haft av dem blivit ensamma igen utom Nyströms, som har en skogvaktare kvar, som sysslar med lastning af sågat virke, som kommer pr bil från Film o Dannemora socknars Akademiskogar och lastas här på smärre ångbåtar och motorfartyg mest för Norrge, men en båt gick till Belgien. För närvarande är här 2 norska ångbåtar. I går gick en Svensk motorseglare härifrån till Norrge, så att ungefär nu en månad har kajen varit full med plank ständigt, så att man knappt kunnat komma in i magasinen. Folket här har ock ständigt haft sysselsättning

Tack för brev och kort. Det var roligt höra av Eder. Jag har kommit ihåg dig mycket och undrat, hur det går för dig att få rätt för smöret du säljer i de här arbetslöshetens tider. Särskilt fastnade jag en gång för Grängesberg, då jag i en tidning såg att där var arbetet mycket inställt. Härifrån ha nu ock alla främlingar rest, så att vi och alla andra, som haft av dem blivit ensamma igen utom Nyströms, som har en skogvaktare kvar, som sysslar med lastning af sågat virke, som kommer pr bil från Film o Dannemora socknars Akademiskogar och lastas här på smärre ångbåtar och motorfartyg mest för Norrge, men en båt gick till Belgien. För närvarande är här 2 norska ångbåtar. I går gick en Svensk motorseglare härifrån till Norrge, så att ungefär nu en månad har kajen varit full med plank ständigt, så att man knappt kunnat komma in i magasinen. Folket här har ock ständigt haft sysselsättning

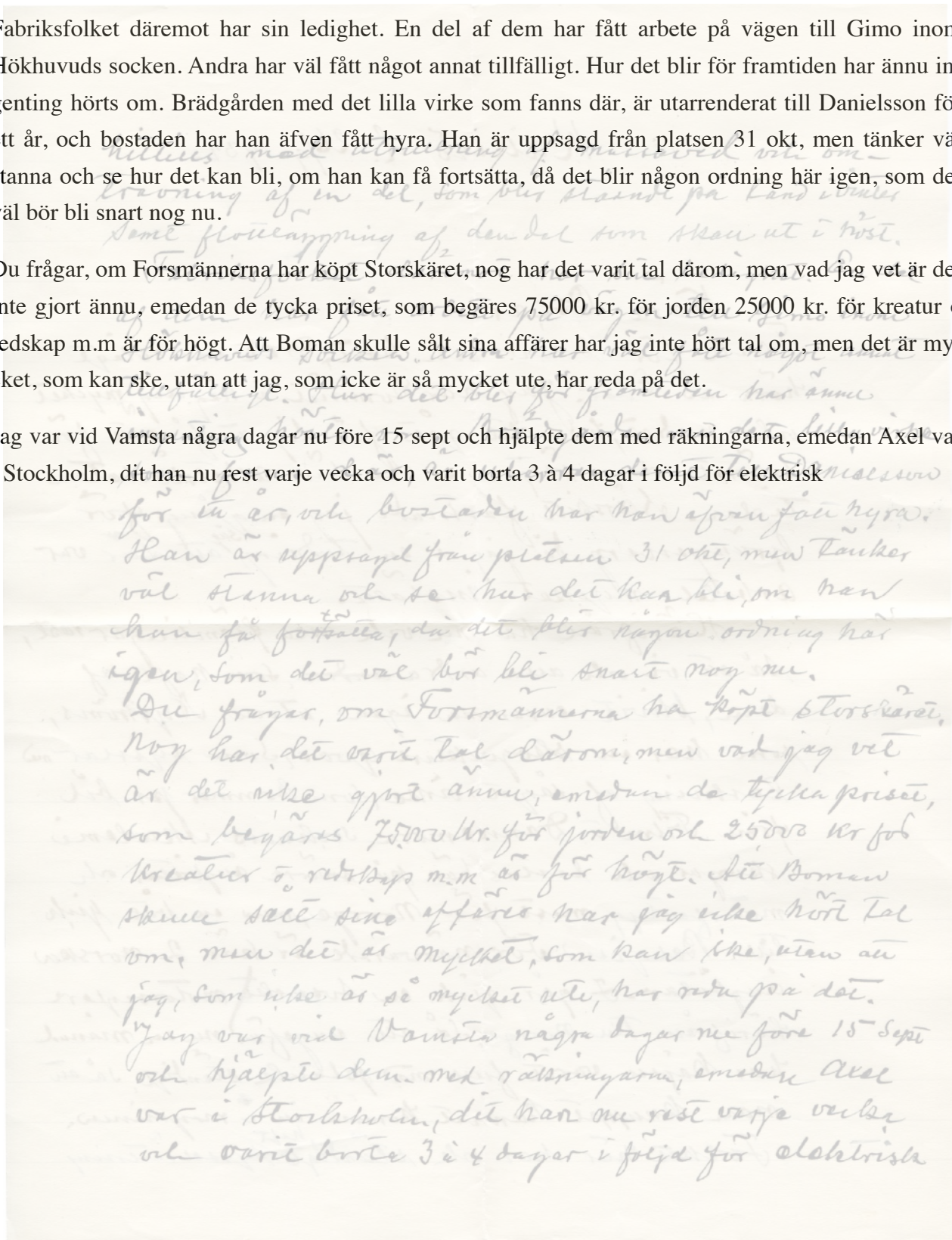
Avskrivet

hittills med utrullning af massaved och omtravning af en del, som blir stående på land i vinter samt flottläggning af den del som skall ut i höst.

Fabriksfolket däremot har sin ledighet. En del af dem har fått arbete på vägen till Gimo inom Hökhuvuds socken. Andra har väl fått något annat tillfälligt. Hur det blir för framtiden har ännu ingenting hörts om. Brädgården med det lilla virke som fanns där, är utarrenderat till Danielsson för ett år, och bostaden har han äfven fått hyra. Han är uppsagd från platsen 31 okt, men tänker väl stanna och se hur det kan bli, om han kan få fortsätta, då det blir någon ordning här igen, som det väl bör bli snart nog nu.

Du frågar, om Forsmännerna har köpt Storskäret, nog har det varit tal därom, men vad jag vet är det inte gjort ännu, emedan de tycka priset, som begäres 75000 kr. för jorden 25000 kr. för kreatur o redskap m.m är för högt. Att Boman skulle sålt sina affärer har jag inte hört tal om, men det är mycket, som kan ske, utan att jag, som icke är så mycket ute, har reda på det.

Jag var vid Vamsta några dagar nu före 15 sept och hjälpte dem med räkningarna, emedan Axel var i Stockholm, dit han nu rest varje vecka och varit borta 3 à 4 dagar i följd för elektrisk

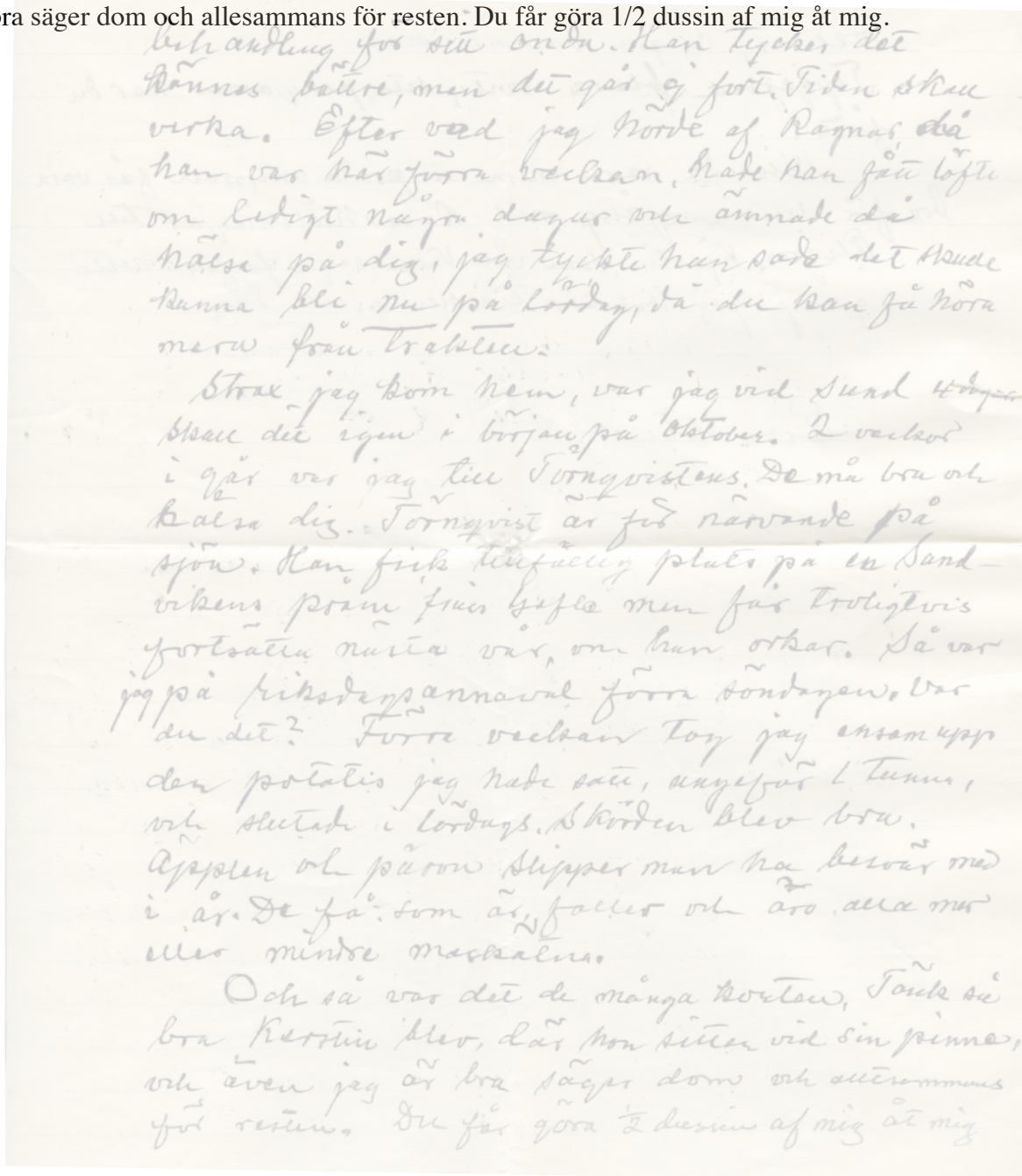

Avskrivet

behandling för sitt onda. Han tycker det känns bättre, men det går ej fort. Tiden skall verka. Efter vad jag hörde af Ragnar, då han var här förra veckan hade han fått löfte om ledigt några dagar och ämnade då hälsa på dig, jag tyckte han sade det skulle kunna bli nu på lördag, då du kan få höra mera från trakten.

Strax jag kom hem, var jag vid Sund 4 dagar. Skall dit igen i början på oktober. 2 veckor i går var jag till Törnqvistens. De må bra och hälsa dig. Törnqvist är för närvarande på sjön. Han fick tillfällig plats på en Sandvikens präm från Gefle men får troligtvis fortsätta nästa vår, om han orkar. Så var jag på riksdagsannaval förra söndagen. Var du det? Förra veckan tog jag ensam upp den potatis jag hade satt, ungefär en tunna, och slutade i lördags. Skörden blev bra. Äpplen och päron slipper man ha besvär med i år. De få som är, faller och äro alla mer eller mindre maskätta.

Och så var det de många korten. Tänk så bra Kerstin blev, där hon sitter vid sin pinne, och även jag är bra säger dom och allesammans för resten. Du får göra 1/2 dussin af mig åt mig.

Farfars brev till pappa 26 september 1932 sida 4

Avskrivet

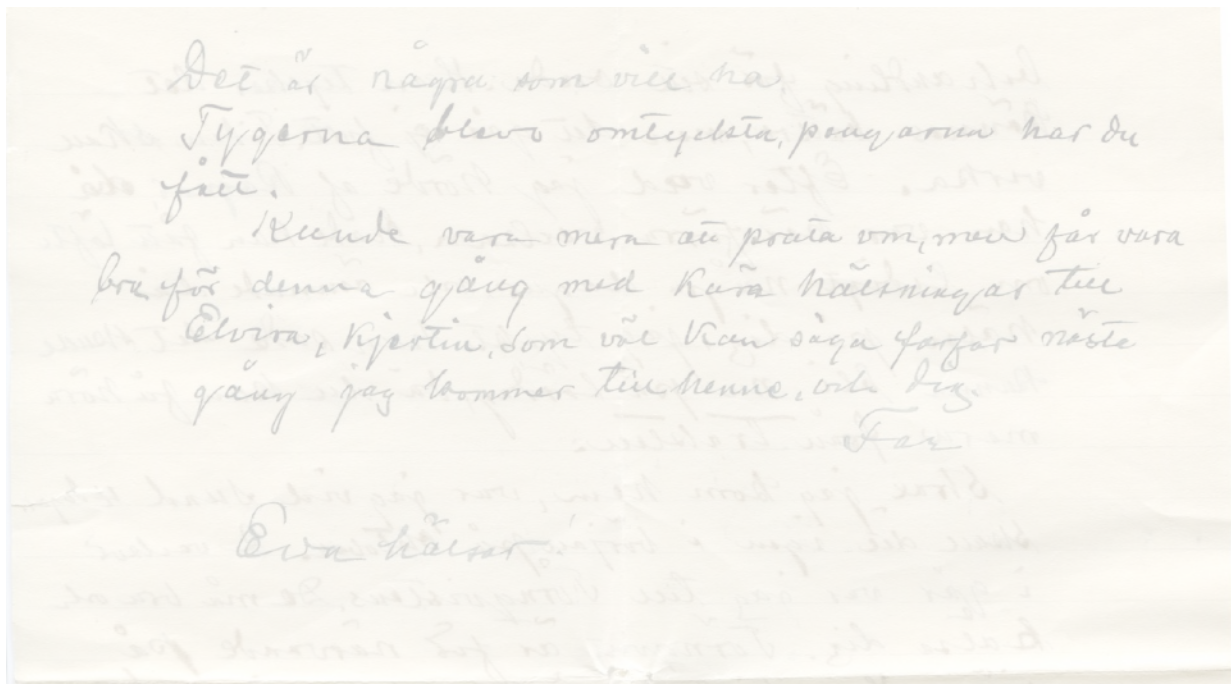
Det är några som vill ha.

Tygerna blevo omtyckta, pengarna har du fått.

Kunde vara mera att prata om, men får vara bra för denna gång med Kära hälsningar Elvira, Kjerstin, som väl kan säga farfar nästa gång jag kommer till henne, och dig.

Far

Eva hälsar!

[Tillbaka](#)

Farfars brev till pappa 28 november 1932

avskrivet

Vamsta den 28/11 1932

Kära Oscar!

Tack för sista brevet och tack för välönskningar på fars dag. Jag fick ock en blomma här den dagen. Jag har varit i Vamsta hela tiden, sedan jag kom hit första dagarna i november samt sysslat med hvarjehanda bland annat har jag gått i skogen en vecka och kvistat upp toppar och annat smått, som ligger kvar av det stormfällda sedan förra året och det är mera kvar ännu. Blir det torrt och vackert i morgon går jag väl dit igen. Vi ha här haft omväxlande väder. Ena dagen tjocka och regndis, den andra klarare och något kallare, i busk som och riset. När det är vått, är det otrevligt att vara där och då har jag varit inne och sysslat med annat eller också med ingenting. Det är skönt att vara ute och syssla med något i ensamheten. Jag trivs nästan bäst då.

Axel har nu slutat med sina Stockholmsresor. Reste dit sista gången i fredags och kom igen i lördagskväll och ser det ut att behandlingen har gjort honom gått. Han ser kry och rask ut och säger själv att han icke känt sig så duktig på flera år, om det nu bara håller sig. Han har nu medicin för en tid framåt och doktorn har sagt att han kommer att känna sig något trött 2 à 3 veckor efter, men hoppas att han sedan skall slippa känna trötthetskänslan så fort och ofta.

Du undrar när jag kommer till Eder. Jag har tänkt att det skulle bliva något efter 15 December, förr blir det icke. Jag skall väl till Sund antar jag i början af December och hjälpa Matts Ersson med vägräkenskaperna så långt det går att göra dem i ordning, sedan blir det så fort som möjligt på nyåret att göra dem färdiga för året, i synnerhet som han troligtvis kommer att afgå som vägstyrelsens ordförande och kassör vid årsskiftet. Jag ska undersöka om dagen när jag kommer, om hälsan får vara. Jag tar väl resan över Sällinge denna gång. Kanske kan jag då få postförarn att köra mig till Eder. Du kan ju tala med honom när tiden blir. Bor han i närheten av Sällinge? Så är det ju Oscar snart och mottag på din namnsdag mina bästa lyckönskningar och likaså Axels familjs. Kanske sända de dig något själva. Och så farväl för denna gång med de käraste hälsningar till Eder alla tre. Vi språka mer när vi träffas.

Far

[Tillbaka](#)

Farfars brev till pappa den 18 januari 1933

Jag kommer också i må, att du har
din namnsdag om ett par dagar. och
har jag även gratulerat och lyckönskningar.
Med önskan detta även i samman.
Hjertliga hälsningar till dig och de
dina från oss här och från alla
anhöriga i Gefle.

Far.

sida 1 avskriven

Vamsta d. 18/1 1933

Kära Oscar!

Tack för senast och den stilla vistelsen hos Eder. Här är bara bråk jemt pojarna emellan, så att man tröttnar höra väsendet. Resan gick bra hem och frisk har jag varit hela tiden, men Axel har legat sedan söndag kväll. Hade snuva då jag kom hem, men var uppe. Lill Axel går ock snuwig. Du har väl nu blivit utväntad på papperet, jag tog hem. Vi talade om det på lördag och tänkte få det i ordning på måndag, men när måndagsmorgon kom, var Axel liggande. Jag beslöt att vänta till tisdag, men även då kom han ej ner. Jag frågade Anna och hon trodde han skulle komma i ordning till på onsdag. Idag kunde jag inte hålla mig längre utan gick för att tala med honom, men när jag kom sov han – han sover mycket om dagarna – så att jag ej störde honom, men frågade Anna, om han hade talat om något, som han ock gjort, varför jag frågade henne, hur hon ställde sig till saken. Hon hade ingenting, sade hon, och kunde inte skriva på något namn och att resonera med henne lönar sig föga. Jag anade ju från början, att det inte skulle gå att få hennes namn och då var det ju inte heller lönt att få Axels. Det hade ju bara förstört saken. Jag har dock skrivit dit mitt och sänder det nu bevitnat

Tack för senast och den stilla vistelsen hos Eder. Här är
det bara bråk jemt pojarna emellan, så att man tröttnar
höra väsendet. Resan gick bra hem och frisk har jag varit
hela tiden, men Axel har legat sedan söndag kväll. Hade
snuva då jag kom hem, men var uppe. Lill Axel går ock snuwig.
Du har väl nu blivit utväntad på papperet, jag tog hem.
Vi talade om det på lördag och tänkte få det i ordning
till måndag, men när måndagsmorgon kom, var Axel slung-
liggande. Jag beslöt att vänta till tisdag, men även då kom
han ej ner. Jag frågade Anna och hon trodde han skulle
komma i ordning till onsdag. Idag kunde jag inte hålla mig
längre utan gick för att tala med honom, men när han
sov han – han sover mycket om dagarna – så att jag ej störde
honom, men frågade Anna, om han hade talat om något,
som han ock gjort, varför jag frågade henne, hur hon ställde
sig till saken. Hon hade ingenting, sade hon, och kunde
inte skriva på något namn och att resonera med henne
lönar sig föga. Jag anade ju från början, att det inte
skulle gå att få hennes namn och då var det ju inte
heller lönt att få Axels, det hade ju bara förstört saken.
Jag har dock skrivit dit mitt och sänder det nu bevitnat

Får du Anderssons med kanske det går ändå, bara om inte hans fru också strejkar, eller om du kan få någon mera. Från Handelsbanken var det kommet, när jag kom hem. Det hade troligtvis legat i Dannemora länge och blivit något fel vid avisen, emedan han fick avis påskriften "dubblert". Första avisen tycks ha kommit på villovägar.

Ja, du må tro jag har varit orolig om dagarna och om nätterna med föresten. Man har ingen att samtala och rådgöra med när Axel ligger. Jag har dock haft fullt göra med fakturor och sådant. Till Sund ville dom icke ha mig förrän efter morgondagen någon gång.

När det blir klart huru många namn du får, skriver ni i där det står för _____ och _____ för (där ska vara en för båda och båda för en, om det är bara två, eljest blir det alla för alla och alla för en), Men det kan ju ej bli mindre än tre. Röntan hit behöver du inte brådska med, det kan väl bli när du kan. Jag menar nu 250 kronor. Det andra är det ju långt till och det kan jag kanske klara upp utan något biträde. Ja nu är det kväller och jag känner mig rätt lugn, då jag nu vet huru det gick här, fastän det inte gick något vidare bra, något jag förutsåg. Vi får anförtro oss om Guds ledning kanske det går bra. Kära hälsningar.

Far

Börjar nu komma snö här, är väl ett par tum samt några grader kallt.

Får du Anderssons med kanske det går ändå, bara om
inte hans fru också strejkar, eller om du kan få någon mera,
Från Handelsbanken var det kommet, när jag kom hem. Det
hade troligtvis legat i Dannemora länge och blivit något fel
med avisen, emedan han fick avis påskriften "dubblert".
Första avisen tycks ha kommit på villovägar.
Ja, du må tro jag varit orolig om dagarna, ^{och nätterna med föresten} Man har ingen att
samtala och rådgöra med, när Axel ligger. Jag har dock haft
fullt göra med fakturor och sådant. Till Sund ville dom
icke ha mig förrän efter morgondagen någon gång.
När det blir klart huru många namn du får, skriver ni i
i där det står för _____ och _____ för (där ska
vara en för båda och båda för en, om det är bara två, eljest
blir det alla för alla och alla för en), men det kan ju ej bli
mindre än tre. Röntan hit behöver du inte brådska med, det
kan väl bli när du kan. Jag menar nu 250 kronor. Det andra
är det ju långt till och det kan jag kanske klara upp utan
något biträde. Ja, nu är det kvällen och jag känner mig rätt
lugn, då jag nu vet, huru det gick här, fastän det inte gick
något vidare bra, något jag förutsåg. Vi får anförtro
oss om Guds ledning kanske det går bra. Kära hälsningar.
Far
Börjar nu komma snö här, är väl ett par tum samt några
grader kallt.

[Tillbaka](#)

Norrredin d. 24/1.33.

Kära Oscar

Som du ser är jag nu i
Norrredin hos Landberg. Kunde
hit i går kväll och bli väl
tröttn på veckan. Sker gör det
för dig med nemmen? Vi sade
Avel o jag ån vi skulle flytta
i och skicka även det för
Kantelstanken, men du får väl
läsa höra af dig om du så onskar
Avel har nu varit duktig igen
några dagar, men en del af

kommer hosta och ha ont i
halsen. Jag var varit frisk.
Jag har nu fått reda på
Gustaf Formans adress. Den
är Karlavägen 46, Stockholm
Jag var ike på begravningen
hos Karl Anderssons. Det var
ingenting alls vid Kallerd. Samling
vid Birstil, Kaffe i Östhammar
och så hemresa. Glade jag fått
vara vid Kallerd något hade jag
kanske varit. I går var här
Kallē 24, 26 & 28 grader, i dag
är det på plussidan, snö är
det tillräckligt för god slatförē

Utu du moria niga rader sa
gor det sa ar det kinner nit
mitan jag ar har. Frappade
din svenns Gustaf i Sunders
konu. Han kallade fran Sles, ar
ni mitte bra

Karna kalsningat.

Fas

Jag har sa ni kintzvit
peuyas. Kom ej dit, har ej
fari kvito annu

[Tillbaka](#)

Sund d. 10 Febr. 1933

Kära Oscar.

Tack för brevet med de goda nyheterna. Jag fick ^{det} i dag på eftermiddagen, efterlämnat från Kamsta, där det var i går kvällen, då jag talade med Axel. Som du ser är jag vid Sund nu. För Tine Lundbergs i måndags morse och därifrån och hit i onsdags eftermiddag. Bliir väl här över söndagen, sedan blir det nödvändigtvis igen några dagar och så blir det väl hit igen. Förra veckan var jag vid Kamsta hela veckan, då vi höll på med inventering och fick ihop lagret till 50,000 kronor och några hundra. Något slutresultat för året kunna vi inte med, men troligtvis har Axel nu räknat ut det på ungefär, fastän jag inte hört något därom. Vi måste spara med det till jag får hjälpa andra med deras nödvändighet. Deklarationen får vara till fram i mars. Axel tycks vara rätt dubblig nu. Som du ser är jag ~~för närvarande~~ ej arbetslös ^{för närvarande}. Jag tror du bor med sedan här. Trevligt här vid Sund, kanske därför att det ligger nära min förtäring, men hela familjen är och så snälla och vänliga. Ja, nu är det sönadags och därför farväl för denna gång. Må det gå väl för dig önskar din
Fars
Hälsningar till familjen

[Tillbaka](#)

Uusika d. 15/3 1933.

Kära Oscar!

Får du först tack för brevets af 7/2, som jag tror
än jag/besvarat ännu. Vid tiden går fort. Jag tycker det är
inte länge sen jag var i Finland. Jag har ju också haft
jämte goda hela tiden så när som på några dagar af de
sista då jag varit här och gått med lite snö och
kälopluss, så att jag ej velat vara ute. Politiskt höra att
Länets blev beviljat, om du bara kan klara det, så att det
går bra i fortsättningen. De låter bevis på hur affären går,
men vi få väl hoppas det bästa. Affären har inte
gitt något löfande. Någon behållning blev det inte. Transaktioner
gick till cirka 50000 kr och så blev skrivit mer fordringar med
några tusen, vilket gör resultatet dåligt, men så rör det sig
väl också om säkra fordringar. Februari månad i år komde
en inkomst i kassan på bara mer än 7-8 tusen kronor,
det är väl om pengar övert är få in några. Jag har
 varit vid Kauerö 2 dagar förra veckan för upprättande af
bouppteckning efter Karl Andersson där, som dog den
5 Januari. Då jag kom från dig, hade jag ^{en} bjudning till begrafning,
men var ej med, emedan jag tyckte det var besvärligt med

Utlämnat halsus och fringar, men han får sinna bort.

Skjutrar. 2 veckor därefter var jag bjuden på begrafning vid
Korskedjan hos Borgströms. Det hade en flicka som dog. Jag var då
hos Lundbergs. Jag har och ritat ut Fortmarks väpningsplan i
vad som rör fabriken och dess verksamhet under 1932. Det skall
bli något skifte där om, så än bolaget blir upplöst och Skarbussén
blir ensam så länge. Fabriksområdet är sålt ännu och folket
går nysslost vid Johannesfors & Kallerö. Till Kallerö
fraktas ned dubbtigt med 3 mtr mossesved m.m. både af Fortmark
och Ljimo så än barkerna bli väl överfulla i år också. Skall
väl i sommar bli något gjort där med lastning. Nyströms har
köpt en f.d. bombbyggnad i Svaninge, som de ännu väl besöka sig i, när
det inte blir något vid Kallerö. De få nu bygga sin bostad där, liksom
ann andra. I år skall Fortmark sluta med arrendet af Kallerö området,
som äges af Ljimo, som då skall överlämna det fjärra, för då de har
det ställer sig för mig.

Var du med Lise Remou, som du skrev om. Ved tyckte du om
det? Högfrån var jag ingen som var det. Det är för långt öfvert.
Stal har varit från dubbtigt hela tiden, men har medicin, som
han tar efter maten har jag sett.

I morgon skall jag resa till Sund igen och göra gullt
färdigt där med vapensken och debetskott för väpnaren m.m.
Det tar nog en vecka antas jag. Från Eva & Lind har jag
hört något på vintern men har sport vid Kallerö, än de börja
eller arrendera en ställe i hans hembygd vid Rjesterön, detta
emellan det är mycket oviss om nya Ottomans kommer att gå
i sommar på grund af dåligt med frakterna. Kunde vara mera än fel om,
men slutar med våra hälsningar till dig och din familj. Skriv hur
du har det.

Stal & alla hälsa!
Far

Tillbaka

Farfars brev till pappa 13 april 1933

Varsta d. 13/4, 33.
Kära Oskar

Tack för sista brevet. Det lyg höra att ni äro friska
och orka syssla med affärens, fastän de äro dåliga.
Det är samma visa här. Det är ingen fart med något.
Få se om det bättre sig förut väras. Det är nu spekulanter
på fabriksområdet och fabriksruinerna och det tycker vara
kanske nu allvarigt än vad det varit någon gång förut, om
de nu kunna komma på en priset men det skall
väl bli klart i denna månad här det än blir.

Jag har nu varit i Varsta sin d. 2 april. Denna vecka har jag
hållit i Toronkas råbenschaper för Sterbhuset. Det förra jag
hade var bara för Fabriksbolaget. Men det är mycket än göm.
i råbensskaper i är genom den mycket nyttiga och
känning, som var förr året. I minnede var jag till Kalle
och ^{sitt} husesyn där på minnede tillhörighet. Följde med Skatte
till Johans på morgonen, då han körde till Östhammar efter
gröningssårens och var kvar till kvällen, då han kom dit
med ditet varot. Det är inte mycket nu åt det hållet mot
det var när de höll på ö resten. Men det var, som en ljusare
syn på framtiden, bara därför att det nu är tal om det skall bli
någon affär af med fabriken. Syn är nu isfri utom norra

gropen, men dessa har väl gått där nu och genom att det bläst
från sydlig riktning dagarna. Kärle veckor annonserat Myr
Osthammars afgång från Storkölen och kommer väl att gå in, då
han har sagt att gå in med Uxholm III var vid Osthammars
förre lördagen på sin första resa. Tredje dag på kvällen får
jag åter till Sund för att biträda vid uppboord af vägskaften, vil det
saker veckor ut, så de får förbrukas vilor och jag får ombyte
af arbete. Det blir en dag ut på körens och en dag i Osthammar samt en
dag vid Snerlinge och en dag i Svedje. Men hälsa från Klara Nyström
eller Waplund, som hon nu heter. Träffade henne vid Sund, då jag var
där sist. Hon frågade efter dig och bad mig hälsa. Hon har nu köpt
Verstehörs tospet och flyttat dit i vät. Förnäst har nu rest
ut till Ljusna i år igen har jag hört, själv har jag inte träffat
någon af dem på hela vintern, v. Det var tillom att de skulle ha
hitt engång på vintern, men har inte blivit af samma mått därför att jag
varit borta så mycket, så det kanske passat. Stor auktion blir det
vid Snesslingeberg i slutet på månaden, då alla kreatur och allt
annars ^{resten} körs sedan säjas. Båren har själv köpt gårdens och
för väl nu ropa in vad han vill ha kvar. Slut gilla det med din
deklaration, som jag uppgerde? Har du hört något.

Ja, nu är kl 10 på kvällen, får sluta med kärn hälsningar till
Eder alla tre och önskar en glad & trevlig påskhelg. Vi ha nu
mitt väder här fastän mulen dessa dagar, men det har varit fint
en del dagar. Man ser en annan böj på åkerboulet.
Skal har varit riktigt duksting i vintern, är i festen varje dag och
hälsa edet äfven så de andra.

Tack för korten

Vänligen

Fat.

[Tillbaka](#)

Kallerød d. 14/8 1933

Kära Oscar!

Tack för kortet och välönskringarna på namnsdagen. Jag fick det då jag kom till Vamsta på lördagen d. 5 aug.
Du tror väl att jag kommit alldeles vilse, eftersom du också hört af mig på så länge och inte heller fått besök af mig. Jag undrar själf hur det blev möjligt gå så långt som halva augusti. Men verkvorn gå den ena här den andra där, de 2 första verkorna af juli var jag vid Vamsta och väntade att få ord^{at} för till Sund, men de hade främmande från Skåne så de liggplatserna var upptagna. Tredje verkan var jag där, de 2 följande var jag vid Kallerød och rustade lite vid gården samt plöjde 40 lit röda vinbär som de köpte på nya Östhammar, samt hjälpte Nyström med hökergring ryckvis. Det var regn mer eller mindre ^{någon} varje dag så det var alltså i dessa de verkna stunderna. Förre verkan var jag vid Vamsta och fortsatte med ritning och mätning af alla fönster i gamla gården som jag började med i juli. Det var alldeles nödvändigt. Det såg så grått och förfallit ut. Vi ha också tänkt på den och flera hus till rödfärgade, om de nu hinna med själfva sedan Furubom flyttat, annars finns det väl någon annan att få. Det är ju inte så mycket att göra i affären

Vörögivitt var jag till för gämen jag var här. De små brackbåtarna
håller de på skrovet.

Ständigt man inte går det att vridfärga masttunden och
repetieren den andra. Skytte har gått hen och som det ser
ut med börning och utskärpning vid Berings och det
omkring varje veckoval i mynn böjer skal i Fortmuth-
I dag d. 14. för jag till Kallero för att ta en vara på
Körstörren, som det är rätt bra af i år, innew fjäglerna
hinna ta bort mer af dem och så är det bra med
vintars kvar, som inte varo mogna förrän gämen jag
var där. Jag blir nog här till slut af veckorna
Ja, så där her min tommer gått och det är skönt
att få vara friska och skjuta sin själva och något dertill.
Jag har ofta tänkt på Edes i Finnåker och hade
jag inte haft Kallero all på en på emellanåt hade jag
varit hos Edes, men det är roligt att komma hit ibland
och då jag får det, tycker jag att jag ej vill lämna det.
Tänkte djerna skulle börja röra sin något här och
behöva det själva, då jag kunde bende få någon
krantant ersättning för att jag lämna det. Det är ju
nu ingen egentlig förtjänst för mig att ha det. Det
blir väl bara för en jag får af Nyströms då jag är
här.

Få nu se hur det blir nästa veckor, om jag reser
till Edes på en par veckor eller så. Jag ringes så då
fall, så att du ställer om skjutens från järnvägen
Vore mera att prata om, men få väl sluta nu
med dessa hälsningar till Edes allen. Hiltma
hälsar hjärtligt. Hon var om rätt bra i bengt igen
Får

[Tillbaka](#)

Farfars brev till pappa 20 november 1933

Namsta d. 20/11. 33.

Kära Oscar!

Jag har haft brev från Götefrid i Gagnef, där han inbjuder oss och Titi en liten festlighet, som han säger, Söndagen d. 26 Nov. kl. 7. e.m. på hans 50 års dag och mösters 75 års dag några dagar förut. Den skall hållas på Loozrens matsalar Rydbovallen 31. Som hans rop var säkert på din adress, bad han mig meddela dig denna inbjudan, samt betja dig med den honom i tid, om du kommer, i och för beställningens skull som antalet deltagande.

Det vore väl roligt för dig att komma till Gagnef och ser du bättre blir det bättre, det blir väl lika så kom från oss åter. Om vi komma dit vet jag ej säkert ännu, ty det är hos ej bestämt sig ännu. Götefrid säger att vi såväl som du kunde komma redan på lördag. Vill du så ser, jag ger dig halva kostnaden när vi träffas. Vi må vara här. Vinter-åstegit utom snö är det. Vänligen i hast

Hälsningar
Far

du kommer väl ihåg Kåseripåren 57

[Tillbaka](#)

Uppsala d. 29/11.33.

Kära Oskar!

Du kom ej till Gofu på Gofu's högtidsdag. Jag hörde, att du hade ditt bitrade fetakligt vid tiefällat. Nu försiår du, att jag var där, men ensam. Axel kände sig ej livad för resan. Han höll på med resor för orderypplagning föu i vecka ut, så har det varit rät mycket att göra hemma, så att han ville vila, varför jag nästan blev övertalad af dem att resa för att vi skulle bli representerade vid festen. Jag tog järvägen på

²
Söndags eftermiddagen och kom Tice
Geple vid 6 tiden så mycket jag
hann upp till Lunds för att hälsa, så
var det till att gå till festplatsen.
Och festligt var det. Många af
hans kamrater voro med, glada och
trevliga människor. Så var Ellen
Dau och en fru Lindgren samt
Edith Dau en fru Rindholm med, men
ej gamla Dau eller någon af Sonorn
Dau. Vi få väl prata mera i saken,
när vi träffas. Jag var kvar i
Geple till tisdag a.m. Klockan 3
då min returbiljet tog slut och
det ^{var} bara trevligt. Moster var ²
koy på söndag & måndag, men på
tisdagen var hon dälign, fastän hon

ikke var med på festen, men det
jeg var jo mere borte og støj hemme
än vanligt, så hon blev väl tröt.
Jag har ingen kännning af det.
Jag blir nu vid Danne några dagar
tills jag får göra utflykten till Sund
och Skedda och sedan hoppas jag det
bli Finnsåsen också. Vi fick litet snö
här förra fredagen med 12 à 13 gunderskæu
på lördag & söndag. Nu är det tövader.
I dygn var det mera snö än här, men
i går var det bara slask där.
Nu kan jag ikke gå i skogen och
hugga buskar, som jag gjorde en
vecka förr, då det var tork och
rent i skogen. Så är det var en
nöje än vanligt.

[Tillbaka](#)

Farfars brev till pappa 15 maj 1934

Vamsta den 15/5 1934

Kära Oscar!

Tack för ditt sista brev.

Roligt att höra, att ni då åtminstone voro friska och i fart med affärerna, fastän de ej går så framåt, som man skulle önska. Det är ungefär likadant här. Bättras det ej snart, ser det mörkt ut, men vi får väl hoppas på bättre tider. Du önskade jag skulle komma till dig och hjälpa dig med sådd och dyligt, men jag får säga att jag ej kunat, emedan jag haft mina vanliga uppdrag att sköta om här. Jag har varit vid Sund hos Matts Erssons bra mycket, emedan han varit dålig och behövt hjälp med vägkassan och uppbörden av vägskatten, m.m. och första dagarna på juni är jag åter kallad dit för att uppräta restlängden på vägskattuppbörden och få utgiferna för mig införda i kassan. Så har jag siffergranskningen för Forsmarks Bruk att göra med. Jag har räknat det lilla som var för Bolagets räkning för förra året, men har ännu ej fått sterbhusets räkenskaper att räkna, emedan kassören ej fått uppgifter ännu som han behöver för att avsluta räkenskaperna, som han säger. Det tyckes gå trögt att få klart och i ordning vid Forsmark nu, men det låter som det skulle bli upp gjort framdeles, men Gimo har ännu icke övertagit något vid Kallerö ännu. Folket går där väntande att det skall bli något af uppgörelserna. De har dock haft arbete med lastning af 2 båtar med propps nu, som har köpts upp i vinter af skogvaktar P. Persson och Öhlund i Sund samt väntar i dagarna en till båt för samma sort. Så har Gimo bra mycket timmer och massaved, som skall flottläggas, men Kalleröborna veta icke, om de få vara med på det arbetet. Jag var vid Kallerö några dagar förra veckan och rörde i mina kläder där, för att oroa malen och något fel såg jag ej till på mitt. Kan således hälsa därifrån. De må alla bra och Hilma hälsar och undrar om du kommer dit i sommar. Nyström har det väl bäst av Kalleröborna, emedan han fått vara med och rulla ut Gimo timret, som legat på Kalleröbacken, emedan han tagit emot tummare och mätare för Gimo där, så han står väl till hos skogvaktar Bergström här i Valö, som har mycket att beställa med arbeten där. Jag hörde idag af Morén i Berkinge, att det är fråga om uppgörelse dessa dagar med staten om dess köp och då är väl troligt att det även blir uppgörelse med Gimo samtidigt så att det skall väl bli annan ordning snart.

Du har väl kanske hört att Erland Forsman har köpt Snesslingebergs Gård nu och flyttat dit. Viktor Forsman skall ock flytta med rävgård och allt till Snesslingeberg. Han har varit där nu hela tiden under vårbruket och varit traktorkörare. Få se när jag blir uppsagd från bruket av min gård och om jag då får någon ersättning för det. Ja man tänker hur det skall bli. Du förstår nog att jag gärna skulle vilja vara hos dig mera än vad jag har varit, men medan jag orkar tycker jag det är roligt att kunna förtjäna en slant med arbete, som jag blir erbjuden. Det blir inte mycket, men det är roligt att ha något i synnerhet som det intresserar mig.

I dag har Axel varit i Forsmark för orderupptagning för andra gången denna månad och Skytt till Berkinge så att det är brottom till helgen. Axel har varit dultig hela vintern, och alla äro friska här. Det blir ju inte så stora order nu, men det blir ju alltid något och de ha nog haft bra med göra hela tiden nu med gödningsämnen och cement. Det tycks gå bra med cement i vår, så att det ser ut som bönderna anser sig ha råd att rusta upp sina hus. Axel hat ock tänkt rusta upp bryggshuset i år, om han anser sig ha råd därtill, men det är fullt att ha det som det är längre. Ny flaggstång ha vi huggit och barkat. Få se om jag kan komma till att hyfla den och måla den. Den tid jag varit här har jag mest använt med att gå i skogen och hugga buskar och röja. Jag trivs bäst då jag får gå för mig själv och syssla med något. Jag saknar mina verktyg, men jag hade ju ingenstans att ha dem om jag hade några. Ja nu är kväll denna dag och därför slutar jag fastän det kunde vara mer att tala om, med en kär hälsning till dig och de dina, samt önskar en glad och trevlig pingst samt hjärtlig gratulation på Eriksdagen, som ju nalkas.

Far.

forts. P.S.

Ni har väl haft varmt i Finnåker också förstår jag. Här var det förra veckan 25 o 30 grader i skuggan en del dagar. I lördagskväll svängde det om med nordlig vind o en duktig regnskur på natten. Jag var då vid Kallerö. Nu är det nästan kallt en del dagar tycker man efter den där värmen. Nu regnduggar det.

D.S.

Hälsningar från Axel o hans familj

[Tillbaka](#)